

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Р. ІХ.

СІЧЕНЬ—ЧЕРВЕНЬ 1957.

Ч. 1-2 (30-31)

Спільне Пастирське Послання

Української Католицької Єпархії Вільного Світу

з нагоди оснування

Української Католицької Митрополії
цілої Канади у Вінніпегу

- † МАКСИМ GERMAHYUK,
Архієпископ Митрополит Вінніпегський
- † ІВАН БУЧКО, Архієпископ тит. Левкадський, Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі
- † КОНСТАНТИН БОГАЧЕВСЬКИЙ, Архієпископ тит. Бероенський, Апостольський Екзарх Філядельфійський
- † АМВРОЗІЙ СЕНИШИН, Єпископ тит. Маїнський, Апостольський Екзарх Стемфордський
- † НІЛЬ САВАРИН, Єпископ Едмонтонський
- † ІСИДОР БОРЕЦЬКИЙ, Єпископ Торонтонський
- † АНДРЕЙ РОБОРЕЦЬКИЙ, Єпископ Саскатунський

† ГАВРИЇЛ БУКАТКО, Єпископ тит. Северіянський, Апостольський Адміністратор Крижевацький

† ЙОСИФ ШМОНДЮК, Єпископ тит. Зевґми, Помічник Філядельфійський

Високопреподобному і Всечесному Духовенству та возлюбленим Вірним Мир у Господі й Архиєрейське Благословення!

Дорогі во Христі Браття й Сестри,

Впродовж тисячерічної історії нашої Церкви й нашого многострадального народу бувало з нагоди деяких особливо знаменних історичних подій збирались наші Єрархи, щоби у свідомості великого післанництва нашого народу на європейському Сході в торжественний спосіб відзначити ті події й намітити пляни на майбутнє для найкращого й найдоцільнішого завершення тих Богом наложених завдань, що тяжать на совісті Духовних Пастирів, що їх Дух Святий настановив на те, щоби пасли Церкву Божу (Дії 20, 28).

1. Третя Українська Митрополія

До таких особливо знаменних подій і нагод торжественного зібрання наших Церковних Єрархів належить передусім та подія, коли наші Церковні Єрархи, тобто наші світлі попередники, збрались на початку XI-го століття до богоспасаемого Києва, Матері городів руських, щоби в торжественний спосіб посадити на Київському Престолі свого верховного Перво-єрарха — Митрополита Київського і всієї Руси. Ця подія отворила новий період історії цілої Східної Європи та багатьох сумежних країн. Очолене київським Перво-єрархом східно-європейське християнство сталося з тої хвилини невідлучним складником східної вітки Христового Царства на землі; воно осювало сумежні поганські простори, стаючи твердим заборолом християнської віри й християнської культури для цілого європейського Сходу на цілі століття аж по нинішній день. Саме нині це християнство подивугідним подвигом здержує наступ новітнього безбожницького поганства, створюючи на цих просторах гейби нову перво-християнську еру подвигу й мучеництва, що по словам Святіших Отців стане запорукою нового непереможного поширення християнства в світі.

Другою такою знаменною подією в житті нашої Церкви було те, що зібрало наших Церковних Єрархів тобто наших попередників у городі Льва, на початку ХІХ століття, щоби на руїнах, спричинених розбратом між Христовим ученням та насиллям тих, що убиваючи та переслідуючи їх уважали, що приносять службу Богові, відновити новий осередок християнського вселенського післанництва і поставити з волі Святішого Апостольського Престолу на галицькому Престолі нового Перво-єрарха Антонія Ангеловича, що започаткував довгий ряд своїх світлих наступників: Михаїла, Григорія, Спірідона, Йосифа, Сильвестра, Юліяна, Андрея і в кінці другого Йосифа, скованого сьогодні у вериги страждання за Христову істину і за здійснення Христового заповіту: «Да все єдино будут». Цього року минає від тієї хвилини півтори сотні років, записаних і золотими і кривавими буквами в історії Вселенської Церкви.

До таких знаменних подій можна зарахувати й нинішню історичну подію, що відбувається в пору найтяжчої трагедії, яку переживає наша Церква у Рідному Краю. Це подія, що є нагодою нинішнього зібрання Церковних Єрархів нашого народу у вільному світі, в столиці центральної провінції широкі Канади, щоби з волі Святішого Апостольського Престолу посадити в торжественний спосіб одного з посеред нас на новоствореному Митрополитичому Престолі як Митрополита всієї Канади, для вірних нашого обряду, поселених вже більше від пів-сторіччя на цій багатій землі, політій потом та встеленій вже кістками нашого народу, покритій численними храмами, що своїм виглядом нагадують наші колишні рідні святині.

2. Завдання нової Митрополії.

З почуванням найглибшої вдячності для Святішого Отця, Верховного Пастиря Вселенської Христової Церкви, за цей неоцінений дар для нашої Церкви, ми Ваші Єрархи, маючи змогу у вільному світі висловити свobodно наші почування, бажали би в першій мірі запевнити Святий Апостольський Престол, що доложимо всіх наших зусиль, щоби й ця подія як попередні дві згадані події стались вихідною датою нової ери в історії нашої Церкви не тільки тут за океаном, але і в рідній батьківщині та на цілому Сході, згідно з тими найдостойнішими висловами, що їх зволив звернути до нас Святий Отець в своєму Посланні з дня 20 січня 1956 року:

«Ми вважаємо, Достойні Брати, що те завдання, що його за часів св. Ольги й св. Володимира Всевідучий Бог у недослідимій постанові свого Провидіння поручив благородному цьому народові, щоби завдання привести східні народи до християнської віри й до церковної єдності, воно важне рівнож на сьогодні, хоч за сучасних обставин здається воно натрапляє на різноманітні несправедливі утруднення». Минув ледви рік від цього поновного найвищого ствердження про післанництво нашого народу в християнському й нехристиянському світі сучасності. За тим словесним ствердженням прийшла сьогоднішня подія, що є немов тим євангельським квасом для збудження й зросту свідомості нашого народу про те історичне післанництво і завдатком обильних стократних плодів.

Саме ця історична хвилина, що її переживаємо, дає нам милу нагоду оцим спільним пастирським посланням відізватися до Вас усіх, Браття й Сестри, розкинутих по всіх континентах нашого поселення, а зокрема до тих відзначених на канадійській землі. Найперше звертаємося до Вас словами Псалмопівця з нашої воскресної Богослужби: «Сей день, єгоже сотвори Господь, возрадуємся і возвеселімся в онь». Бо для нашої Церкви й нашого народу це справді «велик-день», що його сотворив Господь. Радіємо передусім тому, що дожили ми нинішньої хвилини по всіх різних труднощах нашого церковного росту поза межами нашої батьківщини, а сьогодні стаємо твердою ногою на цій розлогій канадійській землі як правні і рівноправні будівничі Божого Царства на землі. Такий самий наш ріст вже майже закінчений по всіх інших країнах нашого масового поселення і його завершення це тільки питання недалекого часу й нашої духовної зрілості. Може й ми самі провинились у великій мірі, що не дали змоги Святому Апостольському Престолові приспішити створення події, що її щойно нині святкуємо. Церква Божа не вводить у життя творів неспосібних до життя, творів недорозвинених, а в своїй Божій виховній мудрості через довгі роки виконує невдячний уряд материнського піклування й журби. Багато наших вірних не мало тієї потрібної святої терпеливості в очікуванні єрархічного завершення нашого церковного життя, дало обманутись хибними кличами ніби-то патріотичної пропаганди і замість працювати над підготованням підстави для нинішньої події, на твердих основах Христової Вселенської Церкви, воліли будувати

своє церковне майбутнє на пустих словах, на піску. І ця думка, може до деякої міри зменшувати нашу радість. До деякої міри, бо такі нинішнього дня родиться у нас обумоване сподівання, що по усуненні причини знеохоти чи згіршення, всі люди доброї волі, що їм лежить на серці релігійне добро нашого народу об'єднаються разом з нами у спільній радості та в спільному храмі нашої Церкви отут на Канадійській землі та по всіх інших країнах поселення, як висловився Святіший Отець у своєму Посланні до нас, «щоби весь цей улюблений нарід, у якому немало було таких, що радше ізза сучасних обставин, ніж із якоїсь злої волі, відступили нещасливо від одного стада, щоб цей улюблений нарід щоскорше, за Божим надхнінням і Божою допомогою, повернувся до католицької єдності». (Апост. Лист з 20. 1. 55).

3. Геройські подвиги Галицької Митрополії.

Деякою хмаринкою, що може затемнювати ясність цього нашого великого Торжества це тривожлива думка про долю Галицької Митрополії, її Архипастирів, духовенства і вірних, що перебувають нині в тяжкому «іскушенії», що його Господь допустив для Своєї більшої слави. Діла Божі дивні, а шляхи Його нераз дуже тернисті й каменисті для наших ніг. У нашій тривозі ми нераз дуже бажали би дослідити шляхи Божого Провидіння, щоби пізнати, чому то Бог допускає те чи інше лихо на свою Церкву. Щоби опертись такій спокусі треба постійно збуджувати в нас безмежне довір'я до Божого милосердя, що напевно нічого іншого не бажає, як тільки добра нашого. Ось що каже Святіший Отець у вищезгаданому своєму Апостольському Листі, зверненому до всіх наших Церковних Єрархів: «Приглушені благання тих, що їх кайдани, муки і страждання у тих та інших областях ще повніше і ще грімкіше як слова проповіді звіщають і проповідують Христа Розп'ятого, напевно доходять до Господа, вони випрошують у Нього свободу для Церкви, а для гонителів прощення. Майте довір'я, над Богом глумитись не можна; та деколи Бог відкладає порахунок, щоби випробувати в небезпеці віру, твердість, витривалість і терпеливість своїх слуг, подібно як випробовують та очищують вогнем золото від сніді, щоби воно ще більше блистіло. Але Він добрий і справедливий і милостивий, Він бачить Ваші сльози і напевно чує Ваші благання. Майте довір'я» (Апост. Лист з 20. 1. 1956).

Над могилами героїв немає місця на ридання, бо геройські подвиги — це не причина до сліз, а мучеництво — це не трагедія. Символом християнства є знам'я хресте, а не китиця рож. Тому події на Рідних землях під сучасну хвилину не повинні притемнювати величі нашого торжества ані зменшувати нашої радості: вони радше є для нашого торжества ще сильнішою і твердшою підставою, бо ж ми маємо справді чим похвалитись, якщо маємо таких неустрашених Преосвященніших Владик, стільки невгнугих священиків і вірних наших Братів і Сестер, що мимо найтяжчих і лютих переживань остались вірними святій Христовій Церкві і були б готові ще тисячу разів вмерти за Христа.

4. Історичні змагання Київської Митрополії.

Це правда, що наше серце стискається з болю на думку про їхні страждання, а мимовільна тривога не дозволяє нам виявити вповні нашу безмежну радість. Це думка про долю цієї первісної східно-європейської Митрополії, з якої ми винесли світло Христової науки та рознесли по всіх континентах нашого поселення. Будучи нині свідками основи нової Митрополії наші думки мимовільно линуць у минувшину до тієї першої нашої Митрополії, що пережила вже більше як 900 років своєї історії. Нині вона із своєї давньої суверенної ролі першорядного історичного, церковного і національного чинника зійшла до ролі підрядної титулярної установи, що стогне в ярмі ворогів царства Божого на землі як зняряд духовного поневолення народу. Немає сумніву, що головною причиною тієї історичної трагедії була її постава до Христової правди про одність Церкви. Її історія — це історія прибою чи відбою від Петрової скали, на якій Христос Господь создав свою Церкву на землі. Відбивана від тієї твердої скали хвилями людських пристрастей, вона раз по раз шукала рятунку серед розбурханих історичних хвиль саме на цій Петровій скалі. Імена Іларіона, Климента, Кипріяна, Григорія, Ісидора, Григорія II, Йосифа Болгариновича, Михайла Рагози — це імена тих світлих Єрархів, що творили етапи вдачного чи короткотривалого закорення на Петровій скалі, часи злагоди розбурханої стихії. Та нажаль знова й знова наша розбурхана стихія відривала нашу первісну Митрополію від тієї твердої, кидаючи Перво-єрархів київських до Суздаля, Володимира над Клязмою, до Москви, до Вільна чи Новгородка на Литві. І запустінієм пустіла Свята Софія,

попри яку перекочувалися полчища московські, татарські, литовські, польські, що йшли на підбій нашого народу. І коли врешті решт «Велій Господь і хвален зіло во граді Бога нашого в горі святій его» (Псал. 48, 1) дня 23 грудня 1595 збудив у серцях найкращих синів цього народу думку, що вони так довго «не є членами Тіла Христового, тобто Церкви Христової, як довго не є в злуці з видимим головою Церкви, найвищим Римським Архієреєм...» то вони вирішили і постановили повернутися до святої Матері Церкви із заявою вірності, любови й послуху для Римського Архієрея, Христового Намісника на землі, спільного Батька всіх християн і верховного Пастиря Христового стада. Від тої хвили впродовж майже 250 літ київські Архієреї були окрасою Вселенської Церкви, наглядним доказом її вселенства в одності віри при відмінності обрядів і звичаїв. І це гірчичне зерно було б скоро виросло в велике дерево, що обняло б своїми віттями всі народи Сходу. Та ворог церковної єдності і християнського мира в світі ужив у відношенні до київського первосвященника всіх можливих підступів і насилля, щоби перешкодити такому успіхові; з тяжким порушенням церковного права постала друга київська митрополія, нез'єдинена з Петровою скалою. Оцю другу київську митрополію по 60 роках позірної самостійності зустрінула справді сумна доля, бо її насильно прилучено як звичайну єпархію до складу московського патріархату, що постав на Півночі в наслідок безоглядної церковної політики північних земель, що змагали не тільки до незалежності від Київа, але й до підкорення Київа, в ім'я теорії Москви — III Риму. Обмосковлююча політика т. зв. «священного синоду» вкінці знищила значення Київа та його митрополії до тієї міри, що коли в новіших часах була Богом дана нагода визволитись зпід тієї кормиги, не було ні відповідних людей ні відповідних ідей, що могли би поставити визвольні змагання на правильні шляхи правдивого «освободження в правді». Даремно впродовж цілого XVII й XVIII віку укр. католицька Єпархія намагалась переконанням і просьбами в ім'я релігійного й національного добра народу привести нарід до одності віри й Церкви. Вправді подекуди були гарні, але нажаль тільки тимчасові успіхи, бо вже в самих умовах з'єдинення деякі провідники зайняли виразну вижидуючу постанову, уважаючи своє з'єдинення тільки тимчасовим. Дарма старалися що-кращі мужі з обох сторін дійти до якогось тривалого порозуміння

письмами, переговорами, зустрічами, навіть спільними конференціями. Великих зусиль докладали митрополит Йосиф Велямин Рутський та Петро Могила, Сильвестер Косів та Антін Селява, Гавриїл Коленда та Денис Балабан, Кипріян Жоховський та Йосиф Тукальський, щоби згадати тільки важніших. У XVIII віці об'єднуючі змагання захопили майже цілий правий беріг Дніпра так, що здавалось закріпитися з часом єдність з Апостольським Престолом цілого нашого народу. Ще в другій половині XVIII ст. Митрополит Язон Смогоржевський запропонував Георгієві Кониському остаточне й загальне церковне порозуміння. Нажаль всі ці спроби не принесли бажаних успіхів і справа церковної єдності не була завершена.

В такому стані застали київську Митрополію тяжкі часи московської неволі. Зачався новий процес об'єднання, але який відмінний в цілях і методах від попереднього. На місце єдності Церкви Христової прийшла єдність імперії, на місце успішних переговорів прийшли поліційні репресії, а вкінці в наслідок тієї «об'єдинительної» московської дії була знищена київська католицька церковна провінція. За довгий період майже 170 років мирні спроби і змагання до вирішення питання про церковну єдність вже не повторялися. Не було на те ані відповідної свободи слова ані доброї нагоди.

5. Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький, великий апостол церковного об'єднання.

Розвалена царська тюрму народів дуже скоро заступила нова тюрма народів, побудована на засадах матеріалізму та воюючого безбожництва. Наш нарід по кількох світлих хвилинах визвольних змагань дістався знову до тюрми, що поневоле духа й тіло. Врятувалася вправді на деякий час Галицька, а попри неї й Срібна Карпатська земля і там могло продовжуватись упродовж двох десятків років католицьке життя. Осталась була поза совітською тюрмою і частина Волині, Холмщина й Підляшша. Але на тих землях не прийшло, на жаль, між війнами до якогось нового обміну думок та нових змагань до церковної єдності. Щойно в 1942 році, в часі воєнних дій, що позривали кордони, які ділили наш нарід, бл. п. слуга Божий Андрей Шептицький, митрополит Галицький, простягнув знову руку до порозуміння й згоди та до праці над досягненням церковної єдності тим мужам, що тоді бралися кермувати православною церковною

громадою. Нажаль обставини були такі тяжкі, а воєнні події розвивались з такою змінністю, що простягнена рука зависла в повітрі, а найшляхетніші наміри митрополита Андрея не стрінули належного зрозуміння. З тяжким болем серця слідкував слуга Божий Андрей за відгуками своїх писем, звернених до наших православних Владик і до світської інтелігенції. Холод і неохота з їхнього боку були наглядними доказами, що за цей довгий період поневільного церковного життя під різними займанщинами вже таки призабулися традиції світлої минувшини і шляхетні змагання тієї київської церковної провінції про церковну єдність взагалі, що колись раз-у-раз підіймались і одушевляли щокращих провідників народу.

6. Українська Церква у вільному світі й наше завдання.

В останніх десятиріччях вільне українське католицтво й вільне православ'я опинилось поза межами Батьківщини, на поселенню у вільних країнах світу, де можуть свobodно жити й розвиватись. Вже здається проминули часи перших кроків та початкового їхнього зросту. Наше нинішнє торжество це святкування події, яка вказує наглядно, що ми вже вирости далеко понад зацікавлення тільки парохіяльними чи місцевими справами. Ми спостерігаємо рівнож і по стороні православної частини нашого народу замітні поступи церковного життя й розвою діяльності, що виходять вже поза рямці місцевих потреб. Вже здається наспів справді час, щоби подумати поважно про здійснення заповіді Христового: «Да вси єдино будут, якоже Ти, Отче, во мні, і аз в Тебі» (Ів. 17, 21). До того, те, що діється сьогодні на території Київської та Галицької Митрополії та на Срібній Землі, вказує, що ця справа не тільки вже назріла, але й пекуче потрібна.

Тому в обличчі історії й сучасності, йдучи слідами наших великих попередників, ми нині зібрані тут у Вінніпегу з торжественної нагоди інтронізації нашого Митрополита поза межами нашої Батьківщини, звертаємося до всіх тих синів нашого народу, що для них Христове ім'я й Христова справа не є порожнім звуком, але мірилом, джерелом і життєвою справою кожного християнина, — звертаємося з зазивом віддати нашу сучасну дань зусиль і змагань і доброї волі для сповнення останнього Христового заповіді: «Да вси єдино будут». Кожне сторіччя і кожне покоління має обов'язок взяти собі до серця ці Христові слова і призадуматись, як то

треба приложити до їх здійснення всіх зусиль та принести всі жертви, щоби Христове бажання сповнилось. Те, що й досі несповнений цей Христовий заповіт, повинно зганяти з очей сон усім тим, що несуть відповідальність за долю мільйонів безсмертних душ. Байдужність хоч би тільки до одного слова Христової Євангелії є показником невеликої внутрішньої вартости християнина, а що ж говорити про байдужність до такої великої заповіді, висказаної Христом Господом при пращальній вечері? Та ж від сповнення цього Христового заповіту залежить доля християнства в світі.

Тому й ми переконані, що ми не сповнили би волі Божої, якщо нині, в цю торжественну хвилину, не звернули б уваги на таку велику та пекучу потребу єдності Христової Церкви на землі, а нашої Церкви зокрема. Немає сумніву, що в наших теперішніх часах і обставинах ми можемо повторити слова наших попередників, єрархів з кінця XVI сторіччя, що у збірному Пастирському Письмі з дня 2. грудня 1594 року писали: «Не хочемо обтяжувати наших совістей таким великим тягарем, що спасіння стільки душ було б далі загрожене ізза цих розходжень у вірі, хоч ми й наші попередники думали про ту справу і старалися зарадити тому, але безуспішно. Тому, за Божою поміччю, ми постановили оцим сильно зобов'язатися побуджувати себе взаємно й утверджуватися в продовженні тих змагань, щоби, як було колись, ми могли одними устами й одним серцем славити й прославляти честигідне та велике ім'я Отця і Сина і Святого Духа разом з нашими любими братами римлянами, перебуваючи під одним видимим пастирем Церкви Божої, бо Йому та честь першенства завжди належалась» (Гляди: *Orientalia Christiana*, N. 12 Febr. 1925, G. Hofman, S. J., *Die Wiedervereinigung*, p. 136).

Також і ми вважаємо за вказане звернутись до всіх людей доброї волі і просити їх, щоби доложили всіх зусиль, з готовістю навіть понести деяку жертву з речей друго- і третьорядних, щоби тільки осягнути цю бажану Христом Господом єдність Христової Церкви на землі для побіди Його царства над царством сатани, що з такою скорістю поширюється серед народів. Наші попередники, Церковні Єрархи, впродовж віків (XIII, XV, XVI ст.), раз-у-раз започатковували нові зусилля, щоби привернути єдність Христової Церкви. Змагались вони за те, як самі торжественно заявили перед

цілим світом, «для слави Божого імени й за святей мир у Христовій Церкві» (Умовина 33 з II. VI. 1595). При цьому застерігали собі участь в переговорах про остаточне з'єдинення цілого християнського Сходу з Петровою скалою. «Якщо колись за Божою допомогою і інші наші брати Східньої Церкви приступали б до єдності з Західньою Церквою та за спільною згодою цілої вселенської Церкви вирішили б щонебудь відносно впорядкування та направи обрядів тієї ж східньої Церкви, просимо, щоби й ми були учасниками цього, як люди тієї самої віри та обряду» (Умовина 31 з II. VI. 1595.). (Гляди: Г. Гофман, як вище, стр. 148).

Отже як наші попередники так і ми хочемо причинитись всіми зусиллями до об'єднання зі Святим Апостольським Престолом. Та ми не хочемо застерігати собі яке право, щоби наші нез'єдинені брати переговорювали в цій справі тільки з нами. Вони можуть переговорювати в цій справі з самим Верховним Пастирем Вселенської Церкви, навіть під умовою створення Київського патріархату. Ми вповні свідомі цього, що тим шляхом і в такій площині може прийти до об'єднання наших нез'єдинених братів у Христовій Церкві. На привернення єдності в Христовій Церкві, ми маємо загально призане післанництво, історично оправдане. Те післанництво виконують наші брати на рідних землях з дуже великими обмеженнями. За те ми, в вільному світі, можемо змагатись за ту справу й дати наш повний вклад, щоби щоскорше повторилася подія зперед 500 літ, але вже тривала й вічна, коли Схід і Захід підписали б спільний маніфест радості з приводу об'єднання, словами Буллі Флорентійської Унії з 6. VII. 1439: «Радуються небеса й тішаться земля, бо усунено сьгодні перешкоду, що розділювала Східню й Західню Церкви, маємо знову мир і згоду на оцьому угольному камені Христовому, що з двох створив одне і сильним вузлом любови й мира злучив обі частини і з'єднав договором тривалої єдності. По довгій мряці смутку, по чорному й нещасному захмаренні розбрату возсіяло всім ясне світло бажаної єдності. Радіє Мати Церква, бо бачить своїх дітей, дотепер проживаючих в незгоді, наvernених до єдності і мира. І коли передше Вона гірко плакала над їхніми роздорами, тепер у невисказаній радості благодарить Бога за їхню чудову згоду. Та й усі вірні по цілому світі, що носять християнське ім'я, тішаться разом з Матір'ю Католицькою Церквою».

7. Молімося всі про єдність Христової Церкви.

Ми вповні свідомі того, що тільки всемогуча Божа благодать може приспішити таку хвилину та й не сумніваємося, що Милосердний Господь не щадить своїх благодатей для тієї святої справи. Але успіх Його благодатей залежить завжди від нашої співпраці. Ця співпраця не трудна, бо вистачає тільки добра воля з нашого боку, тобто сильне, жагуче бажання єдності релігійно-церковної, щоби сповнився Христовий заповіт: «Щоб усі були одно... І буде один пастир і одно стадо» (Ів. 17, 21; 10, 16).

Якщо таке бажання єдності справді сповнило би серця нас усіх єпископів, священників і мірян, то була б усунена найбільша перешкода церковно-релігійної єдності, а всемогуча Божа благодать доконала б решту.

Але й саме бажання такої єдності може зродитись в наших серцях тільки при помочі Божої благодаті. Про ту благодать ми повинні всі безустанно благати Бога. Ми повинні покірно й ревно молитись, щоб наш Божественний Спаситель, який так гаряче бажає бачити всіх своїх дітей об'єднаних під видимим проводом свого Намісника на землі, оживляв і постійно скріпляв те бажання в наших серцях та ласкаво поміг нам щоскорше перевести його в життя.

До молитви треба додати добрі діла християнського милосердя та добровільні вчинки покути й задоситьучинення, щоби таким чином надолжити Божій справедливості за всі занедбаня й недостачі, які стали на перешкоді до здійснення тієї святої християнської єдності.

Бо, сказати правду, то бажання релігійно-церковної єдності тільки тоді здійсниться, якщо буде йти впарі зі щирою братньою християнською любов'ю всіх до всіх, тобто з такою любов'ю, якою нас усіх полюбив і любить безмежно Господь наш Ісус Христос. Ота щира братня любов об'єднає нас усіх з Богом і отворить наші серця на світло Божої правди, висвітлить різниці, що нас ділять, роз'яснить і спростує непорозуміння, вкаже на можливості церковно-правного й адміністративного порядку, а вкінці дасть змогу обмінятись взаїмними здобутками пізнання й досвіду, письмом і словом так, як повинно бути між людьми, що кермуються тільки одною спонукою, а саме спонукою більшої Божої слави і спасіння християнських душ.

Всі наші благання, добрі діла й почини, в тій справі зложім на руки нашої Небесної Матері, Пречистої й Пренепо-

рочної Діви Марії, Цариці України, з проханням, щоб Вона зложила їх у стіп Свогого Божого Сина й виеднала нам ту велику святу ласку бачити щоскорше ввесь наш український нарід об'єднаний в одній правдивій Вселенській Христовій Церкві під проводом наслідника Верховного Апостола св. Петра.

В живій надії на скоре здійснення великого бажання Христового: «Да вси единосудут», ми всі разом уділяемо вам усім, Дорогі Брати й Сестри, наше Архиерейське Благословення.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і причастя Святого Духа нехай буде з усіми вами.

Дано в Вінніпегу, Року Божого 1957, місяця лютого, в празник Стрітєння Господнього.

ВПр. Всч. Отцям Душпастирям поручається повище послання прочитати в церкві в найближчу неділю і заохотити вірних до молитов в згаданому наміренні.

**† Іван АЕпп.
Апостольський Візитатор**

С Л О В О

Високопреосвященнішого Апостольського
Візитатора на завершення наших ювілейних
святкувань 1000-річчя Хрещення Св. Ольги
й започаткування християнства в Україні

До Впр. і Всеч. Отців Душпастирів і вірних
Українців по краях Західньої Європи

Слава Ісусу Христу!

Впр. і Всеч. Отці, Дорогі Браття й Сестри!

Благословенна річниця хрещення св. Княгині Ольги могутньої Володарки Руси-України була для нас усіх милою нагодою звеличити нашими трирічними ювілейними святкуваннями ту особливо важну подію в нашій історії, бо з тією подією вяжеться започаткування християнства в нашому українському народі, що було відтак завершене по 33 роках за Святого Рівноапостольного Першого Князя й Короля нашого Володимира Великого всенародним хрещенням нашого народу в р. 988. Святкуючи цю благословенну річницю ми могли не тільки відсвіжити в нашій пам'яті згадку і зрозуміння незвичайної історичної ваги тієї події для нашого народу, але також і то передусім поглибити нашу безмежну вдячність для Милосерного Бога за велику ласку св. християнської віри, що зачала спливати на наш нарід з хрещенням нашої Володарки св. Ольги перед 1000 роками. Ми ж знаємо добре, що ще й нині є в світі багато народів і то численніших від нашого народу, а до них ще й досі не дійшло світло Христової науки і вони ще й нині перебувають в темряві поганства так, як це було з нашим народом перед 1000 роками. Добрий християнин щодня дякує Господу Богу за ласку св. хрещення, за те, що мав добрих християнських родичів, за християнське виховання й за пізнання правд

Христової віри. Як добрі діти українського народу ми відчуваємо обов'язок бодай час до часу, а зокрема в таку історичну річницю, висловити нашу вдячність Господу Богу за те, що ще перед 1000 роками післав нам таку мудру й святу Володарку Ольгу, що прийняттям св. хрещення започаткувала поширення християнства в нашому народі, що завершилося всенародним хрещенням за св. Володимира Великого.

1. Благодатні впливи християнства на біг нашої історії.

Свята Церква щороку в місяці липні святкує окремо пам'ять св. Ольги, а окремо пам'ять св. Володимира Великого і величає їх як основоположників християнства на українських землях і як Святих, що так глибоко перейнялись християнськими засадами і достосували до тих засад своє життя, що сталось зразком до наслідування для українських християн. Наша національна історія уважає їх за могутніх будівничих старої Київської держави, що на ті часи була справді першорядною потугою в Європі. Немає сумніву, що то було завдяки благодатним впливам християнства. Ми знаємо, що властива історія нашого народу зачалась саме з хвилиною започаткування християнства на українських землях, бо часи поганства належать радше до нашої праісторії без ніяких виразних слідів народної культури й словесности. Наші вчені історики (як прим. В. Липинський) науково стверджують, що поганська релігія наших предків не могла мати державотворчої сили для створення могутньої київської держави і цойно організоване християнство могло виховати нарід у свідомости, в моральній і суспільній карности, в любові й святості життя, а упадок держави завжди йшов в парі з упадком релігійного й церковного життя.

2. Божі допусти.

Але навіть з упадком держави знова тільки християнська віра давала й дає нашому народові ту непереможну силу перетривати всякі лихоліття і найтяжчі допусти Божі і не дала пропасти народові як такому. Ми ж самі є наочними свідками того велитенського спротиву нашого народу в нинішні лукаві часи проти всіх ворожих зусиль, що спрямовані на його знищення. Тільки глибока віра в Христа і в Христові

слова записані в святій Євангелії про батьківське Боже Провидіння, що кермує долею народів і долею цілого світу, тільки кріпка надія на Божу Любов безконечну і на Боже Милосердя спонукує наш нарід до несення геройських жертв за визволення зпід тяжкого московсько-більшевицького безбожного ярма. Всесвітня історія оповідає нам вправді про деякі геройські вчинки поодиноких героїв у поганських народів, але ж ці оповідання це дуже часто байочки витворені в уяві поганських письменників. Натомість 2000-річна історія християнства записала безліч правдивих геройських подвигів dokonаних в ім'я Христа і на зразок Христа, замученого за Правду. Бо тільки християнство може виховати правдивих героїв, що не оглядаючись на земські користи йдуть на геройський подвиг і на найтяжчу жертву, щоби тільки Божу волю виконати і на Божу любов собі заслужити. І тільки правдиво віруючий християнин може бути добрим патріотом, бо тільки правдивий християнин може безкорисно любити свій нарід і свою Батьківщину тому, що так Бог хоче, а не ради лакімства нещасного. І як довго український загал останеться вірний Христовим заповітам, так довго можемо бути певні за його кращу долю, що без сумніву прийде в надгороду за витривалість у вірності і за ті всі всенародні страдання. Та надгорода прийде ще на цьому світі, бо на другому світі в життю вічному не буде народів, а кождий нарід як спільнота ще на цьому світі відбере свою надгороду за свою вірність Христові і за свої страдання або понесе кару за свої злочини.

Бог Милосерний, але й справедливий! Так учить нас християнська мудрість, що й у найтяжчих Божих допустах каже добачувати батьківське й мудре Боже Провидіння, що «простягається могутньо над усім світом (від краю до краю) і заряджує всім доладно» (Премуд. 8, 1).

3. Боже Провидіння.

Дехто намагається збагнути дороги Божого Провидіння й не може зрозуміти, як то може бути, що Милосерний і Справедливий Бог, хоч і знає про вікову вірність загалу українського народу Христовій Євангелії, всеж таки досвідчував його впродовж 1000-річної історії такими тяжкими допустами. А ті допусти, здається досягнули вже свого вершка в теперішній тяжкій неволі під безбожним большевицьким

ярмом. Правда — скаже дехто — ми нераз провинились перед Богом і то тяжко, бо потоптали Його святі заповіді. Але чи ж другі християнські народи не провинились може ще більше за нас, а все ж їхня доля далеко не та, що наша. Яка ж це справедливість? Де ж тут милосердя? За що так тяжко карає Господь Бог наш нарід? — питаються деякі християни і попадають в зневіру.

Напевно добрий християнин не поваживбися ставити перед Богом такі богохульні питання, бо добрий християнин знає, що Господь Бог не потребує оправдуватись перед людиною, чому дозволяє на такі, чи інші допустити. Не поважитья добрий християнин досліджувати таїнства Божого Провидіння, бо пам'ятає на Господні слова записані у Пророка Ісаїї (55, 8): «Мої думки, то не ваші думки, ані ваші дороги — мої дороги. Бо як високо небо над землею, так високо мої дороги над вашими дорогами і мої гадки над вашими гадками». Не поважитья також добрий християнин видавати нерозважний осуд про те, чиї провини є більші, або менші, того, чи іншого народу, бо знає, що тільки всевідучий Бог може видати справедливий осуд.

Зате може, а навіть повинен, добрий християнин у хвилях Божого всенародного допусту застановитись над тим, чи не має в його народі дещо такого, що Богові не подобається, що треба поправити й спокутувати та й намагатись, щоби той нарід сповнив Богом призначене завдання. Добрий християнин знає, що нічого такого на світі не діється, чого Господь Бог не передбачив би, а якщо Бог допускає яке лихо й біль нам, то Він, як добрий і найліпший Батько, сама доброта й любов безконечна, навіть як карає нас, то допускає те тільки для нашого власного добра, щоби нас опам'ятати і повернути на шлях, що веде не тільки до щастя дочасного, але й до щастя вічного, а це друге хіба найважливіше.

4. Причини Божих допустів.

Якщо Ми, Браття й Сестри, в теперішніх найтяжчих хвилях нашої історії от хоч би тільки при нагоді оцих наших ювілейних святкувань схотіли б застановитись над тою нашою сумною долею, чи не має по нашому боці дечого такого, що Богу не подобається, що треба би поправити і спокутувати, то ми напевно знайшли би в нашій історії і в нас самих багато таких речей, що стримують Боже благословення і

навіть просто викликають тяжкі Божі допущення. Немає тут місця настільки, щоби назвати багато таких речей, але вистарчить натякнути бодай на деякі найважливіші, але відразу і найболучіші речі.

Ми слушно величаємося як християнський нарід з 1000-річною історією, бо таки справді загал українського народу за малими виїмками зберігає в приватному й прилюдному життю християнську віру враз з християнськими традиціями. Та якщо кинемо оком на нашу 1000-річну історію, то побачимо, що саме перші віки належать до найсвітлішого періоду нашої історії. Тоді то Господь Бог післав нам таких мудрих володарів як Ольга, Володимир, Ярослав, Володимир Мономах, Данило, Лев, Юрій, що самі були захоплені й переняті засадами Христової Євангелії і дбали про те, щоби ті засади були загально прийняті в народі, щоби бодай велика більшість громадян жила християнським життям і поступала в християнських чеснотах. Церква Христова свobodно виконувала своє Боже посланництво, проповідувала Євангелію й освячувала нарід. Правда не обходилося і тоді без труднощів, що неминуче звязані з життям одиниць і народів на цій «долині сліз», тобто на землі, але з Божою помічю можна завжди й найтяжчі труднощі перемогти, якщо провід народу є в руках людей, що свідомі своєї відповідальности перед Богом за долю народу і дбають про те, щоби й нарід жив згідно з Божими й Христовими заповідями.

Читаючи прегарне «Поучення дітям» нашого Великого Київського Князя Володимира Мономаха (1113—1125) мається вражіння, що ці слова вийшли зпід пера радше якого церковного достойника й святця глибоко обізнаного з св. Письмом і з наукою Святих Отців Церкви давних віків. Скільки ж там важних релігійних поучень і практичних порад про обовязки супроти Бога й супроти ближніх на основі Христової Євангелії подає голова могутньої держави, великий київський Князь. Його слова звернені вправді до його рідних дітей, але відносяться радше до всіх дітей його підданих, а радше до всієї української молоді всіх часів. Яке щастя було би для українського народу, якщо всі батьки родили так поучували своїх дітей, як Володимир Мономах. Яким благословенням для народу були би такі провідники нашого громадського й політичного життя, якщо вони на зразок згаданого Великого Київського Князя були би перейняті до

шпіку кости засадами Христової Євангелії і свідомістю про свою відповідальність перед Богом і пам'ятали б на його святі слова, що «страх Господній і чоловіколюбіє це основи чесноти». Це також основи добре впорядкованого громадського життя, бо якщо у провідників нема страху Господнього ані християнської любови ближнього там запанує насилля, поневолення, тиранія й безprawство, як оце справджується там наглядно на наших очах у т. зв. Совітському Союзі.

4. а. Народній провід.

Наша сумна історія показує нам наглядно, що як тільки перевелись у нас побожні й богобоязливі Князі й Королі, не стало й нашої державної самостійности, а вслід затим прийшов і загальний упадок нашого національно-культурного, а навіть релігійного життя. Щойно колись на Страшному Суді відкриє нам Господь, Справедливий Суддя то таїнство, чому Боже благословення немов би опустило нас на деякий час. Вправді час до часу посилав нам Милосерний Господь нових провідників, що вспіли потягнути за своїм проводом великі народні маси і спрямувати їх на велитенські всенародні зриви для відзискання свободи й незалежности згідно з Божим і природним правом, що його має кожний нарід. А все ж видно, що мусіли бути і по боці тих провідників і по боці народних мас такі хиби, що спинювали благодатне діяння Божого благословення і не дозволяли досягнути, чи закріпити досягнену вже мету. Звичайно так діялось, що по таких безуспішних всенародних зривах наступила ще тяжча неволя, як була передтим. Це що діється нині в нашому Рідному Краю слушно ми називаємо найсумнішим лихоліттям, що його знає наша історія. Здаволося, що це найсумніше лихоліття повинно би бути для українського народу наглядним поученням і нап'имненням, щоби оглянувся за добрим проводом у тій боротьбі на життя й на смерть, бож рішається доля «бути або не бути» нашому народові на довгі віки. Правда, наш нарід у Рідному Краю поневолений і не має достаточної свободи, щоби дібрати собі таких боговгодних провідників, що відзначалибися християнськими чеснотами й прикметами, як колись наші світлі Володарі в перших віках нашої історії. Та не тратимо надії, що Милосерний Господь схоче вислухати наших покірних блгань і пішле там у слушний час таких провідників. Але ж і поза межами Рідного Краю

жие поважна (майже двоміліонова) кількість Українців, чи поселенців українського походження, що все ж таки не зриває звязків з прадідними традиціями і хоче брати бодай яку-таку участь у всенародних визвольних змаганнях під добрим загально признаним проводом. Ріжні намагання за останнє повоєнне десятиріччя дібрати собі такий провід нажаль не дали успіхів, а де-далі створюється під тим зглядом просто безнадійне положення, що відбивається з найбільшою шкодою для всієї нашої спільноти і найважнішої справи. Звідки йде те лихо?

Страшно є для християнина сказати такі слова, як сказано вгорі, а саме, що Боже благословення немов би опустило нас, бож ми знаємо, що Господь Бог нікого не опускає, навіть тоді, як сама людина від Нього відвертається. Але з другого боку є певне, що благословення Боже є більше, або менше, — відповідно до того, як ми сповняємо наші завдання любови супроти Бога й супроти наших ближніх, бо така є перша й найважніша Божя заповідь: «Люби Бога цілим серцем твоїм, цілою душею, всіми силами й думками твоїми», а друга заповідь подібна до першої: «Люби твого ближнього як сам себе любиш».

Якщо ті Божі заповіді занедбані або й потоптані, тоді вривається звязок людини з Богом, звязок з Христом Спасителем нашим, втихає молитва-просьба до Бога про благословення а вслід за тим немає благословення Божого. Ісус Христос виразно каже: «Я є виноградина а ви галуззя. Хто в мені перебуває, а я в ньому, той рясно зародить, бо без мене ви нічого не можете доконати (Ів. 15, 5). Добрі провідники, це Боже благословення для народу. А де нема Божого благословення — послухайте, що каже наш Великий Митрополит Слуга Божий Андрей у своєму Пастирському письмі з 1942 р. (гл. АСп. Від. ч./2., стор. 8-9): «... де немає Божого благословення, на поверхню суспільного життя висуваються одиниці нездібні на провідників, які тим самим приносять радше шкоду, ніж хосен, бо замість дбати про загальне добро, вони шукають тільки заспокоєння свого власного самолюбства, себто понад загальне добро, ставлять своє власне добро. А що не можуть до того самолюбства признатись, мусять свій провід сперти на обман, на брехню, на «публичну опінію» загалу, а ту «публичну опінію» самі через пресу викликають і виробляють, а не

приймають, як об'єктивний від них незалежний факт... Розвагу заступають демагогічними кличами, волю заступають пристрасстю, пристрассть доводять до шалу, всяке право заступають силою, зі своїх примх роблять обов'язкові для всіх закони, оборонців правди, права й справедливості називають фанатиками. Ніякої об'єктивної критики не зносять, проповідь Євангелії стає для них небезпекою, свобода Божих слуг є нездійсненою претенсією. Замість давати народові мудрий провід — вводять у суспільне життя роздори, домашні війни, нічим необмежену партійність і відзначаються шаленою захланністю на гріш, безсоромним хабарництвом, легковаженням людської одиниці, безнастанним топтанням усяких її прав, безмежним хотінням до всього мішатись, все по своїй фантазії поряdkувати, крайною нетерпимістю навіть супроти братів і незрозумілою ненавистю до всіх, що їх називають своїми противниками. Бога відрікаються, Церкви не признають; моральністю для них самоволя, законом для них безправство».

Ясно, що такий провід був би радше карою Божою і треба нам благувати Милосерного Бога, щоби захоронив нас перед таким проводом, зокрема якщо були би в нас позначки, що заноситься на такий провід, що був би просто комуністичним безбожним проводом на виворіть. Горе було б народові якщо хоч би тільки деяка його частина признавала таких самозванців і йшла за ними та спомагала їх у їхніх змаганнях захопити в руки всенародній провід.

Наші ювілейні святкування 1000-річчя християнства в Україні були для нас доброю нагодою застановитись і над нашою поставою до тих, що накидаються нам зі своїм проводом, наскільки вони заслуговують на наше признання, і чи вони дають нам запоруку своєю наскрізь християнською поставою, що з їхнім проводом буде нас супроводити й Боже благословення у наших всенародних змаганнях. Прикрий досвід, хоч би тільки за останні десятиріччя наших визвольних змагань показав нам, що народні маси не звертали уваги на ту найважливішу сторінку народнього проводу, а захоплювались радше високопатріотичними, революційними фразами т. зв. провідників і ставали в ряди організацій, чи партій, що їхня постава супроти Бога й супроти Церкви, не тільки нехристиянська, але й виразно протихристиянська. Ясно, що протихристиянська чи неутральна або бай-

дужа постава збоку провідників супроти Богом обявленої і обовязкової для всіх людей християнської релігії, це в першій мірі їхній особистий злочин перед Богом і за те вони не можуть сподіватись Божого благословення, бо Христос виразно заповідає: «Хто не вірить буде осуджений (на віки відкинений від Бога)». Але це також злочин супроти свого народу, якщо хто намагається ріжними засобами, а передусім друкованим словом, викликати таку саму поставу і в народних масах. Та треба це рішучо сказати, що тяжку провину за ті самі злочини стягають на себе ті всі християни, що не відвертаються від таких нібито провідників, а йдуть за їхнім проводом, читають їхні часописи й інші їхні видання, а може ще й в інший спосіб спомагають їх у їхній, на око дуже патріотичній, але на ділі безвиглядній діяльності. Бо не має ніяких виглядів на успіх там, де немає Божого благословення. «Без Мене — каже Христос — не можете нічого зробити».

Скаже дехто: Якщо треба відвертатись від таких провідників, що не є добрими, практикуючими християнами, то ми взагалі останемося без ніякого патріотичного проводу. На те відповідь ясна: Лихий провід без Божого благословення провадить до руїни. Отже краще ніякий провід, як лихий провід. Зрештою найпевніший наш провідник, це Христос і Його свята Євангелія, а відтак і люди, що клоняють свої голови перед Христом як Царем і Паном неба й землі. Словами молитви Слуги Божого Великого Митрополита Андрія ми просили Бога і не перестанемо повторювати наших благань: «Боже наш, пішли українському народові святих, великих своїх слуг, щоби прикладом і словом були його мудрими провідниками в усіх справах народнього, суспільного й політичного життя. Провідникам нашого народу дай світло Твоєї премудрости з неба».

4. б. Церковно-релігійна єдність.

Немає сумніву, що попри хиби народнього проводу, що спиноють діяння Божого благословення, а навіть викликають тяжкі Божі допусти на наш нарід, ще тяжчою хибю є брак церковно-релігійної єдности в нашому народі. Це правда, що є у світі ще й другі народи, що в них немає теж такої єдности, а навіть є такі, що поділені на безліч віроісповідань і дивоглядних сект, а однак вони почуваються

обеднані силою свого народного проводу і вільні від тяжких Божих допустів заживають свободи, щастя й добробуту і доходять до такої могутности, що є запорукою безпеки цілого вільного світу перед загрозою поневолення збоку большевизму. Отже дехто нераз подумає собі, а навіть скаже прилюдно, що немає причини так дуже підкреслювати брак нашої церковно-релігійної єдності, бо й інші народи обходяться без неї, та ще й як добре їм без неї! Яка в них свобода й демократія, який добробут, яка могутня держава! Колись, як будемо мати свою самостійну державу — скаже дехто — можна буде знайти час і на залагодження справи церковно-релігійної єдності. Нині не час про те думати. Нині далеко важніша справа нас обходить, а саме як переконати американців, що без незалежної України і їхня безпека може бути загрожена. Хто так думає і говорить той відразу виявляє, що для нього релігійні справи, це другорядні справи, бо першорядна й найважливіша справа для нього це дочасна справа національної свободи, незалежності й самостійности, добробуту й сили. Він ще не каже, що справа Церкви й християнської релігії це дурман для простого народу, бо він ще й сам називає себе християнином, а навіть часом піде до церкви на панахиду по героях поляглих за волю України, або й напише до часопису статтю про вагу Церкви для національної установи, що без неї простий нарід не може обійтися. Він буде навіть говорити чи писати, що була би добра церковно-релігійна єдність, але така демократична, що меншість повинна йти за більшістю без огляду на релігійні переконання, а тільки з огляду на добро нації, бо «нація понад усе». Якщо добро нації того вимагало би, то він був би готовий і на виворіть зробити і сам хоч належить до віроісповідання більшости, змінить то віроісповідання і піде за меншістю, але знова без огляду на релігійне переконання, а тільки з огляду на добро нації. На перший погляд могло би декому здаватись, що це справді не аби який патріотизм, якщо хто навіть своє віроісповідання готовий змінити з патріотичних зглядів. Були в нас такі «патріоти» підчас останньої війни та й нині ще не перевелись вони, що відверто пропагують відступство українців католиків від Вселенської Церкви, бо на їхню думку католицька меншість повинна йти за православною більшістю. Може й між українцями т. зв. католиками були такі «патріоти», що серед наших братів православних пропагували таке відступство й зрвання з

«православ'ям» тільки з національних а не з релігійних мотивів. Тоді то знова наш Великий Митрополит Слуга Божий Андрей підніс свій могутній голос у своєму пастирському письмі з дня 8. грудня 1942 р. проти таких пропаганд і пригадав усім ті засади, що обов'язують кожного християнина, коли стає перед питанням зміни віроісповідання. Отже кожний християнин повинен пам'ятати, що:

1.) Вільно змінити віроісповідання тільки з релігійного переконання про обов'язок совісти супроти Господа Бога.

2.) Але не вільно того робити для якої-небудь дочасної, матеріальної вигоди, чи з огляду на якенебудь, хоч би й ідейне добро.

Якщо хто змінює своє віроісповідання не з релігійного переконання, але з огляду на матеріальні вигоди, чи з національних і політичних побудів — поповнює тяжкий гріх супроти Бога, проти віри, або іншими словами він показує, що ніякої віри не має, отже й не є християнином, хоч і називається ним. Кому байдуже до якого християнського віроісповідання він належить — той по словам Митрополита Андрея — «судить про віру і про всі релігійні обов'язки супроти Бога й людей по зовнішнім признакам, що не мають нічого спільного з релігією. Це так, як хто видавав би осуд про літературну вартість якого твору дивлячись тільки на краску обкладинки, в яку книжка оправлена, або оцінював би вартість векселя чи банкноту на основі паперу, чорнила, чи друку на банкноті, а без огляду на його вартість економічну. Одним словом — ця людина думає про християнство, як неграмотна людина. Людина без ніякого релігійного переконання й без віри властиво не належить до ніякого віроісповідання. Вона кожної хвилі, як тільки покажеться ще більша вигода, перейде на ще інше віроісповідання, бо з ніяким не в'яже її ніяке релігійне переконання. Самозрозуміле, що з таких християн ніколи не зложиться церковно-релігійна єдність, а хоч би й яким збігом обставин зложилась, то не буде тривала, ані не принесла би Божого благословення для нашого народу».

Якщо ми вгорі згадали, що брак церковно-релігійної єдності в нашому народі не може подобатись Господу Богу і спиняє діяння Божого благословення в наших спільних всенародних змаганнях, а навіть викликує тяжкі Божі допущення,

як ось цей останній, що його так болюче всі переживаємо, то ми не мали наміру докоряти кому небудь або скидати вину на когонебудь, чи на яку частину нашого народу за ті Божі допущення. Вже й сам брак церковно-релігійної єдності це найтяжчий Божий допуст, що спав на нас може й без ніякої нашої вини, а зложився так силою історичних обставин. Але, якщо той найтяжчий Божий допуст тяжить на нас вже цілими сторіччями і приносить щораз які нові допущення Божі, а при цьому загрожує втриманню нашої національної єдності, то треба би нам, Браття й Сестри, застановитись, чи те не діється також з нашої вини, з вини нас усіх, з вини цілого народу. Ми ж знаємо з святої Євангелії і з св. Передання, що Христос оснував одну Церкву для всіх людей, всіх народів і рас цілого світу всіх віків. За те й умер Христос на хресті, щоби Божих синів, «що були розсіяні, зібрати в одно» — каже св. Іван у своїй Євангелії (II, 52). Це було найжагучіше Христове бажання, як це видно з Його Архієрейської молитви на Тайній Вечері перед Своїми страстями: «Отче мій, нехай усі будуть одно. Як Ти Отче в мені, а Я в Тобі, нехай будуть одно в нас, щоби увірував світ, що Ти Мене післав. Щоби були досконалі в одно» (Ів. 17, 21-23). Основуючи свою Церкву поручив Христос тій Своїй Церкві здійснити то бажання, тобто зібрати всіх людей в одно Христове стадо й об'єднати всіх людей в одній Церкві вселенською єдністю. То завдання поручав Христос в першій мірі Апостолам з Петром во главі і їхнім наслідникам з наслідником Петра во главі. Але то завдання тяжить і на кожному християнинові не тільки в тому, що не сміє відриватись від тієї єдності але має ще й других притягати до тієї церковно-релігійної єдності, різними дозволеними засобами, а передусім правдивою християнською любовію, добрим примірним християнським життям і добрим словом та ще й молитвою на зразок молитви Христової: «Отче, щоби всі були одно». Христове бажання має бути й нашим бажанням. За ту єдність людського роду Христос також страдав і вмер на хресті, отже й кожний християнин є зобов'язаний зі свого боку чимнебудь причинитись до досягнення й закріплення тієї єдності людства в Христовій Церкві. Якщо та єдність зірвана внутрі якого народу, то зокрема сини й доньки того народу є зобов'язані в совісти намагатись, щоби привернути так дуже Христом побажану єдність, пригадуючи один од-

ному, що не сміємо допустити продовжування церковно-релігійного роздору. Кождий з нас буде мусіти колись перед Богом відповісти за брак церковно-релігійної єдності, бо кожного з нас запитає Справедливий Суддя, що ми зробили з нашого боку, щоби сповнилось Христове бажання, щоби всі були одно.

Ми не сміємо заспокоювати себе думкою про другі народи, що ще більше поділені на різні віроісповідання, як наш на-рід, а однак і без релігійної єдності заживають всіх до-часних благ. Ми не знаємо, як довго Милосерний Господь буде чекати, щоби ті народи опам'ятались і привернули в себе церковно-релігійну єдність згідно з Христовим бажан-ням. «Мої дороги — не ваші дороги, мої думки — не ваші думки» — каже Господь у Пророка Ісаїї. Зрештою загроза ще страшнішою як досі світової атомової війни, що висить над світом, загроза знищення християнської культури й ци-вілізації з боку безбожного комунізму, а може й загроза знищення людства при допомозі щораз нових і щораз страшні-ших винаходів — те все повинно би також промовити до на-шого розуму й серця, що ті всі загрози йдуть з одного дже-рела, а саме з браку церковно-релігійної християнської єд-ності людства. Понад дві третини людства ще й досі живе в темряві поганства, а з тих 800 мільонів християн скільки є таких, що відвернулись від Христа, потоптали Його святі заповіді, зірвали єдність з Христовою Церквою. Скільки ж то впродовж 2000 років натворилось нібито християнських церков з різних ересей і роздорів церковних? Скільки ж то різних дивоглядних сект серед самих т. зв. протестантів? Чи ж не повинні добрі християни боліти над тим жалюгід-ним станом і зірватись до праці за привернення й закрп-лення єдності, кождий бодай у крузі своїх найближчих.

Ми знаємо, яке жагуче було й є Христове бажання від-носно єдності і це нам вистарчає, щоби ми, якщо хочемо бути добрими християнами не занедбали нічого, щоби тільки привернути ту церковно-релігійну єдність, що її немає в на-шому народі. Хіба ніхто не буде сумніватись, що такий стан не може подобатись Христові Спасителеві, а то тимбільше що навіть само географічне положення нашої Батьківщини вказує на особливе історичне Богом призначене післанниц-тво нашого народу на Сході Європи, а того завдання ми не мали б змоги виконати без церковно-релігійної єдності у нас самих.

Здається, що ніякої іншої церковної пісні ми не співаємо з такою вервою, як співаємо пісню-молитву «Боже нам єдність подай!» Але звичайно маємо на думці радше тільки національну єдність, а рідко коли, а може дехто й ніколи не думає благати Бога про церковно-релігійну єдність. А тимчасом саме цієї єдності треба нам усім в Бога просити і змагатись за неї, бо національна єдність самозрозуміло прийде, якщо буде забезпечена церковно-релігійна єдність. «Шукайте вперед Царства Божого і правди його, а все інше вам додасться» — каже Христос у св. Євангелії (Мат. 6, 33). Та й що ж було би нам по такій національній єдності, коли дух роздору й ненависти, що йде з віроісповідного двоподілу каже одному українцеві уважати другого українця за ворога. Тільки наше спільне змагання за церковно-релігійну єдність може побороти того духа роздору і ворожнечі проти братів.

5. Закінчення ювілейних святкувань 1000-річчя.

Стоїмо перед закінченням наших ювілейних святкувань. Не вважаємо за вказане вже нині в цьому Пастирському Слові робити підсумки, наскільки наші задуми про трирічні ювілейні святкування здійснились з духовною користю для наших вірних Українців не тільки в Європі а й по цілому світі. Такі підсумки зробимо щойно по закінченні ювілейних святкувань згідно з народною приповідкою: «Кінець хвалить діло». Вже в нашому Пастирському Письмі під кінець 1955 р., тобто першого року ювілейних святкувань ми підкреслили, що на нашому почині справді спочило Боже благословення і ми могли вже під кінець першого року навести цілий ряд наглядних доказів, що наш почин прийнявся й викликав радісний відгомін у серцях українців-католиків в цілому світі. Торжественні Богослужби в супроводі величавих релігійно-національних маніфестацій з участю чужинських гостей навіть найвищих церковних і державних Достойників піднесли на душі весь український загаль на чужині. Поміж нашими поселенцями по різних краях за океаном можна було почути слова з уст деяких колись байдужих українців і відсталих від збірного українського життя, що вони при нагоді теперішніх наших ювілейних святкувань мали нагоду відсвіжити свої звязки з прадідними християнськими традиціями і відчутти вдоволення й щастя зі

свого українського походження і з приналежності до українського народу, що має за собою 1000-річну християнську історію й культуру.

Це правда, що підчас наших ювілейних святкувань наше серце нераз стискалося з болю з того приводу, що тільки маленька частинка нашого народу, що знайшлася у вільному світі має змогу святкувати цей великий ювілей, бо наші Браття й Сестри у Рідному Краю під безбожним московсько-большевицьким ярмом не могли нажаль виявити наверха своїх почувань радості й духовного піднесення і хіба тільки серцем дякували Милосерному Богові за світло християнської віри і кріпились солодкою надією на неминучу перемогу з Христом над Його ворогами, що рівночасно є й нашими ворогами. Не менше болючо відчували ми ту прикру дійсність, що й наші Браття й Сестри, хоч так, як і ми величаються християнською вірою і тими самими національними християнськими традиціями не всі схотіли обєднатись з нами в наших ювілейних святкуваннях у вільному світі. Ця прикра дійсність мимоволі насувала нам думку, що теперішній, здається найсумніший в історії допуст Божий, що ним Милосерний Бог досвідчає нас, може й тому так довго вже триває, що ми поза словесним повторюванням бажання єдності, таки нічого не зробили для досягнення тієї єдності, а саме такої, як бажав собі сам Ісус Христос, тобто щоби всі люди й усі народи були обєднані в одному Христовому стаді, під проводом одного Пастиря, що від Христа має найвищу владу й доручення «пасти Його вівці». А наші ювілейні святкування давали таку добру нагоду до того, щоби з нашого боку зробити який, хоч би й найменший крок, щоби досягнути взаїмне наше пізнання й зближення, щоби влєкшити досягнення тієї кінечної єдності в нашому народі, що була би зразком і для других народів світу, щоби обєдналися в Христовому Царстві любови.

Та мимо деяких недотач можна сказати, що наші ювілейні святкування з приводу 1000-річчя християнства в Україні були таки справді всенародні святкування, бо деякі застереження проти тих святкувань з боку деяких наших незєднених Братів у їхніх часописах, це радше відірвані голоси припадкових людей, що вважають себе т. зв. провідниками народу і з невіжества чи з простоти звертають увагу радше на ті ріжницї, що нас ділять, а не на те, що нас єд-

нає, а деколи думають навіть, що тим способом вони служать Богові й народові. Це нас вправді не дивує, бо ми пам'ятаємо на слова Ісуса Христа звернені до Апостолів по Тайній Вечері, якими заповів, що прийде ще дещо гіршого, а саме «Прийде навіть година, коли кождий, що вам смерть заповідє, буде думати, ніби він службу приносить Богові» (Ів. 16, 1). Але годі було не відчувати того прикрого болю, що недуга роздору у декого така вже тяжка, що навіть сама думка про спільне святкування такої пресвітлої річниці за-початкування християнства в нашому народі викликувала жалюгідні застереження.

Наш тяжкий біль з того приводу зволив злагіднити сам Святіший Отець своїм найціннішим Апостольським Листом з дня 20. січня 1956 р., зверненим до всіх наших українських Високопреосвященніших Архієреїв і тих, що живуть ще в неволі під безбожним ярмом з Митрополитом Йосифом во главі і тих, що є у вільному світі. Христовий Намісник схотів тим Апостольським Листом задокументувати свою найсердешнішу участь у наших ювілейних святкуваннях і радіючи разом з нами потішив нас у тій нашій всенародній скорбі своїм батьківським запевненням, що наша недоля минеться, а український нарід зможе у своєму часі завершити Богом призначене історичне завдання повернути християнську єдність на Сході Європи.

Ми не сумніваємося в тому, що також з нагоди наших святкувань скористав Святіший Отець, щоби дати нашому українському народові черговий доказ особливої любови й прихильности і схотів створити поза межами нашої Батьківщини нову нашу церковну область на канадійській землі, зложену з 4 українських Єпархій, з українським Архієпископом-Митрополитом Високопреосвященнішим Кир Максимом Германюком во главі. З тієї нагоди появилось і спільне Пастирське Послання усіх наших українських Преосвященніших Владик у вільному світі, що зібрались на історичні торжества інтронізації нового Митрополита у Вінніпегу дня 12. лютого 1957 р. і те спільне Послання наші Отці Душпастирі вже прочитали Вам, Браття й Сестри, та заохотили до вдячности Святішому Вітцеві за цей ювілейний дар для нашого народу. Цей дар Христового Намісника, це також знак від Бога, що наші ювілейні святкування були Богу милі.

6. Кінцеві ювілейні паломництва.

Впродовж наших трирічних ювілейних святкувань ми, хоч і розсіяні по різних краях, були об'єднані одною думкою, одним бажанням — виявити перед Богом і перед світом нашу вірність Христовим заповідям і нашим прадідним християнським традиціям. Ми мали намір те робити також від імені наших поневолених Братів і Сестер в Рідному Краю, що не мають змоги святкувати з нами цей великий ювілей. Наші вияви глибоких християнських почувань були особливо величаві підчас богомольних паломництв до різних чудотворних святих місць по різних краях. Наші Дорогі Отці Душпастирі завдали собі справді великого труду, щоби організувати чи то величаві ювілейні торжества на місцях, чи обласні й краєві паломництва завжди при помочі наших світських апостолів, а зокрема при помочі нашої надійної організації Українського Християнського Руху, так щасливо започаткованої в 1955 році, тобто в першому році наших ювілейних святкувань. На основі одержаних звідомлень наших Отців Душпастирів про великі духовні успіхи таких паломництв уважали ми за вказане доручити нашому Впр. і Всеч. Духовенству на областях наших Генеральних Вікаріятів А. В., щоби й на закінчення наших торжественних ювілейних святкувань відбулися такі всенародні богомільні паломництва до чудотворних святих місць в поодиноких краях. Найдогідніша пора на такі масові паломництва це безсумніву літня пора, а зокрема місяць липень, а дотого за тим місяцем промовляє ще й літургичний побуд, бо в цьому місяці дня 24. липня наша Церква святкує пам'ять св. Княгині Ольги, а зараз потім дня 28. липня Церква святкує пам'ять Святого й Рівноапостольного Великого Князя й Короля Володимира, що діло зачате св. Ольгою завершив всенародним хрещенням. Щасливо складається в біжучому році, що день 28. липня припадає в неділю, отже усталено дату 28. липня на торжественне закінчення наших ювілейних святкувань масовими нашими паломництвами по різних краях. З найбільшою радістю і з правдивим признанням прийняли ми до відома готовість нашої Хвальної Організації УХР, через свої поодинокі клітини по краях піднятихся труду підготовки й переведення тих паломництв під проводом наших дотичних Отців Душпастирів. З цілого серця поблагословили ми предложений нам плян тих паломництв, вироб-

лений Хвальною Президією УХР в порозумінні з нашими обласними Генеральними Вікаріями А. В. і маємо надію, що й Милосерний Господь поблагословить наші паломництва найкращими успіхами і зішле на цілий наш нарід скарби Своєї безконечної Любови. Подробниці духовної програми поодиноких паломництв уложать Отці Душпастирі. — провідники паломництв так, як будуть вважати за найкраще, щоби забезпечити паломникам належну духовну опіку й можливість прийняти святі Тайни. Замість проповіді підчас св. Літургії відчитують Отці Душпастирі оце наше Пастирське Слово і заохотять наших вірних, щоби у стіп Евхаристійного Ісуса через руки нашої Небесної Неньки Пресвятої Богородиці і Приснодіви Марії відновили свої обітничі зроблені при прийнятті св. Тайни Хрещення на непохитну вірність Ісусові Христові.

При цій нагоді вважаємо за вказане доручити Отцям Душпастирям в неділю дня 28. липня підчас пополудневого молебня до Матери Божої провести нашим вірним і разом з ними відмовити нище наведену «Молитву посвяти людського роду Пренепорочному Серцю Пречистої Діви». Це молитва Святішого Вітця Папи Пія XII з нашим додатком про окрему посвяту нашого українського народу Непорочному Серцю Марії. На бажання Пречистої Діви Марії об'явленої в Фатімі Святіший Отець Папа Пій XII посвятив тією молитвою цілий людський рід Непорочному Серцю Марії ще в 1942 р. і висловив побажання, щоби й усі вірні християни часто відмовляли ту молитву. За щоденне відмовлювання тієї молитви вірні з ласки Святішого Вітця можуть досягнути совершенного відпусту. Годиться, щоби й ми в тому молитовному здвизі під проводом Святішого Вітця взяли участь і благали Непорочне Материнське Серце Марії милосердя для цілого людського роду, що стоїть над пропастью, а зокрема для нашого українського народу.

Ось слова молитви-посвяти:

Пресвята Богородице Матінко й Царице наша Помічнице християн, Прибіжице людського роду, Побіднице у всіх боротьбах за Божу справу.

З поскірним благанням припадаємо до Твого Трону і з повним довірям, що виблагаємо милосердя й отримаємо ласку, потрібну поміч і покров в теперішньому лихолітті. Ми не чекаємо на ту поміч, немов би вона належалася нам за наші

заслуги, бо ті заслуги ніякі заслуги. Ми тільки благаємо ласкавої Твоєї помочі, уповаючи на безмежну доброту Твого Материнського Серця.

Тобі, Твоєму Непорочному Серцю, в тій виїмково тяжкій годині історії людства ми віддаємо себе враз із св. Церквою, що є Таїнственным Тілом Твого Сина Ісуса, бо й св. Церква терпить і кровавиться по різних краях і дізнає так багато мук. Тобі, посвячуємо себе враз із цілим світом, що розшматований дикою незгодою горить пожаром ненависти як жертва власного безправ'я.

Тобі, Твоєму Непорочному Серцю віддаємо себе враз із цілим нашим українським народом, що в Рідному Краю поневолений мучиться під тяжким безбожним ярмом, а на чужині розсіяний по всіх краях світу є наражений на стільки небезпек затратити звязки з прадідними традиціями.

Зглянься, Матінко наша, на вид такої великої матеріальної і моральної руїни у цьому світі, на стільки болю й страху батьків і матерей, родин і невинних дітей, на стільки молоді, що в квіті віку гине, на стільки катованих і мучених, на ту смертельну тривогу конаючих і на тих усіх, що є в небезпеці пропасти на віки.

Мати Милосердя й Царице Мира виблагай нам мир від Бога. Подай світові такий мир, що його прагнуть всі народи, мир у правді й справедливості, мир у християнській любові ближнього. Нехай замовкне зброя у світі, нехай минеться тривога, нехай зростає Боже Царство в світі в упорядкованому спокою.

Прийми під Твій Покров і невіруючих і поган і тих всіх, що живуть ще в темряві смертній і виеднай для них ласку, щоби й для них зійшло Сонце Правди, щоби вони обеднані з нами перед Єдиним Спасителем світу могли заспівати: «Слава во вишних Богу і на землі мир, людям добра воля» (Лук. 2, 14).

Подай мир і тим народам, що через хибну науку й через незгоду відлучились від нас. Зокрема благаємо Тебе, Небесна наша Ненько, подай мир тим необеднаним з нами народам, що зберігають в серцях особливу набожність до Тебе, бо не було в них хатини, де не почитали би Твоєї святої ікони (образка), а нині може ту ікону сховали перед ворогом і зберігають на кращі часи. Пішли їм мир і приверни їх

до єдиного Христового Стада під провід єдиного правдивого Пастиря.

Вієднай мир і повну свободу для святої Христової Церкви, стримай розгнуждане нове поганство й безвірство, що немов потопою заливає цілий світ. Розбуди в серцях вірних християн любов до чистоти обичаїв, до правдиво християнського життя. Запали християнську ревність у тих, що віддаються на службу Богові, дай щоби постійно зростало число Божих слуг зі зразковими християнськими чеснотами.

Недавно тому св. Церква й увесь людський рід були посвячені Серцю Твогого Сина Ісуса на те, щоби то Пресвяте Серце було знаком і запорукою перемоги й спасення людського роду, бож тільки в Ньому вся наша надія.

А нині ми посвячуємо себе навіки Тобі, Матінко наша і Царице вселенної Твоєму Непорочному Серцю і благаємо Тебе, щоби Твоя материнська любов і Твій Покров прискорили побіду Христового Царства над царством Сатани та й щоби всі народи зажили в мирі між собою і в мирі з Богом прославляючи Тебе як Царицю мира і співаючи враз з Тобою безнастанну пісню слави, любови і вдяки Христовому Серцю, бо тільки в Ньому можна знайти правду, життя й мир. Йому належить всяка слава, честь і поклін разом з безначальним Його Отцем і з Пресвятим і благим і животворящим Його Духом нині і присно і во віки віків. Амінь.

(Молитва Святішого Отця Папи Пія XII раз у місяць совершений відпуст за щоденне відмовлення).

Запрошую вас і заохочую вас усіх, Дорогі в Христі Браття й Сестри, до якнайчисленнішої участі в тих наших паломництвах до святих місць по ріжних краях. Якщо в якому краю було би неможливо зорганізувати таке паломництво в сам день 28. липня, то можна те зробити перед тим, чи навіть пізніше. Тоді дехто мав би навіть нагоду взяти участь в кількох паломництвах. Ось Українці в Австрії вже призначили своє паломництво на день 14. липня до славного чудотворного місця Маріяцель і я радію, що зможу разом з ними відбуту ту прощу, що буде одна з перших на закінчення наших ювілейних святкувань з відправою нашої Архієрейської Літургії перед чудотворною іконою Матери Божої в Маріяцель та ще й у прияві найвищого церковного

Достойника і Гостя з Риму Його Емінінції ВПреосв. Кардинала Євгенія Тіссерана, Керманича Священної Конгрегації для справ Східньої Церкви.

Запевнюю вас, Дорогі в Христі Браття й Сестри, що в неділю дня 28. липня ц. р. серцем і душею буду обеднаний з вами всіма в особливий спосіб, щоби разом з вами завершити наші ювілейні святкування, а зокрема буду почуватись щасливий, якщо бодай з одним нашим паломництвом разом зможу відмовити вище наведену «Молитву посвяти людського роду Непорочному Серцю Марії».

Благодать вам, Браття й Сестри, й мир від Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога й Отця і причастя Святого Духа, нехай буде з вами. Амінь.

Дано в Римі, у Празник Пресвятої Евхаристії, дня 20. червня 1957 р.

† ІВАН, АЄпп.
Апостольський Візитатор.

Увага!

1) Молитву посвяти людського роду Непор. Серцю Марії вставлено в текст Пастирського Слова з огляду на деякі несуттєві зміни пороблені в первісному тексті, що був видрукований в нашому останньому виданню молитовника «Хвалім Господа».

2) До нового видання того ж молитовника ввійде вже теперішній змінений текст.

3) З нашого доручення окремо друкується теперішній текст молитви — «Посвяти...» в 10.000.. примірниках, щоби ними обділити наших вірних підчас паломництв та при інших нагодах так, щоби поважна кількість наших вірних мала його в руках.

4) Молитву посвяти Душпастирі проведуть і відмовлять разом з вірними підчас пополудневого Молебня до Матери Божої в місці паломництва або й у своїй церкві з колінопреклоненням по зазиві: «Паки і паки приклоньше коліні...»

1. Вияв радості й вдячності Української Спільноти у вільному світі для Святого Апостольського Престолу з приводу створення нової Церковної Провінції — Української Митрополії в Канаді

На вістку про створення нової Української Митрополії в Канаді Високопреосвященніший Апостольський Візитатор вислав письмо подяки для Святішого Вітця і для Його Еміненції Кардинала Тіссерана, що з волі Святішого Вітця кермує справами Східної Церкви. В цьому письмі ВПреосв. Апостольський Візитатор був речником найглибших почувань радості, вдячності й вірності для Святішого Апостольського Престолу не тільки від імені священиків та вірних, що перебувають по краях Західної Європи, але й по тих краях нашого поселення, де покищо немає нашої Церковної Спільноти. Зокрема підкреслив такі самі почування від імені наших ВПреосв. Владик Ісповідників святої віри, від священиків та вірних у Рідному Краю і на далеких засланнях.

У відповідь на ці щирі запевнення синівської любови й вірності для Вселенського Архієрея Священна Конгрегація Східної Церкви надіслала письмо з висловом подяки й вдволення. З доручення тої ж Священної Конгрегації ВПреосв. Апостольський Візитатор взяв участь у торжествах відкриття нової Української Митрополії в Канаді та інтронізації ВПреосв. Кир Максима Германюка, ЧНІ, першого Архієпископа-Митрополита нашої церковної Провінції в Канаді з осідком у Вінніпег.

Нище подаємо переклад згаданого вгорі письма Священної Конгрегації Східної Церкви як і переклад гратуляційного Листа від Свящ. Конгр. Східної Церкви, переданого через ВПреосв. Апостольського Візитатора для ВПреосв. Митрополита Максима:

СВЯЩЕННА КОНГРЕГАЦІЯ
ДЛЯ СХІДНЬОЇ ЦЕРКВИ

Ч. 609/51.

Рим, 10 грудня 1956

Ваша Ексцеленціє,

На вістку про створення Церковної Області з Митрополічним Престолом у Вінніпегу і чотирма Українськими Єпархіями в Канаді — Ваше Високопреосвященство цінним письмом ч. 9643/АВ з дня 21 листопада ц. р. були речником почувань радості, вдячності й вірності для Святішого Апостольського Престолу в серцях вірних, відданих Вашій архипастирській опіці.

Ваше Високопреосвященство схотіли підкреслити значення цієї події в теперішніх умовах, коли Матірня Львівська (Галицька) Область страждає переслідувана й позбавлена всякої свободи.

Дякуючи Вашій Ексцеленції за ласкаві вислови вдячності для моєї особи, користаю з нагоди, щоби відновити почування щирої пошани.

Вашій Ексцеленції відданий як брат

† Євгеній, Кард. Тіссеран
Секретар
А. Кусса
Ассессор

Його Ексцеленція
Високопреосвященніший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ тит. Левкадський
Апостольський Візитатор Українців
В Р И М І.

2. Гратуляційний Лист від Священної Конгрегації для ВПреосв. Митрополита Кир Максима

Священна Конгрегація
для Східної Церкви

Прот. Ч. 609/51.

Рим, дня 22. січня 1957.
Вул. Кончіліяціоне 34

Ваша Ексцеленціє!

Священна Конгрегація прийняла з великим задоволенням вістку, що найближчого дня 12. лютого з Празником Трьох славних Святителів св. Василя, св. Івана Золотоустого і св. Григорія відбудеться в прияві Його Ексцеленції Апостольського Делегата і Їхніх Ексцеленцій Епархіяльних Єпископів Едмонтона, Торонта і Саскатуну урядове проголошення грамот про створення Митрополічної Провінції, а при цьому і торжественна інтронізація Вашої Ексцеленції як першого Митрополита тієї Церковної Провінції.

Того дня Ви знайдетеся в оточенні Їхніх Ексцеленцій Єпископів Едмонтона, Торонта і Саскатуну, а мені дуже мило Вас повідомити, що в тому торжестві візьме участь і Його Ексцеленція Високопреосвященніший Архієпископ Іван Бучко. Він принесе Вам не тільки гратуляції й побажання від вірних в Європі, що їхньою долею він кермує з такою апостольською ревністю й відданям, але буде також речником ще й живим словом гратуляції і найкращих побажань з боку оцеї Священної Конгрегації для Східної Церкви.

Чи ж треба підкреслювати Вам, Ексцеленціє, що створення Церковної Провінції у Вінніпегу є само собою найвищим признанням, що його схотів виявити Святий Апостольський Престіл для тієї апостольської праці, довшеної від хвили створення першого Єпископського Ординаріату до нинішніх днів? Цим признанням схотів Святіший Отець ствердити в найкращий спосіб Свою найвищу прихильність.

Тож заповіджені торжества будуть напевно й виявом глибокої вдячності з боку Преосвященніших Владик, з боку Духовенства і з боку вірних Українців. Я не сумніваюсь, що відгук буде великий.

З тієї нагоди оця Священна Конгрегація для Східньої Церкви має приємність повторити Вашій Ексцеленції і Вашим Преосвященнішим Єпископам Суфраганам з приводу їхнього іменування, а Вашому Народові з приводу такого почесного відзначення свої найсердечніші гратуляції і побажання, щоб Милосердний Господь дав Вам і Вашим Суфраганам усі щедроти Своїх благодатей в відношенні до тієї нової відповідальности, щоби повести цілу церковну Провінцію на шляхи нового запалу до релігійного і побожного життя за величним зразком нині прикрашеним авреолею мучеництва матірної Львівської Церковної Провінції.

Користаю з нагоди, щоби Вам повторити вислови почувань моєї найглибшої пошани й остаюсь

Вашій Ексцеленції відданий в любові як брат

† Євгеній Кардинал Тіссеран

секретар

А. Кусса, Ассессор

Його Ексцеленція

Високопреосвященніший Владика

Кир Максим ГЕРМАНЮК

Архієпископ-Митрополит

ВІННИПЕГ.

3. Подяка й Апостольське Благословення Святішого Вітця для Українського Вільного Університету з нагоди видання книжки «Папа Пій XII — нариси з життя й творчости».

В минулому 1956 році увесь християнський світ святкував вісімдесятьріччя уродин теперішнього Вселенського Архієрея Папи Пія XII. У величавих всесвітніх виявах пошани для Святішого Вітця взяла участь і та частина українського народу, що живе у вільному світі, поза межами поневоленої Батьківщини. Наші поселенці по всіх країнах світу схотіли засвідчити свою особливу любов і вдячність для Христового Намісника бодай у скромну відплату за його батьківську опіку й оборону нашого народу підчас тяжкої нашої трагедії, що її переживаємо. Український Вільний Університет в Мюнхені, що від 35-ти років свого існування в тяжких умовах на чужині несе високо прапор вільної

української науки, видав з нагоди святкувань на честь Святішого Вітця окрему книгу, що в ній зібрано деякі праці професорів та співробітників про життя й діяльність Папи Пія XII. Книга ця призначена в першу міру для українського суспільства, щоби в його свідомості закріпити вдячну пам'ять про цей історичний рік і поширити ті знання широкої апостольської діяльності теперішнього Христового Намісника, що в історії вселенської Церкви займе напевно одно з перших місць.

Ця книга бодай в деякій мірі направляє ту кривду, що її завдали Найдостойнішій Особі Святішого Вітця деякі безвідповідальні пресові органи, друковані українською мовою. Вона останеться для майбутніх істориків важним документом про те, як сучасний український науковий світ поза межами Батьківщини сприймав і доцінював вагу Понтифікату Пія XII.

Книгу «ПАПА ПІЙ XII» враз з відповідним письмом Сенату нашого УВУ передав ВПреоєв. Апостольський Візитатор через Й. Ем. Кардинала Е. Тіссерана, до стіп Святішого Вітця. Христовий Намісник зволив прийняти з особливим батьківським вдовolenням цей вияв пошани збоку УВУ та доручив Секретаріатові Стану вислати відповідну подяку й Апостольське Благословення.

Крім згаданого письма Секретаріату Стану поміщуємо й переклади письм Й. Ем. Кард. Тіссерана, Секретаря Священної Конгрегації Східної Церкви й Декана Колегії Кардиналів та Й. Ем. Кард. Піяцци, Секретаря Священної Конгрегації Консисторіальної з подякою за книжку.

СЕКРЕТАРІАТ СТАНУ
ЙОГО СВЯТОСТИ

З Ватикану, дня 9 січня 1957.

Ч. 391090.

Ваша Ексцеленціє,

За ласкавим посередництвом Його Емінінції Кардинала Євгенія Тіссерана, Святіший Отець одержав цінне письмо Вашої Ексцеленції, ч. 9783/АВ з дня 19 грудня м. р. враз з

листом Сенату УВУ та з посилкою книги в українській мові, виданої старанням Українського Вільного Університету про творчість й учительський уряд Його Святости.

Святіший Отець прийняв з правдивим вдоволенням цей синівський вияв пошани і доручив мені висловити Вашій Ексцеленції, а через Вас Шановним Панам Професорам, Його батьківське признание, та передати з цілого серця для Вашого Високопреосвященства, для Професорів і Доцентів та й для Студентів УВУ як і для цілого улюбленого українського народу, на Батьківщині та на чужині перебуваючому, бажане Апостольське Благословення як завдаток найбагатших небесних щедрот.

Користаючи з нагоди, цілую святительський Перстень та остаюсь з висловами глибокої пошани

Вашої Ексцеленції відданий слуга
Анджельо дель Аква
Субститут

Його Ексцеленція
Високопреосвященніший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архиепископ, Апост. Візитатор
Українців у Західній Європі
Р И М.

СВЯЩЕННА КОНГРЕГАЦІЯ ДЛЯ СХІДНЬОЇ ЦЕРКВИ

Рим, дня 14 січня 1957

Ч. 601/53.

Ваша Ексцеленціє,

Мило мені оцим переслати Вашому Високопреосвященству залучене тут письмо, в якому Його Ексцеленція Монс. Дель Аква передає найвищу подяку Святішого Вітця для Українського Вільного Університету в Мюнхені (Баварія) за його дар — книгу про життя й учительську діяльність Його Святости.

Бажаю також подякувати оцим за примірники подаровані так для мене особисто як і для Впр. Отця Ассессора Свящ.

Конгрегації і прошу передати Авторам книги мое щире при-
знання і гратуляцію за цей шляхетний почин.

Залучаю вислови моєї пошани і остаюсь
Вашому Високопреосвященству відданий як брат

† Євгеній Кард. Тіссеран

Секретар

А. Кусса

Ассессор

Його Ексцеленція

Високопреосвященніший Архієрей

Кир Іван Б У Ч К О

Архієпископ, Апост. Візитатор

Українців у Західній Європі

Р И М.

СВЯЩЕННА КОНГРЕГАЦІЯ
КОНСИСТОРІАЛЬНА

Ч. Д. Е. 125/56.

Рим, дня 2 січня 1957.

Ваша Ексцеленціє,

Ваше Високопреосвященство зволили переслати мені від імені Ректорату Українського Вільного Університету в Мюнхен (Баварія) цінний примірник нововиданої книги п. н. «ПАПА ПІЙ XII — нариси з життя й творчости», що появилася з нагоди недавніх торжеств на честь Святішого Вітця.

Дякую Вашій Ексцеленції за ласкаву посилку і буду зобов'язаний за ласкаве посередництво у переданні висловів моїх почувань вдячності для В.П. Ректора Університету, запевнюючи його також про мій найкращий спомин з моїх відвідин Університету в літі минулого року.

З висловами глибокої пошани остаюсь

Вашому Високопреосвященству
відданий як брат

† Адеодато Дж. Кард. Піяцца

Єпп. Сабіни та П. М.

Секретар

Його Ексцеленція

Високореосвященніший Архієрей

Кир Іван Б У Ч К О

Архієпископ, Апост. Візитатор

Українців у Західній Європі

Р И М.

При цій нагоді поручається нашим Отцям Душпастирям подбати, щоби зі змістом цінної книжки „ПАПА ПІЙ ХІІ“ познайомились ширші круги наших вірних у Західній Європі.

4. Апостольське Благословення й подяка Святішого Вітця для Українців у краях Зах. Європи за збірку на «Петрів Гріш».

З нагоди торжественного Празника Святих Верховних Апостолів Петра й Павла в минулому 1956 році — наші вірні Українці по краях Західньої Європи зложили свої дари любови для Святішого Вітця т. зв. «Петрів гріш». Минулорічна збірка принесла навіть більшу суму як попередні роками мимо того, що з деяких країн українського поселення в Західній Європі багато наших скитальців виїхало за океан. Наші вірні у Великій Британії зложили 85 фунтів і 6 шил., наші найбідніші скитальці в Німеччині зложили суму 452 нім. марок, а скитальці в Бельгії — суму 3.191 б. франків. В останньому числі нашого Урядового Вісника за місяці жовтень—грудень 1956 була поміщена подяка Святішого Вітця за дар синівської любови для наших вірних в Німеччині і в Великій Британії. Вже потім надійшло ще письмо Секретаріату Стану Його Святости з Апостольським Благословенням Святішого Вітця для наших вірних з інших країн Західньої Європи.

З дотичних письм Державного Секретаріату Його Святости видно наглядно, з якою батьківською любов'ю приймає Святіший Отець скромні дари наших скитальців, якими зворушливими висловами дякує за їхній доказ постійної синівської любови й прив'язання до св. Апостольського Престолу.

Подаємо тут український переклад письм з подякою й Апостольським Благословенням Святішого Вітця для вірних у поодиноких Генеральних Вікаріятах А. В. і доручаємо Всч. Отцям Душпастирям прочитати їх вірним в день Празника Святих Верховних Апостолів Петра й Павла та заохотити до нових щедрих жертв на цілі Святішого Вітця.

СЕКРЕТАРІЯТ СТАНУ
ЙОГО СВЯТОСТИ

З Ватикану, дня 7 грудня 1956.

Ч. 387851.

Ваша Ексцеленціє,

Святіший Отець був глибоко зворушений виявом синівської пошани з боку українців католиків, поселених у Великій Британії, що без огляду на невідрадли умовини, схотіли переслати їхню жертву на «Петрів Гріш».

Цей вислів пошани є одночасно свідомством правдивого й синівського прив'язання до Святого Апостольського Престолу та вказує на свідомість і бажання Українців допомогти своїми жертвами спільному Батькові всіх християн у Його безмежних потребах добродійности.

Святіший Отець вдячний за ці щирі почування висловлює за моїм посередництвом свою батьківську подяку і благає в Бога для своїх жертводавців найбагатшої благодати з неба й дає їм усім, їхнім рідним і їх далекій поневоленій Батьківщині — своє Апостольське Благословення.

Користаючи з нагоди, цілую святительський Перстень Вашої Ексцеленції й остаюсь

з висловами особливої пошани

Вашого Високопреосвященства

відданий слуга

Анджельо Дель Аква

Субститут

Його Ексцеленція
Високопреосвященніший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ, Апост. Візитатор
Українців у Зах. Європі
РИМ

СЕКРЕТАРІЯТ СТАНУ
ЙОГО СВЯТОСТИ

З Ватикану, дня 21 січня 1957.

Ч. 390726.

Ваше Високопреосвященство,

Від імені Святішого Вітця мило мені ствердити одержання щедрого датку, що його передали Ви від вірних українців у Бельгії.

Українські вірні схотіли дати новий доказ синівського привязання до Вселенського Архієрея і виявили одночасно, якими живими почуваннями християнської любови горять їхні серця.

Святіший Отець глибоко зворушений тим усім доручив мені висловити Його вдячність у письмі до Вас. Йому мило є запевнити, що благає в надгороду для Вас і для поручених Вам вірних особливих небесних благодатей, а на доказ своєї батьківської доброзичливості передає Своє Апостольське Благословення.

Прийміть, Високопреосвященніший Владико, запевнення почувань моєї повної відданости.

Анджельо Дель Аква
Субститут

Його Ексцеленція
Високопреосвященніший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ, Апост. Візитатор
Українців у Зах. Європі
Р И М

Окремим письмом зволив подякувати за збірку на „Петрів Гріш“ Й. Е. ВПреосв. Кир Єфрем Форні, Апостольський Нунцій у Брюсселі (Бельгія), а саме:

АПОСТОЛЬСЬКА НУНЦІАТУРА В БЕЛЬГІЇ

Брюссель, дня 14 грудня 1956.

Ч. 2330.

Ваша Ексцеленціє,

маю честь посвідчити одержання суми 3.191 б. франків, що її Ваша Ексцеленція схотіли передати Нунціатурі як пожертву Українців для Святішого Вітця. Я переслав цей дар негайно до рук Святішого Вітця, що напевно буде зворушений тим черговим свідоцтвом прив'язання збоку Своїх українських синів.

Прохаючи повідомити Ваших вірних про цю подяку Представника Святого Апостольського Престолу в Бельгії, ко-

ристаю з нагоди, щоби відновити Вашій Ексцеленції запевнення моєї щирої відданости.

† Єфрем Форні

АЄпп тит. Дарні, Апост. Нунцій

Його Ексцеленція

Високопреосвященніший Архієрей

Кир Іван БУЧКО

Архієпископ, Апост. Візитатор

Українців у Зах. Європі

Р И М

Мило нам подати тут до відома нашим вірним Українцям, що окреме письмо з подякою за „Петрів Гріш“ зволив Святіший Отець вислати через Секретаріят Стану також на адресу Впр. Отця Маврикія Ван де Малє, ЧНІ, Генерального Вікарія для Українців у Франції з Апостольським Благословенням для Отців Душпастирів і вірних Українців у Франції, особливо для парохії св. Володимира Великого в Парижі.

СЕКРЕТАРІЯТ СТАНУ
ЙОГО СВЯТОСТИ

З Ватикану, дня 21 грудня 1957.

Ч. 390482.

Високопреподобний Отче,

мило мені посвідчити одержання грошевої збірки, що її в останньому часі переслала українська парохія Святого Володимира в Парижі для Святішого Вітця. Вона (ця парохія) схотіла через те дати доказ свого синівського прив'язання до Вселенського Архієрея та одночасно виявила живі почування християнської любови.

Святіший Отець був глибоко зворушений цим даром любови і доручив мені бути перед Вами речником Його щирої вдячності. Його Святість благає в Бога в надгороду для Вас та для Ваших вірних особливого багатства небесних ласк, а на доказ своєї батьківської любови передає всім Апостольське Благословення.

Прийміть, Високопреподобний Отче, запевнення моїх щирих почувань відданости.

Анджельо Дель Аква
Субститут

Високопреподобний Отець
о. Маврикій ВАН ДЕ МАЛЄ, ЧНІ
Генеральний Вікарій для Українців Католиків
П а р и ж ,
Ф Р А Н Ц І Я .

5. Нові полекші відносно Евхаристійного посту.

Дня 19 березня 1957 р. появилось нове Папське Письмо «Моту пропріо», що починається словами «Сакрам Коммуніоном». В тому письмі Святіший Отець ще побільшує ті полекші відносно Евхаристійного посту, що були дані в Апостольській Конституції «Христос Господь» (ґляди Урядовий Вісник Апостольського Візитатора — Березень 1953, ст. 20—33, з 6 січня 1953 р.).

Нижче подаємо український переклад Папського Письма :

« М о т у п р о п р і о »

Побільшуються полекші дані в Апостольській Конституції «Христос Господь».

ПАПА ПІЙ ХП.

Ми проголосили Апостольську Конституцію «Христос Господь» на початку 1953 р. і нею злагіднили строгість закону про Евхаристійний піст відносно Святого Причастя, щоби вірні могли частіше його приймати і щоби легше могли сповнити церковну заповідь про участь у св. Літургії в святочні дні. В тій цілі Ми дали повновласти Єпископам Ординаріям місця дозволювати на відправу св. Літургії в пополудневих годинах і на приримання св. Причастя, в часі цих св. Літургій, але при збереженні деяких умовин.

Час евхаристійного посту перед вечірною відправою св. Літургії і перед прийняттям св. Причастя підчас вечірної відправи св. Літургії, Ми скоротили до 3 годин по прийняттю твердої поживи, а до 1 години коли по неалькогольному напитуку.

Уділення тих полекш принесло обильні духовні овочі, а Єпископи виявили Нам найглибшу подяку, а багато з них наполегливо просили нас дати їм повновласть дозволювати на вечірню відправу св. Літургії щодня, для більшого добра вірних.

Попри те Єпископи просили Нас, щоби Ми приписали заховування Евхаристійного посту перед вечірною відправою св. Літургії і св. Причастя в такому самому відступі часу, як це обов'язує перед ранішною відправою св. Літургії і св. Причастя.

Тому й Ми беручи під увагу ті значні зміни, що зайшли в обставинах праці, в публичних урядах та й у цілیم суспільнім житті, вважали за доцільне піти на зустріч наполегливим проханням Єпископів і тому заряджуємо на майбутнє ось що :

1.) Єпископи Ординарії місць, але не їх Генеральні Вікарії, що не мають особливого доручення, можуть давати дозвіл на відправу св. Літургії кожного дня в пополудневих годинах, якщо цього вимагає духовне добро значної частини вірних.

2.) Відступ часу для заховання Евхаристійного посту для священиків перед Службою Божою, а для вірних перед св. Причастям, чи то в ранніх годинах, чи пополудневих обмежується до 3 (трьох) годин по прийняттю твердої поживи і алкогольних напиків, а до 1 (одної) години по неалкогольнім напикку. Пиття води не ломить посту.

3.) Той відступ часу заховання Евхаристійного посту обов'язує й тих, що відправляють св. Літургію або приймають св. Причастя опівночі або попівночі, тобто в перших годинах дня.

4.) Хворі, навіть якщо не лежать в ліжку, можуть споживати неалкогольні напикки і правдиві та властиві ліки, пливкі чи тверді, без ніякого обмеження щодо часу, перед відправою св. Літургії або перед прийняттям св. Причастя.

Все ж таки Ми наполегливо заохочуємо і священиків і вірних, якщо вони можуть, зберігати давну і освячену віками карність в Евхаристійному пості чи перед відправою св. Літургії, чи перед прийняттям св. Причастя.

А ті всі, що будуть користати з полекш, нехай надолужать за те дане добродійство світлим прикладом християнського життя і покаяними вчинками і ділами любови.

Зарядження цього Моту Пропрію зачинають обов'язувати від дня 25. березня 1957 р. від Празника Благовіщення Пре-

чистої Діви Марії, не зважаючи на якенебудь противне розпорядження, хоч було би воно гідне якої особливішої згадки.

Дано в Римі при св. Петрі, дня 19. березня 1957 р. в Празник св. Йосифа Покровителя Вселенської Церкви, дев'ятнадцятого року Нашого Верховного Архієрейства.

ПАПА ПІЙ XII

П о я с н е н н я

Його Еміненція Кард. Альфредо Оттавіані, Просекретар Найвищої Священної Конгрегації Св. Оффіціум, в своїм поясненні до поданого вище Папського Письма так пише :

Моту Пропрію „ Відносно Святого Причастя”, що його зволив проголосити Святіший Отець в Празник св. Йосифа Покровителя Вселенської Церкви, заряджуючи рівночасно, щоби постанови цього «Моту Пропрію» зачали обов'язувати майже безпосередньо, тобто від дня 25 березня, тобто від Празника Благочестя Пречистої Діви Марії — це новий доказ батьківської дбайливості Його Святости про духовне добро вірних.

Справді сучасні обставини, тяжкі суспільні вимоги, нові методи світової економіки так змінили звичаї і традиції у людей, що вони (ті люди) придавлені щораз тяжчою і виснажуючою працею «перемінили день на ніч».

Тому Святіший Отець, по батьківськи перейнятий думкою про спасення душ, а тому спасенню стоять на перешкоді різні сили, не тільки т. зв. техніцизму, але й зростаючого матеріалізму, цими новими зарядженнями про по-полудневу відправу св. Літургій і про евхаристійний піст хотів дати вірним ширші можливості брати участь в Жертві св. Літургії і приступати до св. Причастя, щоби могли скріпити в собі життя ласки, що нині конечніша, як колинебудь передтим для боротьби й побіди.

В той спосіб дозріли добродійні наслідки Апостольської Конституції «Христос Господь» з 6. січня 1953 р., що дала вірним дуже великі можливості споживати Хліб життя.

Єпископи і вірні зі всіх сторін світу виявили Святішому Вітцеві свою безмежну вдячність за попередні полекші. А Святіший Отець, приймаючи до уваги їхні нові просьби, дав доказ, що існує тісний зв'язок між Верховним Пастирем і

овечками вселенського стада та й що Церква, що є слушно сувора і негнута, коли йдеться про засади віри, вміє достосувати церковну карність до потреб часу. Давна й віковична Церква відсвіжує щораз свою молодість, вона завжди та сама і завжди відповідна до всіх часів.

Моту Пропрію «Відносно Святого Причастя» таке ясне, що властиво не потребувало би пояснень.

Передусім немає в ньому обмеження щодо днів так, у яких Єпископи можуть дозволити на пополудневу відправу св. Літургії, одинока умова користати з уділеної їм повновласти: це «загальне добро» так, як це було проголошено в упімненню збоку св. Оффіціум з 22 березня 1955 р. (ААС, т. XLVII, ст. 218); мірилом є вислів «значна частина вірних», того вислову вживає КПК (кан. 86, пар. 2) коли говорить про повновласть давати дозвіл на двоєння (бінування) св. Літургії.

Найвищим зарядженням Святішого Вітця, закон про Евхаристійний піст вже примінений до вимог часу, став зрозумілий і доступний навіть для ума малих дітей. Треба здержатись 3 (три) години від твердих пожив і алькогольних напйтків, а одну годину від неалькогольних напйтків. Тепер вже не треба питати чи рано, чи ввечір, яка віддаль від церкви, які тяжкі праці, як пізна година: і не треба вже радитись сповідника чи є такі умовини, що можна користати з полекші. Немає питання про полекшу для одного чи другого розряду людей, бо маємо закон, що відноситься до всіх вірних і всюди.

Поучення подані при кінці Моту Пропрію, саме тому, що ці поучення, дають кожному свободу держатись нового закону або заховувати, ради побожности чи умертвлення, повний піст так, як було колись. Це вже питання про зібрання більших заслуг, а не про сповнення обовязку.

Вислів стверджуючий, що вода не ломить Евхаристійного посту (перше в Апостольській Конституції «Христос Господь» було сказано: «природна вода») можна легко зрозуміти, що йде мова про всяку воду в загальному значінні того слова, отже також і про води мінеральні або хемічно очищені.

Крім цього слід звернути увагу на батьківську доброту Святішого Вітця, що й цим разом зволив виявити особливішу дбайливість про хворих. Якщо йде мова про дійсні і властиві ліки, то вже не треба питати з чого вони зложені. Отже можуть в них бути й алькогольні складники, але як тільки вони є справжніми і властивими ліками згідно зі за-

гальним значенням того слова, то хворі можуть заживати ті ліки без ніякого обмеження в часі.

Зрештою, нові Папські зарядження відносно Евхаристійного посту, вправді виходять на добро всіх людей, але зокрема для тих, що вбогі, що тяжко працюють, що мають різні життєві труднощі: для них особливо корисна є відправа пополудневої св. Літургії і можливість їсти тверді поживи на 3 (три) години перед св. Причастям, бо саме ті найбільшій найбільше звязані вимогами розкладу часу, а без тих полекш, що тепер є дозволені, вони мали б перешкоду приймати св. Причастя і брати участь у св. Літургії.

Святіший Отець поступив так, як колись Ісус, що помножив хліб як прообраз Евхаристії кажучи: «Жаль мені тих людей».

* * *

Подаючи український переклад Папського Письма Моту Пропріо «Відносно Святого Причастя» з новими полекшами відносно Евхаристійного Посту, а також переклад пояснення Й. Ем. Кард. Альфредо Оттавіані, заохочуємо наших Впр. і Всеч. Отців Душпастирів й вірних і на майбутнє заховувати, як щ о м о ж у т ь, Евхаристійний піст перед відправою св. Літургії і перед прийняттям св. Причастя, як було колись.

Нашим Всесв. і Впр. Отцям Генеральним Вікаріям даємо особливим повновласти дозволяти на відправу пополудневих св. Літургій, якщо то виходить на добро значного числа наших вірних (Наука Моральної Богословії каже, що вже число 30 вірних вистарчає).

Рим, дня 7. червня 1957.

† ІВАН АЄпп.

Апостольський Візитатор

Ч: О. III/57.

6. За поширення релігійного товариства «Вервиця Дітей»

Оцим подаємо до відома Впр. і Всеч. Духовенства й вірних Українців по краях Західної Європи, що з нинішнім днем згідно з приписами канонічного права схвалюємо започатковане вже перед 10 роками на нашій області Західної Європи релігійне товариство п. н. «Вервиця Дітей» і заохочуємо наших Отців Душпастирів, щоби намагались поширити те бла-

городне релігійне товариство серед української дітвори в рямцях кожного нашого Душпастирства, зглядно в рямцях нашої Католицької Акції, тобто Світського Апостольства. А що у нас вже загально прийняте Братство Апостольства Молитви, як початковий ступень діяльного світського апостольства то найкраще буде включити туди й «Вервицю Дітей» як окремих відділ (секцію) зі своїми власними статутами, правами і привілеями.

Спосіб молитись на вервиці — як знаємо — має свій початок у Східній Церкві, а чотки (вервиця) завжди були невідступним орудником у монахів і монахинь для відмолювання приватних молитов (Номокан. стат. 87). У Західній (латинській Церкві) спосіб молитись на вервиці поширився особливо в середновіччі, але щойно в XV і XVI віці усталився під нинішнім видом особливого набоженства до Пресвятої Богородиці через відмовлення молитви «Ангельського привіту» або «Богородице Діво». У XIX віці Папа Лев XII поручив усім християнам в особливий спосіб молитву св. вервиці, щоби протиставитись зростаючим щораз пекольним силам у безбожному світі.

А в наші грізні часи з появою Пречистої Діви Марії і в Люрд і в Фатімі прийшло й окреме доручення молитись на вервиці, бо вервиця має такі духовні цінності, що може врятувати цілий світ від заглади. Зокрема коли нависне загроза для релігійного й національного життя безталанної Батьківщини молитва на св. вервиці поручається вірним синам св. Церкви й народу як могутній орудник для виблагання Божого Милосердя через заступництво Пресвятої Богородиці.

«Вервиця Дітей» у своїх початках сягає 1902 р., коли через щоденну десятку вервиці дітвори сталося багато навернень в одному французькому селі Мізері в департаменті Сом у Франції. Воно поширене тепер в цілому світі. Його головний осідок є в Парижі.

Ціллю того товариства є заохотити дітей, щоб кожного дня відмовляли одну десятку вервиці за свою Батьківщину. Там, де є більші скупчення, діти роблять це зорганізовано щодня, відмовляючи десятку вервиці в церкві. Там, де неможливо зібрати дітей до церкви, діти відмовляють свою десятку у догідній їм порі, кожда дитина про себе.

Іншого обов'язку в товаристві немає. Членами товариства можуть бути вже й такі малі діти, що знають тільки саму

молитву «Богородице Діво» і відмовляють її хоч би тільки один раз щодня за Батьківщину. Коли підростуть і навчатися молитви на вервиці, то відмовляють вже цілу десятку.

Члени «Вервиці Дітей» мають багато повних відпустів, в день впису до товариства і в Богородичні празники.

Між українською дітворою це товариство започаткувалось від 1948 р. Тепер воно вже канонічно ериговане в наших дієцезіях Америки та Канади й там має окремих провідників. На нашій області Західної Європи іменуємо Головним Провідником релігійного товариства «Вервиця Дітей», Всеч. отця Юліяна Прокопова Душпастиря Українців в Амієн (Франція).

Цьому товариству присвячує стало свій додаток Квартальник «Слідами Малої Святої» п. н. «Вервиця Дітей». У справі впису дітвори до «Вервиці Дітей» треба звертатися на адресу Всеч. о. Юліяна Прокопова у Франції:

М. l'Abbé
Julian PROKOPIW
2, rue des Crignons
AMIENS (Somme) FRANCE.

В теперішньому часі, коли наша Церква далі переслідувана, а цілий наш український нарід стоїть у важкому змаганні за свободу, немає кращого способу допомогти Рідному Краєві, як щирою щоденною молитвою. А що може бути кращого, як молитва невинних дітей до Божої Матері і то на вервиці, що її так багато разів поручала Пречиста Діва у Своїх появах? Тому зголошуймо нашу дітвору до цього товариства і включім до молитовного походу за краще майбутнє цілого світу, а зокрема нашої України.

Нашим Впр. Отцям Генеральним Вікаріям А. В. поручаємо, щоби підчас найблищого Соборчика нашого Духовенства одна з точок програми була призначена справі поширення «Вервиці Дітей» серед Української Дітвори в Європі. В тій цілі один з Отців Душпастирів в порозумінні з Головним Провідником приготує відповідну доповідь з викладом і поясненням статутів і практичних вказівок відносно організації «Вервиці Дітей».

Дано в Римі, дня 20. червня 1957.

† ІВАН, АЄпп.
Апостольський Візитатор

Ч. АВ. 709/57.

7. Пригадка про збірку на «Петрів Гріш».

Поручається нашим Високопреподобним і Всечесним Отцям Душпастирям в день і цьогорічного Празника Святих Верховних Апостолів Петра й Павла заохотити наших побожних і жертвенних вірних до складання датків на т. зв. «Петрів Гріш», що є загально прийнятим виявом любови християн цілої земської кулі до Святішого Вітця, Христового Намісника й Видимого Голови св. Церкви.

Підчас відправи св. Літургії в той день Отці Душпастирі виголосять відповідну проповідь про єдину правдиву Христову Церкву та візвуть вірних щоби відновили свою вірність до Святого Апостольського Престолу в Римі, тої непохитної Петрової скали, що на ній збудована Христова Церква. Наші літургічні тексти в Празник Верховних Апостолів мають в собі стільки незаперечних свідоцтв про найдавнішу загальну віру в правду про першенство Римського Архієрея. Використовуючи ці джерела св. Літургії, вислови Святих Отців і св. Письма, Отці Душпастирі заохотять вірних до особливої молитви і змагань за з'єдинення у вірі всіх християн, зокрема тих наших братів, що в часі довгих сторіч московського поневолення затратили змисл про конечність обєднання з Римом, первопрестольним городом Верховного Апостола і триваючи в розєднанні по більшій частині несвідомо звертають свої змагання на користь т. зв. III Риму, тобто Москви.

Ч: ДС. 775/57.

8. Конкурс

на прийняття кандидатів до Української Папської Семінарії ім. св. Йосафата в Римі

Оцим проголошуємо конкурс на прийняття кандидатів духовного стану до Української Папської Семінарії св. Йосафата в Римі. При цьому поручаємо Отцям Душпастирям при нагоді проголошування конкурсу виголосити в часі торжественних Богослужб і відповідні проповіді на тему покли-

кань до духовного стану. В молитві слуги Божого Андрея, нашого Великого Митрополита, за український нарід є довший відступ з гарячим благанням про покликання до священничого й чернечого стану, до геройських подвигів для справи Церкви й народу. Тому Отці Душпастирі разом з вірними будуть благодіяти словами цієї молитви Христа Чоловіколюбця, щоби вибрав собі серед нашого народу вірних слуг та післав гідних робітників на свою жатву.

Всі побожні юнаки, що мають бажання посвятитись на службу Богові, св. Церкві й Рідному народові, в духовнім стані, повинні внести відповідне прохання до Папської Семінарії в Римі через свого місцевого Отця Душпастиря до Канцелярії Апостольського Візитатора в Римі найдалі до 15 серпня ц. р.

До прохання слід долучити ось такі документи:

1. Метрику хрещення й миропомазання,
2. Свідоцтво зрілости, по змозі й усі гімназійні свідоцтва,
3. Свідоцтво моральности від місцевого Отця Душпастиря,
4. Лікарське свідоцтво про стан здоров'я,
5. Точний опис життя, хід студій, місце перебування та зайняття тут на скитальщині,
6. Заяву про готовість по завершенні богословських студій прийняти св. Тайну священства в безженному стані.

Дано в Римі, дня 15 червня 1957.

† ІВАН, АЄпп.
Апостольський Візитатор

Ч: МС. 776/57.

9. Конкурс про прийняття учнів до Малої Семінарії в Кастельгандольфо

Оцим проголошується конкурс на прийняття кандидатів до Української Малої Семінарії ім. св. Івана Боско в Кастельгандольфо коло Риму, тобто таких кандидатів, що

бажали б дістати середню гімназійну освіту й виховання та підготову в покликанні до духовного стану. Кандидати повинні внести через своїх Отців Душпастирів прохання про прийняття до Малої Семинарії на руки Управи Малої Семинарії найдалі до дня 15 серпня ц. р.

До прохання треба долучити такі документи:

1. Свідоцтво хрещення і миропомазання,
2. Шкільне свідоцтво про закінчення народної школи,
3. Лікарське свідоцтво про стан здоров'я кандидата,
4. Свідоцтво моральності від місцевого Отця Душпастиря про кандидата та його родичів,
5. Заяву родичів, що бажають собі, щоби їх син був вихований як кандидат духовного стану,
6. Заяву родичів, що будуть правильно складати бодай яку малу оплату за науку й виховання дитини.

Вправді ціле утримання учнів Малої Семинарії зволив забезпечити Святіший Отець з власних фондів, але родичі малих семінаристів, якщо тільки можуть, повинні зобов'язатись виплачувати яку суму бодай на дрібні потреби дитини.

Наша Мала Семинарія в Кастельгандольфо, тобто близько літньої резиденції Святішого Вітця, недалеко Вічного Міста Риму, має найкращі можливості розвитку. Сподіємося, що українські родини в Європі чи поза Європою схочуть прислати своїх синів як надійних кандидатів, що по закінченні гімназійних студій перейдуть до Папської Семинарії св. Священномученика Йосафата на богословські студії, щоби приготувитись до прийняття св. Тайни священства.

Прохання про прийняття кандидатів до Малої Семинарії враз з документами треба слати на адресу:

Rev. mo Padre Direttore
Don Andrea SAPELAK, S. D. B.
Istituto Ucraino S. Giovanni Bosco
„Villa Andrea“
CASTELGANDOLFO (Roma)
ITALIA.

Ч: К. 778/57.

10. В справі Святого Мира

На руки Впр. Отців Генеральних Вікаріїв А. В. у Краях Західної Європи вислав Ординаріят Апостольського Візитатора Святе Миро для розподілу між Отців Душпастирів. По одержанні Святого Мира Отці Душпастирі спалять старе, а попіл з нього зложать у відповідному освяченому місці. Мирницю треба дбайливо очистити, звертаючи увагу, чи позолочений метал є в доброму стані, чи не заходить потреба позолотити наново або чи не треба подбати про нову мирницю.

Як минулих років так і цього року не назначується висоти сплати за Святе Миро, але поручається Отцям Душпастирям зложити добровільні датки на покриття канцелярйних видатків.

11. Привіт і Благословення

**Високопреосвященнішого Апостольського
Візитатора для О. У. К. П. з нагоди Других
звичайних Загальних Зборів в Торонто (Канада)**

Слава Ісусу Христу!

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР
Українців у Західній Європі

Рим, 12 червня 1957.

В. 691/57.

До
Хвальної Управи
Обеднання Української Католицької Преси
на руки Секретаря Вп п. Д-ра А. БАЗИЛЕВИЧА
в ТОРОНТО, КАНАДА.

Високоповажаний і Дорогий Пане Докторе,
Дуже дякую за запрошення до участі в других звичайних Загальних Зборах Обеднання Української Католицької Преси, що відбудуться в Торонто дня 29 і 30. червня ц. р. Не маючи змоги приїхати щераз цього року до Канади, мушу обмежитись до висилки оцього письма на Ваші руки, щоби

з тієї нагоди привітати Вас і всіх Шановних Учасників Загальних Зборів моїми найкращими побажаннями і найсердешнішим благословенням. Запевняю Вас, що об'єднаний серцем з усіма Учасниками Загальних Зборів вже від нині благаю Милосерного Бога, щоби благословив найкращими досягненнями всі Ваші шляхетні наміри і змагання.

Зі залученої програми цих Загальних Зборів видно, що в трьох намічених доповідях будуть порушені найважливіші питання, що нині стоять перед Об'єднанням Української Католицької Преси.

Кожний, що уважно слідкує за проявами нашого суспільного життя на чужині, мусить з прикрістю завважити, що серед нашої еміграції у вільному світі не має належної церковно-релігійної, а навіть моральної свідомості, а з боку добрих християн немає належної діяльності в поширюванні Христових засад в українським суспільним і політичним житті. Щораз відважніше, при допомозі преси, літератури, прилюдних зібрань та шляхом приватних розмов і зустрічей поширюється безбожництво, богохульство й неморальність. А серед наших письменників і журналістів, нажал, не маємо багато таких, що мали би відвагу виступити в обороні Церкви й в обороні християнських моральних засад в житті нашого народу.

Як в цілому світі більше менше так і серед нашої української спільноти переважне число видань, на українській мові, не є католицьке. Вправді маємо один католицький щоденник, кілька тижневиків, місячників, різних періодичних і неперіодичних видань, але це все тільки ледве одна пята частина всіх видань українською мовою у вільному світі, а чотири п'яті частини припадають на лиху й неутральну пресу, хоч українці католики творять дві треті частини (якщо не більше) цілої еміграції.

Так звана неутральна преса подекуди небезпечніша від наявної безбожницької преси, бо ворожу пресу легко пізнати й стеретися перед нею, а неутральна преса поволеньки виробляє в читачів байдужість до релігійних справ, а в практиці dokonує тих самих спустошень в серцях читачів і досягає тих самих безбожницьких цілей, що й безбожна преса.

Тому й треба Членам ОУКП призадуматись над тим станом справи і збудити сумління українців. Добра католицька преса — це безупинне післанництво. Вона є одним з найважливіших засобів поширення Христової науки. «Теперішні часи

— сказав недавно Святіший Отець до католицьких журналістів в Римі — вимагають більше оборонців пером, ніж проповідників», а німецький канцлер Д-р К. Аденауер на зборах своєї партії в 1953 р. сказав такі слова: «поворот, впродовж останніх 5 років на лоно Католицької Церкви в Німеччині соток тисяч колишніх недовірків, а навіть явних противників Церкви, це в великій мірі заслуга католицької преси».

Добра католицька преса — це проповідниця Божого слова, що приготує шляхи для Христового Царства. Вона сповняє апостольство правди, справедливості й любови. Вона замість першенства дочасного світу, ставить першенство вищого, надприродного світу, а на місце безрелігійної етики ставить християнську мораль. Її широкі завдання можна би висловити одним реченням: відновити все в Христі.

Найтяжчі вороги нашого народу, що є рівночасно заприсяженими ворогами християнської релігії намагаються всіми засобами знищити наші християнські традиції, щоби тим лекше знищити й сам нарід. Вони добре знають, що християнство в Україні було завжди найважливішим двигуном для нашого народу впродовж цілої 1000-річної історії, чи в хвилинах слави і розквіту, чи в хвилях всенародньої скорби і всенародних визвольних змагань. Тому й з таким завзяттям вони переслідують нашу українську Церкву і накидають своє московське православ'є, що є найгіршим союзником безбожництва і московського імперіялізму.

Пишучи оці рядки, маю перед собою на бюрку невелику карточку паперу, записану дрібненьким письмом, що недавно щасливо дійшла до моїх рук з Рідного Краю. І кождий раз коли читаю на цій карточці слова: «Ми хочемо бути вірними Богові і святій католицькій Церкві, ми хочемо йти слідами св. Йосафата та шляхом його непохитної вірності і відданости Римському Престолові», відчуваю глибоке зворушення і велику вдячність для Бога, що кріпить в нашому народі таку глибоку віру. Ці слова, — це геройське визнання віри підчас тяжкої большевицької дійсности, зложене серцем й устами наших братів і сестер, що готові кожної хвили потвердити правдивість тих слів навіть власним життям.

Їхня геройська постава, супроти нових Неронів, повинна заохотити нас усіх, у вільному світі, до посилення змагань,

щоби в нашій особистій, родинній і суспільній житті запанували Христові засади. Це апостольство повинна сповняти передусім наша католицька преса. Цього вимагає від нас Христос і Його Церква, на те чекає і наш народ.

Щераз з цілого серця благословляю Вас, Високоповажаний Пане Докторе і всіх Вельмишановних Учасників Загальних Зборів ОУКП, всім добром та й прошу в Бога найбагатшого благословення для Вас усіх, щоби Ваше Обеднання сповнило з найкращими успіхами свої статутів завдання для поширення й закріплення Христового Царства в нашому українському народі.

Відданий у Христі Господі брат і слуга

† ІВАН, АЄпп.

Апостольський Візитатор

12. П о у ч е н н я

про відправу Божественної Літургії св. Отця нашого Івана Золотоустого і Літургії св. Отця нашого Василя Великого

В попередніх числах нашого Урядового Вісника крім деяких важніших загальних поучень про обряди докладні подали ми пояснення про уділювання св. Тайн, згідно з Новим Требником, виданим за благословенням Святого Апостольського Престолу. При поясненні поодиноких обрядів старались ми звернути увагу Отців Душпастирів на глибоку їх символіку, на освячену віками традицію, на конечність перейнятись духом нашого святого обряду, на виразне бажання Святого Апостольського Престолу очистити наш обряд від деяких практик незгідних з духом нашого обряду, а вкінці на обовязок заховувати приписи нових літургічних книг.

В розмовах з нашими Отцями Душпастирями при нагоді Апостольських Візитацій чи в часі наших спільних конференцій показалося, що наші священики радо користають з поданих поучень, читають їх і щораз краще розуміють до-

тичні рубрики літургічних книг. Деякі Отці Душпастирі навіть у письмі повторили прохання продовжувати пояснення поодиноких церковних молебнів та благословлень, а передусім головних церковних Богослужб, в тому Божественної Літургії св. Івана Золотоустого й Василя Великого, подібно, як вже було подано поучення про відправу Служби Пржедосвящених Дарів. В цьому числі нашого Урядового Вісника зачнемо поучення про відправу св. й Божественної Літургії.

1. Проскомидія Літургіям.

Проскомидія (приношення) — це перша з трьох головних частин св. Літургії. У цій частині священник приготує матерію для завершення Пресв. Тайни Евхаристії, тобто хліб і вино. Це частина спільна для обох св. Літургій (св. Івана Золотоустого й св. Василя Великого) і тому звичайно говориться про «**проскомидію літургіям**».

Священик, що хоче довершити божественне таїнство Пресвятої Евхаристійної Жертви, повинен перш-за-все бути в мирі зі всіми і серце своє захоронювати від лукавих думок. Крім цього має заховати приписану церковними канонами повздержність від їди й напитку. До св. Літургії повинен ерей приготуватись ще звечора відчитанням приписаного Правилу, вранці розважанням, відчитанням молитов перед св. Причастям й іншими набожними практиками. А як прийде час священодійства, то входить до храму разом з діяконом (якщо є, якщо нема, то сам) і затримується напроти царських дверей, робить три метанії та тихим голосом читає «начало обичне».

«Начало обичне» читає згідно з приписами Літургікона, але не буде противитись нашому обрядові, якщо молитви від «Слава Тебі, Боже наш» по «Отче наш...» читатиме священник з діяконом на переміні. Тропарі «Помилуй нас, Господи...» читають разом (священик і діякон), а відтак підходить до ікони Спасителя, віддають їй малий поклін і (якщо є такий звичай) цілують її, відмовляючи тропар: «Пречистому образу...» Переходячи від ікони Спасителя до Богородичної ікони, роблять малу метанію перед царськими дверми, а відтак кланяються і (якщо є такий звичай) цілують ікону Пресвятої Богородиці і відмовляють Богородичен: «Милосердія суци источник...»

Підчас відмовлення Богородична «Милосердія двері отверзи...» служачий відсуває занавісу і вона остається відсунена аж до закінчення Великого Входу.

Після поклону іконі Богородичній священик і диякон схиляють голови перед царськими дверми, але тільки ерей читає молитву «Господи ниспосли...» Відтак кланяються правому й лівому хоріві чи крилосові (звичайно це діється по монастирях, чи в семінарійних церквах, або в катедральних храмах, коли є присутні священики чи іноки на торжественних відправах) і вкінці входить до святилища, ерей південними, диякон північними дверми, відмовляючи уступ з Псалма 5. «Вниду во дом Твой...»

У святилищі стають перед св. трапезою і роблять перед нею три поклони, а відтак цілує священик св. Євангелію наче самого Господа Ісуса, а диякон цілує св. трапезу і на престольний хрест і відходить до місця, де лежать священні ризи і беруть їх на себе по черзі.

В нас є звичай вдягатись в ризниці по правому боці святилища, але було би краще вдягатись в ризи таки в святилищі, по правому боці трапези, бо в ризниці, буває часто, підходять служачі, чи вірні з ріжними, нераз зайвими запитами і розсівають молитовний настрій.

Священик бере в ліву руку стихар і кланяючись до сходу, тобто в сторону запрестольної ікони, молиться митаревою молитвою «Боже милостив...» А диякон, тримаючи в правій руці свій стихар, орар і нарукавники, підходить до ерея і просить благословення словами «Благослови, Владико стихар з орарем». Дістаючи благословення, диякон звичайно цілує руку ерея і відходить на бік у святилищі та вдягаючи стихар, молиться словами: «Возрадується душа моя о Господі». Потім цілує орар і накладає на ліве рамя, а якщо орар довгий, то перев'язується попід праве рамя хоч, звичайно, цей другий спосіб ношення орара належить тільки протодіяконіві. На праву руку накладає диякон нарукавник і каже «Десница Твоя, Господи...» а при накладанні другого нарукавника, на ліву руку, каже «Руці Твої сотвористі мя...»

В нас від недавного часу прийнявся був звичай, що діякони вдягали на себе подвійний стихар, тобто білий, а на верх нього другий, званий в нас дальматикою (назва прийнята в лат. обряді). Крім того уживали також наплечника, а також і пояса для підперезання білого стихаря. Ще й тепер можна

це побачити на деяких знімках з відправ наших Богослужб при сослуженні дяконів серед наших поселенців по різних краях світу, а саме, що дякони є вдягнені в подвійні стихарі. Звертаємо увагу нашим Отцям Душпастирям, щоби намагались покинути ту практику, противну нашому обрядові. Натомісьць заохочуємо їх, щоби справляли гарні, мистецькі стихарі для дяконів згідно з вимогами нашого обряду.

По вдягненні діяк. ризів, діякон приготує на проскомиднику ілтон, чашу, дискос, зізду, покровці, хліб і вино, тобто те все, що потрібне до відправи св. Безкровної Жертви. В тому самому часі ерей відмовляючи відповідні молитви бере на себе стихар, відтак епітрахиль, підперізується поясом, накладає на руки нарукавники і вкінці бере на себе фелон.

Вдягаючи на себе священні ризи, ерей благословить рукою стихар, кажучи слова «Благословен Бог наш...», відтак благословить також епітрахиль і, якщо має право, то й набедренник, а вкінці фелон. При тому ерей цілує тільки фелон і набедренник, в місці де є знак св. хреста, або св. ікона.

Літургічні молитви при вбиранні священних ризів вказують на символіку ризів. Сяючий стихар нагадує світлий ангельський одяг і пригадує на конечність непорочної чистоти серця у священника. Епітрахиль це знамя благодати «свище», що сходить на ереїв в хвилині рукоположення. Тому й вбирання епітрахилія супроводжується величними словами псалма «Благословен Бог, ізливаяй благодать Свою...» Священик підперізує стихар, щоби широка одіж не перешкоджувала у відправі священодійства, але пояс священника — це також символ сили Божої, що зміцнює ерея на подвиг святої божественної служби. Церковні достойники, наділені правом носити набедренник, прив'язують його з правого боку до пояса як символ духовного меча, переможного Божого слова і як символ особливої участі в боротьбі проти невірства, ереси і всякої нечести.

Вкінці вдягає ерей верхню одіж, фелон, що нагадує багрянлицю накинену на Ісуса Христа для наруги над Ним. Це також пригадує священникові, що він тепер представляє собою Ісуса Христа, що віддав Себе цілого на оправдання людей перед Богом, отже й священник повинен бути одітий праведністю у всіх своїх ділах і має радуватись у Господі. Таким чином священник одягнений у священні ризи являється

вже іншою людиною, хоч сам по собі і не завжди своєю поведінкою відповідав би такому високому званню.

Є ще й страсна символіка літургічних ризів, як на це вказують молитви у деяких старих наших Літургіконах (прим. Службеник Петра Могили) і ще тепер читає їх Архієрей при вдяганні архієрейських ризів. Пояс нагадує той рушник, що ним Спаситель препоясався при вмиванні ніг Апостолам, а нарукавники означають в'язи Ісуса Христа, схопленого і зв'язаного воїнами в Гетсиманії.

Вдягнені в священні ризи, єрей та діакон підходять до проскомидника і вмивають руки при словах псалма «Умю в неповинних руді мої...». Тоді поклоняються тричі перед проскомидником, тобто трапезою предлошення і кожний з них говорить про себе «Боже, милостив буди мені грішному». Коли діакон вимовить слова «Благослови, Владико», то єрей зачинає тихим голосом читати «Благословен Бог наш...» і зразу ж тропар Великої П'ятниці «Іскупил ни еси от клятви законнії...» на знак що має відбутись та сама свята жертва Голготи тільки в таїнственний спосіб, згідно з установою Спасителя на Тайній Вечері: «Сіє творіте во мое wspomинаніє».

Про приготування просфор до св. Безкровної Жертви, про вирізування св.Агнця й частиць на честь Пресвятої Богородиці і Святих та за живих і померших, про розміщення їх на дискосі, про глибоку символіку зображеної тут спільноти святих довкруги непорочного Агнця Ісуса Христа була вже мова в нашому поученню, поміщеному в Урядовому Віснику за квітень-грудень 1955, число 2—4 (23—25).

Пригадаємо тільки Отцям Душпастирям, що обов'язок відправляти ту частину св. Літургії з особливою увагою й побожною обтяжує їхню совість. Вправді нині й Святий Апостольський Престол у виданому Уставі Богослужень в Римі не вимагає, щоби вони були печені того ж дня чи напередодні відправи св. Літургії. А все ж Отці Душпастирі повинні уживати бодай деякого більшого кусника просфори так, щоби могли в часі слів «Яко овча на заколеніє ведєся...» і т. д. самі викроювати св. Агнця. Тому тільки у виїмкових випадках, коли немає ніякої можливости придбати свіжу просфору (бодай від кількох днів) можна уживати т. зв. «засушеного» агнця до відправи св. Літургії.

Відправа Проскомидії відбувається без участі народу, бо вона символізує в першій частині Старий Завіт, коли то тіль-

ки великим Праведникам Господь об'явив майбутній прихід Месії. Єрей повинен читати з належною увагою й дбайливістю тексти св. пророка Ісаї у Проскомидії, а відтак з побожністю пастирів і трьох перських Царів повинен віддати поклін в яслах повитому Спасителеві, коли на дискос ставить зізду і вимовляє слова «І пришедши, зізда ста верху, ідіже бі отроча».

Діакон з набожністю глядить на заколення Агнця і перед кожним нарізом каже зтиха «Господу помолімся», тримаючи трьома пальцями правою рукою піднесений дещо ораp. Він каже також «Возми, Владико» перед тим заки єрей піднесе викроеного Агнця дещо до гори, щоби перевернути його для нарізання хреста. На слова діакона «Прободи, Владико» священник проколює копієм агнця на тому місці, де є напис ІС. Також діакон, просячи благословення, вливає до чаші вино і дещо води. А як священник положив вже усі частини коло Агнця і згорнув округинки діакон підносить йому кадильницю і каже «Благослови, Владико, кадило».

За східнім звичаєм сам діакон (або й служачий, якщо священник дозволить) кидає до кадильниці тиміям, але тільки єрей благословить кадило знаком хреста при словах молитви «Кадило Тебі приносим». Кадження в нашому обряді має поважне значення. З одного боку воно представляє піднесення наших молитов до небес, коли ми благаємо в Господа прощення гріхів і благословення. З другого боку воно є символом Божої благодаті і небесного благословення, що сходить невидимо на нас. Кадженням освячується храм і доми, де мають відправлятися церковні молебні, кадженням благословляються цвіти й овочі, що їх вірні приносять на Празник Преображення Господнього чи при нагоді інших Свят. Над кадильним тиміямом священник притримує покровці, щоби вони освятились і були чисті та нескверні для накриття посудів: дискаса й чаші (о. Т. Мишковський, Изложение Царградской Літургії, Львів 1926).

Не було би згідне з думкою нашого обряду, якщо діакон трьома кивками обкаджував би покровці, тоді як єрей тримав би їх. Ще гірше було би, якщо те робив би служачий, що немає навіть менших свячень. Один чи другий має тільки тримати кадильницю з вложеним тиміямом, піднесену дещо догори, а сам єрей тримає хвилинку покровці над кадильним димом і відтак накриває по черзі священні сосуди та молитв-

ся при накритті дискаса словами «Господь воцарися, в ліпоту облечеса. . .» Накриваючи св. чашу, каже ерей: «Покри небеса добродитель Твоя, Христе». Вкінці покриває дискос і чашу великим воздухом і молиться словами «Покрий нас кровом крилу Твоею. . .» Діякон передає кадильницю в руки священика і цей тричі кадить трапезу предложення, кланяючись і молячись: «Благословен Бог наш сице ізволивий». Діякон докінчує словами «всегда нині і присно...», віддає кадильницю і додає: «О предложених честних даріх Господу помолімся». Тоді священик читає молитву предложення «Боже, Боже наш небесний хліб пищу всему міру...» На слова молитви предложення «сам благослови предложеніє сіє» священик не благословить честних дарів. По молитві предложення ерей читає отпуст і відходить з діяконом перед святу трапезу, відмовляючи тропар: «Во гробі плотски, во аді же з душею яко Бог...» Цей тропар маємо на часах, у світлу Седмицю.

Ми подали обряд служення з діяконом, бо він вповні відповідає духові нашої св. Літургії. Діякон є посередником між священиком і вірними і тоді коли священик побожно молиться тихо в часі св. Літургії та тільки час-до-часу голосно співає т. зв. возгласи молитов, діякон проводить молитвою вірних, кажучи за кого й про що треба молитись, читає св. Євангелію і взагалі своїми рухами у храмі і піднесенем догори орарем символізує ангелів, що невидимо служать перед небесним Божим престолом.

Тому й наш обряд мовчки радо годиться на те, щоби для підтримання тієї символіки у випадку, коли немає діякона, один з молодших священиків сповняв діяконську службу. Це є особливо конечне при відправі Архіерейської св. Літургії чи взагалі при нагоді торжественних Богослужб.

Коли немає діякона і тільки сам ерей відправляє св. Літургію, то в часі проскомидії він не говорить діяконських слів, а в часі Літургії оглашених і вірних сам співає ектенії. При т. зв. соборних службах, коли відправляє кількох священиків, то тільки один з них, звичайно наймолодший, відправляє Проскомидію, а інші підходять тільки в часі вирізування частиць з просфори, щоби положити їх на дискосі кожний про себе.

Коли ж є Архіерейська Служба, то священик зачинає проскомидію як звичайно і кладе на дискосі частиці Богоро-

диці й Святим, а відтак накриває дискос і чашу покровцями, нічого не говорячи. Сам Архирей підчас великого входу кладе частинці за живих і померших, а по нім кладуть частинці інші сослужачі священники, а сам Архирей докінчує проскомидію.

Львівський Собор 1891 р. уважав за вказане зарядити, що при соборній св. Літургії може кождий ерей аплікувати Службу Божу по наміренні даючого, але не міг би того робити без згоди жертводавця (Львівський Собор, стор. 116). Тепершня практика відправи св. Літургій, що їх розділює Святий Апостольський Престол між священників східнього обряду так в Римі як і поза Вічним Містом каже радше триматись засади, що аплікувати Службу Божу в наміренні даючого можна завжди при т. зв. зборних відправах, хіба що вірні, даючи свою жертву просять священника відправити Службу Божу окремо, вибираючи відповідний час, храм, тощо.

Для декого може видатись дивним, що при трикратних метаніях перед іконостасом, перед св. трапезою, чи в сторону сходу не було згадки про поклін Пресв. Евхаристії, що в наших церквах звичайно переховується на св. трапезі, а не в бічних каплицях, як це бувало в середньовічних західніх храмах, чи тепер ще є звичай по латинських катедрах, великих монастирських обителях чи деяких модерних церквах. Дехто з наших священників замічує, що нині з таким великим зростом почитання Христа утаєного в Пресв. Тайнах на престолі, треба би присвятити більшу увагу Пресв. Евхаристії так збоку священника як і вірних. Такий заміт є неслухний. Бо священник (також і вірні), що входить в храм на св. Літургію, входить в дім Божий, де невидимо перебуває не тільки Евхаристичний Ісус Христос, але й Пресвята Тройця. Тому й молитви священника в більшості звернені до Триєдиного Божества, а возгласи закінчуються прославленням Животворної й Нероздільної Тройці, Трьох Божих Осіб, одного істиного Бога. При тому св. Літургія має в таїнственний спосіб представити все таїнство відкуплення людського роду, обітницю Спасителя дану ще прародичам в Раю, народження Божого Сина з Пречистої Диви, Його учительську діяльність спасительні страсті й смерть на хресті, триденне положення в гробі, воскресіння з мертвих і славне вознесення на небо. Священник, що має совершити Евхаристійну Жертву в суп-

роводі згаданих таїнств має те зробити заховуючи докладні літургічні приписи, які не вимагали б від священика, щоби він перейнявся адорацією Евхаристійного Спасителя вже на початку св. Літургії. Адорація Евхаристійного Христа зачинається з хвилиною освячення, що є найважливішою частиною Служби Божої і закінчується св. Причастям священика, діякона й вірних, що приймають Христа до свого серця, пам'ятаючи на слова Христові: «Аще хто сність от Хліба сего, жив будет во віки» і — «Ядй мою плоть і пійя мою кров, во мні пребивает і аз во нем».

Було би зайвим згадувати, що духові нашого обряду не відповідає звичай відправляти св. Літургію перед виставленими Святими Тайнами або безпосередньо по св. Літургії давати благословення Пресв. Евхаристією (о. Т. Мишковський, Изложение Цареградской Літургії, стор. 22.).

Обов'язок Душпастиря є повчити вірних про символіку обрядів і заохотити їх, щоби уважно слідкували за ходом відправи і разом з ним об'єднались в одній спільній молитві. Нехай знають вірні, що в проскомидії при приготуванні чесних дарів для Таїнства св. Евхаристійної Жертви є зображене Різдво Ісуса Христа, що прийняв на себе людське тіло на жертву за спасіння світу. Просфора, з якої викроюється Агнець нагадує Пресвяту Діву, трапеза предложення нагадує вертеп, дискос ясла, де лежав Ісус — маленька Дитинка, зізда нагадує ту зізду, що привела волхвів до Вифлеєму і станула над стаєнкою-вертепом, покровці це немов пеленки, чаша, кадильниця й кадило — це дари трьох мудрців: золото, ладан і миро. Молитви й славословія священика й діякона зображують поклін пастирів та волхвів Христові Спасителєві.

Через набожне роздумування над тою символікою вірні справді приготовляються до принесення руками священика Евхаристійної Жертви на відпущення наших гріхів і гідного прийняття Божественного Тіла й Крови Господньої, як необхідної поживи для наших душ.

Проскомидія, відправлена в укритті, при замкнених царських дверях, тихим голосом, нагадує собою укрите життя Спасителя в Назареті, його 30-річну підготову до прилюдного виступу як Учителя. Христос Учитель промовляє до нас в першій частині св. Літургії, тобто в Літургії оглашених, що в ній мали право брати участь ті, що приготовлялись до св. хрещення.

II. Літургія оглашених.

По закінченні проскомидії священник відходить перед святу трапезу, а диякон кадить св. трапезу з усіх чотирьох боків як також трапезу предложення та відмовляє потихо «Во гробі плотски...», а після тропаря псалом 50, відтак кадить запрестольну ікону, образи в святилищі, виходить північними дверми і робить поклін перед царськими вратами та кадить іконостас (зачинаючи від ікони Спасителя), оба хори, людей від солеї, або якщо такий звичай, то йдучи через храм вірних аж до притвору і з поворотом до святилища південними дияконськими дверима, ще раз кадить св. трапезу, але тільки зпереду, а потім і священника.

Відтак диякон віддає кадильницю прислузі і стоячи по правім боці ерея перед св. трапезою, говорить разом з ним молитву «Царю небесний». Це молитва до Святого Духа, що повторюється двічі перед самою св. Літургією, тобто в часі молитов перед іконостасом і тепер. Вправді при нагоді всіх возгласів та молитов, звернених до Пресвятої Тройці, ми почитаємо Святого Духа, але тут на початку літургії оглашених повинен священник з особливою увагою читати молитву до Святого Духа, що всюди присутній і все виповняє, що є скарбом добра й податель життя, і просить про благодать, необхідну до гідного сповнення таїнственої служби св. Літургії.

Після молитви до Святого Духа роблять оба служителя три малі поклони та говорять двічі пісню ангельських хорів над Вифлеємским вертепом: «Слава во вишних Богу...» і один раз стих Давидового псалма Господи, устні мої отверзеши...» а відтак священник цілує св. Євангелію, а диякон св. трапезу. Потім диякон, тримаючи орар трьома пальцями, схиляє голову перед священником і каже: «Время, еже сотворити Господеви...» Продовжується короткий діалог між обома служителями, бо диякон просить ерея молитись за нього перед Господом. Потім кланяється диякон священникові і виходить північними дверми (обходячи св. трапезу довкруги) перед царські двері, — або де є звичай — на амвон і робить три малі поклони при словах «Господи, устні мої отверзеши...» Після того підносить догори орар та співає голосно: Благослови, Владико». Священник, що стоїть посередині перед св. трапезою, підносить догори св. Євангелію і роблячи нею хрест над св. трапезою співає: «Благословенно царство Отца і Сина і Святого Духа...» Тими словами священник пригадує присут-

нім на їх особливе завдання разом з усіми сотворіннями, з усім видимим і невидимим світом прославляти Бога і Творця неба й землі. У тих словах пригадується вірним об'явлення Тайнства Пресвятої Тройці в новому завіті.

До Пресвятої й Божественної Тройці звернена є молитва у мирній ектенії, в якій дякон взиває всіх молитись за мир у цілім світі, за з'єдинення всіх в одній правдивій вірі, за Христового Намісника на землі — Римського Архієрея, за Єрархію, священників, дяконів, монахів, за місце і край, в якому живемо, за державні власті і за військо, за тих, що плавають по морі, подорожують, за тих, що нездужають, терплять в темницях і за поневолених і за всіх, що є в потребі Божої помочі і благодати.

По тихій молитві священник голосно співає возглас «Яко подобает...», а люди співають І-ий антифон або ізобразительні по уставу. В цьому часі дякон сходить з амвона і стоїть перед іконою Спасителя.

Після першого антифона дякон співає малу ектенію з амвона (або з місця перед царськими дверми), а на другий антифон стоїть перед іконою Пресвятої Богородиці. Колись амвон мав три степені і тому Літургікон Петра Могили та Львівський Службник з 1681 р. приписують, щоби мирну ектенію дякон співав з першого степеня амвона, першу малу ектенію з другого степеня, а другу з третього степеня.

Про антифони та тропарі прийдеться ще говорити в окремому поученні. З рубрик нового Літургікону ясно виходить, що і в тому згляді треба строго заховувати Устав, що в більшості наших Службників є той самий. Тепер в нас переважає звичай заховувати й надалі приписи Львівського Собору відносно воскресних антифонів упродовж 40 днів від Празника св. Пасхи, а також в усі неділі року, за винятком Квітної неділі та неділі П'ятдесятниці, бо вони мають свої антифони. Вчені літургісти вважають за вказане співати ізобразительні антифони й блаженну в деякі празники, приміром Богородичні й Святих з всеночним, бо тоді не випадає співати антифонів повседневних. Бувають навіть випадки, що антифони повседневної годі погодити з духом торжественної служби дня, приміром у Велику Суботу або в Навечеріє Різдва чи Богоявлення, коли священник не має змоги відправити Службу Божу Святого Василя Великого з вечірнею. Це може трапитись в наших скитальчих умовах душпастирювання або по невеликих обителях іноків чи інокінь. А відомо, що Служба у Велику Су-

боту вже має воскресний характер, співають воскресні тропарі, замість Аллилуя «Воскресни, Боже, суди землі» зі стихами, співається «Єлици». В такому випадку антифони повсякденні не були б на місці.

Антифони ізобразительні називаються так тому, бо є складовою частиною відповідного Богослуження (званого також Обідниця), що зображує воплощення Божого Сина та відправляється по монастирях у дні, в яких устав не передбачує відправи св. Літургії. «Блаженна», що її співається замість третього антифона складається зі стихів з Євангелії св. Матея про блаженства враз з відповідними їм тропарцями. В практиці нині вже тропарців не співається, а з антифонів ізобразительних береться тільки пару стихів. Блаженну співається впродовж малого входу ерея з діяконом.

Згідно з Уставом ізобразительні співаються в усі неділі, на Господські та Богородичні Празники, якщо ті Празники не мають окремих антифонів, також в перед- і попразденства великих празників та в дні Святих бдінних, полиелейних, як також тих, що мають на утрени «велике славословіє» (Д-р Ю. Пелеш, Пастирское Богословіє, стор. 483—4).

Пісня «Єдиnorodний Сине» походить ще з часів імператора Юстиніяна (6 ст.) і своїм величнім змістом опрокидує ересь Несторія, що називав Пречисту Діву Христородицею, а не Богородицею. Ересь Несторія осудив Єфезький Собор в 431 році. При співі тієї пісні священник прислухується або співає разом з народом, але не читає її потиху про себе і на слово «воплотитися» не схиляє голови.

Щойно на възглас «Яко благ і чоловіколюбец...» відкриваються царські двері, бо в цьому місці відбувається т. зв. малий вхід з св. Євангелією і це місце в літургії оглашених пригадує прилюдний виступ Христа як Учителя. З історичного розвою св. Літургії знаємо, що малий вхід це радше вхід Архієрея до святилища, бо до того часу Архієрей перебував в храмі вірних на своєму троні. Про особливості Архієрейської Літургії буде мова іншим разом.

Коли люди співають третій антифон, священник робить з діяконом три поклони перед святою трапезою, а відтак бере в руки св. Євангелію і передає в руки діякона і оба йдуть довкруги престола, а перед ними два свічконосці. Ді-

якон несе св. Євангелію, піднесену до висоти чола і так само має її тримати священик, якщо немає діякона. Із святилища виходять північними дверми, а як прийдуть перед царські двері, то оба свічконосці уставляються перед намісними іконами, священик посередині, а діакон перед ним. Діакон просить єрея благословити вход і дає цілувати св. Євангеліє. Священик благословить вход після відчитання молитви входу і після цілування св. Євангелії бодай частиною вірних, що стоять блище іконостасу — як це є звичай у нас.

Відтак діакон стає посередині перед священиком, підносить св. Євангелію догори і, показуючи людям, взиває: «Премудрость, прости!». Оба зі священиком входять через царські двері до святилища і в часі співу тропарів єрей читає молитву Трисвятого. Пісню «Святий Боже» говорять про себе й оба служителі, роблячи в тому часі три поклони, а відтак відходять на горне сідалище і священик благословить його, віддаючи вперед поклін запрестольній іконі. В часі читання Апостола священик сидить, однак не на горному сідалищу, бо це місце призначене для Архієрея, але на стільці поруч, від південної сторони.

Слово «Воньмім» (перед прокіменом) і слово «Премудрость» (на читання Апостола) діакон виголошує з царських врат. Згідно з новим Літургіконом кадження має відбуватись в часі співу «Аллилуя» і така практика в нас існувала завжди. Можна однак зачинати кадження вже під кінець читання Апостола. Підчас відправи св. Літургії єрей благословить кадило знаком хреста в супроводі слів «Благословен Бог наш...»

По обкадженні трапези, цілого святилища, священика, іконостасу, обох хорів та вірних діакон віддає кадильницю прислузі, стає поруч священика з правого боку, нахилиє дещо голову і, вказуючи рукою з орарем на св. Євангелію, співає: «Благослови, Владико, благовістителя...» А священик, передаючи йому книгу св. Євангелії, благословить і відповідає: «Бог молитвами...» Діакон відповідає «Амінь» і виходить через царські двері на амвон або на край солеї, де стоїть приготований аналой та два свічконосці, звернені лицем до себе і читає св. Євангелію лицем до народу. Слова «Премудрость прости, услишим...», «мир всім», співає священик.

По скінченні діакон замикає книгу і віддає її в царських дверях священикові, а цей, беручи, каже: «Мир ти благові-

ствующому» і кладе її на св. трапезі. Царські двері закриваються, а диякон вже не має потреби входити в святилище, але зразу ж вертається на амвон чи на призначене місце і співає сугубу ектенію. Рубрики нового Літургікона не говорять про один старий і гарний звичай благословити на рід книгою св. Євангелії. Правда, благословення сходять на вірних вже через саме слухання Божого слова. Але якщо згадати оглашених, що колись були присутні тільки на тій частині Служби Божої, то благословення св. Євангелією було дуже на місці, бо зараз після нього оглашенні мусіли виходити з храму.

Відносно замкнення царських дверей в деяких частинах св. Літургії треба завважити, що з цією практикою зв'язана глибока символіка, що її так священник як і вірні повинні розуміти. Царські двері відкриваються в часі Богослужби для виходу та входу священослужителів з кадильницею, зі св. Євангелією, з Чесними Дарами, тощо. Так входи священників як і відкриття царських дверей символізують або події з життя нашого Спасителя (прилюдний виступ як Учителя, торжественний в'їзд до Єрусалиму й початок спасительних страстей), або відкриття райських дверей для відкупленого кров'ю Христовою людського роду. Правда, в нас затратився звичай закривати царські двері в деяких частинах св. Літургії, може й тому, що царські двері по наших церквах були звичайно високі так, що заслонювали св. трапезу. Та мимо цього заховався звичай зачиняти царські двері в часі вечірні чи утрени, чи навіть Служби Преждеосвященних Дарів. Як бачимо новий Літургікон каже відновити його й на св. Літургії бодай там, де царські двері низькі, по монастирських обителях чи семінарійних молитовницях на те, щоби присутні розуміли символіку св. Літургії в тому дусі, як її уложили святі й богоносні Отці й Учителі Церкви.

Літургія оглашених має велику подібність в укладі й доборі молитов і псалмів до Богослужби старозавітньої Синагоги. В Ізраїльтян був звичай зачиняти Богослужбу прославою Господа Бога, потім ішло співання псалмів, читання св. Книг, зокрема Закону Мойсея, молитви просительні, читання й розважання пророчих текстів про грядучого Месію, наука одного з книжників чи священників та молитви й благословення, що закінчувалося словом «амінь». Згадані частини старозавітного Богослуження перейшли бодай ча-

стинно до св. Літургії перших християнських громад, а Апостоли чи перші Єпископи додавали до них тільки читання деяких уступів з чотирьох Євангелій і з Листів св. Апостола Павла. З особливою увагою й набожністю прочитувано т. зв. евхаристійну молитву, у якій проголошено слова освячення над хлібом і вином.

Такий розвиток нашої св. Літургії, що в суттєвих частинах сягає справді Апостольських часів, тривав довгі віки і підлягав частим змінам чи додаткам. На жаль, при переписуванні грецьких, а потім слов'янських текстів не обходилося без деяких похибок і про це згадується в передмові до Літургікону Петра Могили чи до других наших видань тексту св. Літургії.

Приписи Львівського Собору про св. Літургію, на жаль, не встигли завершити однообразности як і чистоти обряду, а, як слушно зауважує Отець Д-р Т. Мишковський, в деяких питаннях ще тяжчим сталося досягнення однозгідности. При поясненні обрядів на основі нового Римського Літургікона та в наших поученнях для Отців Душпастирів підкреслюємо ті приписи, як треба відправляти згідно з духом нашого обряду так, як того собі бажає св. Апостольський Престол, що на просьбу наших Преосвящених Владик зволив видати для нас літургічні книги, що однаково всіх українців візантійського обряду зобов'язують.

Самі рубрики в Літургіконі є дуже ясні і точно говорять про те, як священникові заховуватись при відправі. Тільки через часте відсвіжування літургічного знання, через читання текстів і обрядових приписів священник може дійти до кращого розуміння тієї глибини багатства, що криється в нашій Літургії. Вже в дотеперішніх поясненнях про перші дві складові частини св. Літургії, проскомидії й літ. оглашених, не тяжко зауважити, що краса Богослужби вимагає в нас участі діякона. Були би зайвим для священника читати про себе Апостола на горнім сідалищі тоді, коли священник має слухати і вважати, як читає чтець і немає потреби для священника читати екстенії тоді, коли їх співає дякон, а треба радше у вільних хвилинах розважати перед Богом своє завдання як посередника між Небом і землею під час приношення Евхаристійної Жертви.

Тексти в Літургіконі є справлені, очищені від всяких суцхих похибок так, що справді всі наші Отці Душпастирі

повинні з особливою вдячністю приймати неоцінений дар Святого Апостольського Престолу в формі нових справлених Богослужбових книг і через засвоєння нових обрядових припусів причинитись до повернення однообразності й літургічного усвідомлення нашого народу.

(Продовження буде)

13. Свячення

Дня 25 грудня 1956 р., на Празник Різдва Господа Бога й Спаса Нашого Ісуса Христа (за новим ст.) Високопреосвященніший Апостольський Візитатор Українців у Західній Європі, підчас торжественної Архіерейської св. Літургії в каплиці Папської Семінарії св. Священомученика Йосафата в Римі посвятив на **четців, свічконосців і піддіяконів** чотирьох питомців тієї ж Семінарії та вісьмох клириків з Чина Святого Василя Великого, а саме:

- 1) Романа Д а н и л я к а , Торонтської Єпархії
- 2) Григорія М и к о л о в а , Львівської АЄпархії
- 3) Карла Т р и г у к а , Ординаріату Українців у Бразилії
- 4) Теодора Т и с а к а , Львівської АЄпархії
- 5) Мартина Б а л а г у ш а , ЧСВВ
- 6) Миколу Г е м б а р о в с ь к о г о , ЧСВВ
- 7) Павла К р а й ч о г о , ЧСВВ
- 8) Атаназія К у п и ц ь к о г о , ЧСВВ
- 9) Тараса-Петра О л і й н и к а , ЧСВВ
- 10) Ореста С л о б о д я н а , ЧСВВ
- 11) Дамяна В е л е щ у к а , ЧСВВ
- 12) Дмитра З а п п е , ЧСВВ

Цього ж дня 25 грудня 1956 р., у Світлий Празник Рождества Христового, Високопреосвященніший Апостольський Візитатор Українців у Західній Європі рукоположив на **священника** діякона С т е п а н а О р а ч а , Львівської АЄпархії, питомця Папської Семінарії св. Священомученика Йосафата.

Дня 2 лютого 1957 р., на Празник Стрітєння Господа Нашого Ісуса Христа (за новим ст.) Високопреосвященніший Апостольський Візитатор Українців у Західній Європі, під час торжественної Архіерейської св. Літургії в каплиці Папської Семінарії св. Священомученика Йосафата в Римі, посвятив на **діякона** чотирьох питомців тієї ж Семінарії та одного клирика Салезіянського Згромадження св. Івана Боско а саме:

- 1) Романа Д а н и л я к а, Торонтської Єпархії
- 2) Григорія М и к о л о в а, Львівської АЄпархії
- 3) Карла Т р и г у к а, Ординаріату Українців у Бразилії
- 4) Теодора Т и с а к а, Львівської АЄпархії
- 5) Романа С а б у, Салезіянського Згромадження св. Івана Боско.

Рим, дня 20 червня 1957.

о. д-р **Мирослав Марусин**

Канцлер

† **ІВАН, Архиепископ**

Апост. Візитатор

Х Р О Н І К А

П О М Е Р Л И.

1. Всесв. і Впр. Отець Прелат Д-р. П е т р о В Е Р Г У Н, б. Апостольський Візитатор Українців католиків у Німеччині. Саме тоді, коли були найбільші надії на поворот із Сибірі о. Прелата Петра Вергуна і коли посилено заходи, щоби улекшити йому поворот до Німеччини, несподівано прийшла сумна вістка про його смерть. Дня 7. лютого 1957 р. в Ангарському «посьолку», Богучанського району в Красноярськiм Краю на Сибірі, Отець Прелат Д-р. Петро Вергун після 12 років прожитих в найтяжчих умовах заслання на Сибірі і після чотиротижневої недуги закінчив своє боговгодне життя смертю мученика-ісповідника.

Вістка про його смерть викликала, серед мешканців табору, де жив бл. п. о. Прелат Вергун, загальний і глибокий біль і смуток, бо всі його любили і шанували, як батька. Його тлінні останки убрано в священничі ризи, зложено Євангеліє на грудях і св. хрест у руки. Поховано його без участі священника на місцевім цвинтарі дня 10. лютого 1957 р.

Отець Прелат Д-р. Петро Вергун народився 18. листопада 1890 р. в Городку коло Львова. Як воїн брав активну участь у визвольних змаганнях. По закінченні філософічних і богословських студій у Відні й у Празі, вернувся до Львова й там, дня 30. жовтня 1927 р. одержав священничі свячення з рук Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького. Ще цього самого року з доручення Митрополита Андрея виїхав він до Берліна, як душпастир для українців в Німеччині.

Папа Пій XI іменував його в 1936 р. своїм Домовим Прелатом. Ця номінація була наглядним признанням з боку Христового Намісника для його жертвенної душпастирської праці.

Підчас другої світової війни, коли дуже багато українців опинилося на терені Німеччини, Апостольський Престол, щоби забезпечити їм організовану духовну опіку, дня 20.

серпня 1940 р. іменував Отця Прелата Петра Вергуна Апостольським Візитатором з правами Апостольського Адміністратора для Українців в Німеччині.

Новий Пастир з незвичайною ревністю і посвятою сповняв свою тяжку апостольську працю, відвідуючи і потішаючи священників і вірних, що були розкинені по цілій Німеччині.

По закінченні війни він остався на своїй стійці у Берліні і без страху вичікував немигучої хвили увязнення. Дня 11. червня 1945 р. був арештований і засланий на Сибір, де й помер виснажений тяжкою каторжною працею.

Його світла постать, його геройське свідоцтво для нашої св. віри — це потіха і зразок для нас всіх. Його смерть — це насіння нових християн, а рівночасно заповука нових духовних покликань.

2. Преп. Отець І г н а т і й М А З И К Е В И Ч, ЧСВВ, уроджений 1888 р., висвячений на священника в 1913 р., помер в Оплітній в 1956 (?), а похоронений в Жовкві.

3. Всеч. Отець С т е п а н М А Н Д З И К, парох с. Гуменець коло Щирця пов. Львів, по повероті з 10-річного заслання на Сибірі, помер у Львові 14. березня 1957 р.

4. Всеч. Отець Я к і в М У Х Н А Ц Ь К И Й, парох Мокротина, по повероті зі заслання на Сибірі, помер у шпиталі в Жовкві в 1956 р. (?).

5. Всеч. Отець В о л о д и м и р Я Р К А, свячений в 1942 р., душпастир в Корчині, пов. Сокал, помер замучений в тюрмі за свою вірність Христовому Намісникові в 1956 р. (?)

6. Впр. Отець М и х а й л о К У Ш К Е В И Ч, душпастир в Авгсбургу (Німеччина), помер дня 17. квітня 1957 р.

Покійний народився 16. березня 1884 р. в Дубрівці, пов. Самбір, Перемиської Епархії. Богословські студії закінчив у Львові. По одержанні св. Тайни Священства в 1914 р. був полемим духовником, спершу в австрійським війську, а потім в Українській Галицькій Армії. Від 1926—1928 р. душпастирював в Городку Ягайлонським, а потім від 1928—1939 в Янові, коло Львова.

На еміграції душпастирював в Берліні, у Відні, а вкінці в Авгсбургу, де й помер.

Душі покійних Єреїв поручаємо св. молитвам нашого Впр. і Всч. Духовенства.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

З М І С Т

Урядового Вісника Апостольського Візитатора

за місяці січень—червень 1957.

1. Спільне Пастирське Послання Укр. Католицької Єпархії Вільного Світу з нагоди оснування Укр. Католицької Митрополії цілої Канади у Вінніпеґу 1—13
2. Слово Впреосв. Апост. Візитатора на завершення ювілейних святкувань 1000-річчя Хрещення Св. Ольги й започаткування християнства в Україні 14—34
3. Письмо Священної Конгрегації для Східньої Церкви до Апост. Візитатора з приводу виявів радості укр. спільноти у вільному світі з нагоди створення Укр. Митрополії в Канаді 35—36
4. Гратуляційний Лист від Священної Конгрегації для Східньої Церкви для Впреосв. Митрополита Кир Максима 37—38
5. Подяка й Апостольське Благословення Святішого Вітця для Укр. Вільного Університету з нагоди видання книжки «Папа Пії XII — нариси з життя й творчости». Листи Їх Емінінцій Кард. Тіссерана й Піяцци з цієїж самої нагоди 38—41
6. Апостольське Благословення й подяка Святішого Вітця за збірку на «Петрів Гріш» 42—46
7. Нові полекші відносно Евхаристійного Посту 46—50
8. За поширення релігійного товариства «Вервиця Дітей» 50—52
9. Пригадка про збірку на «Петрів Гріш» 53
10. Конкурс на прийняття кандидатів до Укр. Папської Семінарії ім. св. Йосафата в Римі 53—54

11. Конкурс на прийняття учнів до Малої Семінарії в Кастельгандольфо	54—55
12. В справі Святого Мира	56
13. Привіт і Благословення Впреосв. Апост. Візитатора для О. У. К. П. з нагоди Других Звич. Заг. Зборів в Торонто	56—59
14. Поучення про відправу Божественної Літургії	59—73
15. Свячення	74—75
16. Хроніка	76—77

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Р. ІХ. ЛИПЕНЬ—ГРУДЕНЬ 1957. Ч. 3—4 (32—33)

Різдвяне Слово, побажання й благословення Апостольського Візитатора українців у Західній Європі

*Високопреподобні і Всечесні Отці,
Дорогі в Христі Браття й Сестри.*

Христос раждається!
Славіте Єго!

Оцим милим різдвяним привітом сердешно вітаю вас, мої Дорогі в Христі Браття й Сестри, й пересилаю вам враз з оцим пастирським письмом мої найкращі побажання і з цілого серця благословення на Світлий Празник Христового Різдва та й на Новий Рік 1958.

Мої побажання це разом щира молитва й благання до Всемогучого й Милосерного Бога, щоби ці Різдвяні Свята були для вас усіх веселі, щоби ви їх відсвяткували в душі християнської віри, пригадуючи собі на ту солодку правду нашої св. віри й перейнялись тією правдою про безконечну Божу любов до нас, що «Бог так полюбив світ, що свого

Сина Єдинородного дав нам, щоби кождий, що ввірує в Нього мав життя вічне» (Ів. I. 3,16).

Бажаю вам усім усякого добра дочасного й вічного і прощу Всевишнього Бога, щоби той грядучий Новий Рік був таки справді новим і кращим за всі попередні роки, що принесли нам усім, цілому світові, а зокрема цілому нашому українському народові стільки болю й смутку, стільки страдань і стільки тривоги за наше майбутнє.

Ці мої побажання повторюю часто вже від нині у стіп Евхаристійного Ісуса, складаючи їх на руки нашої Небесної Неньки, Пресвятої Богородиці Пренепорочної Диви Марії. А в самий Святий Вечір і на Новий Рік обеднаний з вами духом і серцем у стіп Новонародженої Божої Дитинки Ісуса у Вифлеємському вертепі буду разом з вами благодати Милосерного Бога, щоби зволив сповнити всі наші найсердешніші побажання і для нас самих і для цілого нашого народу.

1. Як запевнити собі сповнення наших найкращих побажань.

Щоби запевнити собі й вам, Дорогі Браття й Сестри, сповнення наших найкращих побажань я запрошую вас усіх, щоби ви враз зі мною підчас Різдвяних Свят і на Новий Рік, співаючи наші радісні різдвяні пісні-коляди намагались часто звертати ваш ум і серце до Вифлеємського вертепу і разом з пастушками й трьома царями зі Сходу віддавали найглибший поклін тій маленькій Божій Дитинці, що лежить у яслах, сповита бідними пеленками і дрижить від зима. Скріпляймо наші почування віри, що ця Дитинка це «Бог Предвічний, що народився, прийшов днес із небес, щоби спасти люд свій весь». Розпалюймо в серцях наших найгарячіші почування любови до нашого Божественного Спасителя Ісуса Христа, щоби відплатитись Йому нашою любовю за Його таку велику, безмежну любов до нас та й перепрошуймо Його за те, що ми дуже часто забували на Нього й на Його святі заповіді і нераз потоптали їх нашими може й тяжкими гріхами. Обіцяймо, що в майбутньому доложимо всіх наших зусиль, щоби винагородити Йому за ту кривду, що ми самі Йому робили, а також і за те, що й другі люди Його не знають, ані не хочуть знати, не люблять Його, а навіть переслідують Його жорстоко, намагаючись стерти Його святе імя з лица землі.

Відтак подякуймо Йому за ті всі благодати, що ними так щедро обділив нас і безнастанно обділює впродовж нашого дотеперішного життя. Дякуймо Йому і за ті хрестики-тер-

піння, що їх зіслав нам, чи то на те, щоби досвідчити нашу вірність і збільшити наші заслуги на небо, чи то на те, щоби опам'ятати нас і завернути нас на дорогу праведного життя, якщо ми відверталися від Нього і більше дбали про земські справи, як про спасіння наших безсмертних душ.

Вкінці розрадувані Його безмежною ласкавістю й доброю зложім у стіп Божої Дитинки Ісуса насамперед наші найкращі побажання таки для Нього самого з приводу Його Різдва. А саме, щоби всі люди цілого світу, а зокрема, щоби наші Браття Українці пізнали Його якнайліпше, полюбили Його цілим серцем і були завжди Його вірними слугами. Запевнім Солодкого Ісуса, що Він на віки останеться нашим Господом і Богом, нашим найліпшим Учителем і найвірнішим Другом, а ми на віки будемо тільки до Нього належати і нашим праведним життям будемо намагатись щоб й других людей для Його Царства позискати.

Щойно потім зложім у стіп Божої Дитинки Ісуса наші побажання для нас самих, чи для наших Рідних і Приятелів і для цілого нашого народу. Це будуть радше наші покірні благання про всі наші потреби, про потіху й поміч в наших змаганнях, в наших терпіннях і хрестиках, про лік на наші рани, про те все, чого ми самі собі, чи другим, бажаємо. Не вагаймося благодіти Ісуса навіть про найбільші дари. Будьмо певні, що не відійдемо від Нього з порожніми руками, бо Він тільки й на те прийшов на світ, щоби роздавати скарби Своєї безконечної Любові і чекає на те, щоби ми прийшли до Нього і брали з тих скарбів «цілими пригорщами» те все, що нам подобається. Просім великих і щедрих дарів, бо навіть не випадає просити Всемогучого Царя вселенної тільки про які дрібниці.

2. До Ісуса — через Марію.

У Вифлеємській стаєнці побіч маленької Дитинки Ісуса ми стрінемо Його Пресвяту Матір Пренепорочну Діву Марію і Святого Обручника Йосифа, що будуть прислухуватись нашій розмові з маленьким Ісусом і висловам наших побажань і благань. Ми знаємо добре, що Мати Ісусова це також наша Матінка Небесна, бо так хотів сам Ісус Христос, щоби Вона була духовною Матінкою всіх людей. Вона Цариця Небесна, Цариця вселенної, отже й наша Цариця. Вона Скарбничка всіх Божих благодатей так, що ніякий дар Божий не може дістатися до нас, як тільки через Її материнські руки. Ця

думка повинна додати нам відваги як найближче приступити до Божої Дитинки Ісуса.

Може бути, що боязлива совість, або свідомість тяжких провин буде для декого перешкодою, щоби висловити ті всі побажання у стіп Ісуса. Декому може совість сказати: «Так, це правда, що Божий Син Ісус Христос любить нас, Ми знаємо з Святої Євангелії, як Ісус любив навіть грішників, так що фарисеї гіршилися, що Ісус Христос бував в гостині у митарів і грішників. Ми знаємо, як то Ісус Христос простив гріхи грішниці Марії Магдалині, митареві Закхееві, а навіть розбійникові на хресті простив і обіцяв рай. Але ж знаємо, що ті грішники щиро каялись, робили покуту і ніколи не вертались до своїх давніх гріхів. А чи ж ми вміємо так каятись, як каявся Закхей, Магдалина й розбійник на хресті? Ми такі немічні, що ледви успіємо примиритись з Ісусом Христом в св. Тайні Покаяння, але зараз же таки часто поступаємо так, як колись і нашими гріхами — як каже св. Павло (Євр. 6,6) немов наново «розпинаємо на хрест Сина Божого й зневажаємо Його». Якже ж нам відважитись приступити з тими нашими немочами до Божої Дитинки Ісуса й просити від Нього щедрих дарів для себе й для других?

Так, це правда, Дорогі Браття й Сестри, що ми нераз надуживали Його Божої доброти й милосердя й ми мусимо того стидатися. Мусимо жалувати за те, що ми такі лукаві й невдячні, що ми такі злобні й непоправні грішники. Це гірка правда, що нераз наша злоба є просто безмежна, але ж яка солодка правда св. віри про Божу безконечну любов і милосердя. Це правда стверджена не тільки Божиими словами майже на кожній сторінці Святого Письма, це правда, що її припечатав Божий Син Ісус Христос Своїми муками й смертю на хресті, щоби нас відкупити й спасти на віки. «Щедр і милостив Господь — каже Псальмопівець (102,8) — долготерпілив і многомилостив, не до конца прогнівається, ниже во вік враждует; не по беззаконієм нашим сотворил есть нам, ниже по гріхом нашим воздал есть нам. Яко по висоті небесній от землі утвердил есть Господь милость свою на боящихся Его. Елико отстоят востоци от запад, удалил есть от нас беззаконія наша». Знає Милосерний Господь, що ми немічні й уломні і забуває на всю нашу злобу, якщо тільки ми дамо найменший знак покаяння й навернення. Не сміємо ніколи сумніватись в Боже Милосердя, не вільно нам ніколи тратити надію, бо безнадійність це таки найтяжчий гріх, що його поповнив зрадник Юда, що

вправді каювся і жалував того, що доконав такого тяжкого злочину-зради Ісуса Христа, але попав в розпуку і стратив надію на Боже Милосердя, тому й такий страшний був його кінець. Якщо Юда в своїм розкаянні був би вдався до Пресвятої Диви Марії Матінки Ісусової і був би просив в Неї опіки й заступництва, напевно був би знайшов в Неї потіху, поміч і заступництво перед Ісусом Христом, а його тяжкий злочин був би прощений (Гл. Паст. Посл. з 7 березня 1954 р.). Так думають Святі Отці й Церковні Писателі кажучи, що від віків не чувано ще, щоби хто вдався до Пречистої Диви Марії з просьбою про поміч, а Вона його не вислухала і не ввєднала в Бога бажаної ласки.

3. Марія — наша Мати.

Тож не вагаймося приступити як найближче до Божої Дитинки Ісуса, що лежить на сні в яслах Вифлеємського вертепу, і висловити перед Ним наші побажання хоч би й найбільших дарів для себе й для других. Скажім Ісусові про те, що нас болить, про всі наші потреби. А ще краще буде, якщо ми всі наші побажання, просьби і благання таки зложимо на пресвяті руки Матінки Ісусової і нашої Небесної Неньки. Нехай Вона разом з нами, чи навіть ще краще від нас виложить Свому Синові наші просьби і нехай скаже: «Глянь оком щирим, о Божий Сину, на нашу землю, на Україну», на наш страдальний український нарід і там в Рідному Краю і тут у вільному світі розсіяний по всіх краях світу.

Чи міг би хто подумати, що наша Небесна Ненька відмовить нам Свого материнського заступництва, ані не схоче за нами вставитись у Свого Сина, або не вспе випросити нам чогонебудь від Нього? Ще не чувано ніколи, що таке могло би статися. Таж знаємо, як то було в Кані Галилейській, де на Її просьбу Ісус Христос зробив чудо, хоч не прийшов ще такий час для Нього, щоби прилюдно чуда творити. Вона, як найліпша наша Мати, не може відмовити нам Свого заступництва, а Ісус Христос, як найліпший Її Син не відкине просьби Своєї найліпшої Матери.

4. Материнська Любов Марії до нас.

З повним довірям зложім наші побажання, просьби і благання до рук Марії, нашої Небесної Неньки, а при цій нагоді ще й подякуймо цілим серцем Солодкому Ісусові, що

Свою Матінку Пресвяту дав і нам, щоби Вона була й нашою Матінкою. Ми нажаль рідко дякуємо Богові за Його безконечну Любов до нас, а також дуже рідко застановаємося над тим, як дуже нас любить Матінка наша Небесна як Своїх дітей і яка безмежна вдячність належиться Їй від нас за ту любов. Світлий Празник Христового Рождества, це дуже добра нагода для нас, щоби пригадати собі той наш обов'язок вдячності. Тож як перенесемося духом і серцем до Вифлеємського вертепу і віддамо найглибший поклін Божій Дитинці Ісусові віддаймо зараз таки наш доземний поклін Його Пресвятій Матері, бож для нас, для нашого спасення Вона породила Ісуса. Як тільки Вона почула від Архангела Гавриїла, що Предвічний Бог вибрав Її на Матір для Свого Сина-Спасителя світу, Вона зрозуміла не тільки Свою найвищу гідність Божої Матери, але пізнала також, що Вона має того Свого Єдинородного Сина пожертвувати за спасення людей і статися немов Співспасителькою людства. Як тільки вона дала Свою згоду на те все словами: «Нехай станеться», Син Божий воплотився і стався чоловіком, а Вона стала Матір'ю Божого Сина, а рівночасно й Матір'ю всіх людей. Вона «обрадованна» — повна благодати, Її Непорочне Серце сповнене безмежною Любовю до Бога й до людей. То материнське Серце не здригається перед ніякими жертвами, бо навіть Свого Сина Вона готова пожертвувати за спасення людей. Тому й слушно кажуть Святі Отці Церкви, що ніяка мама на світі не любить так дуже своїх дітей, як любить нас Пречиста Діва Марія, а якщо зібрати би в одно любов всіх мамів на світі до своїх дітей, то це була би тільки тінь любови Марії до нас як своїх дітей. Як Отець Небесний любить нас безконечною Любовю, так Марія любить нас безмежною любовію, безсмертною любовію, що ніколи не гасне, що нікого не виключає, що в кожній хвили готова служити дитині в потребі і тільки одного бажає, щоби ми і тут і в вічності були в Її материнських обіймах. Нераз поети, чи письменники величають багатство материнської любови природної мами до своєї дитини, але ж ми знаємо, що є на світі й такі нерадиві й лінівні мами, що не люблять всіх своїх дітей однаково, або й не хочуть мати дітей, а якщо мають одно або двоє, то часто не дбають про те, щоби їх викормити своїми грудьми, бо вони не люблять материнських болів і клопотів, бо то занадто обтяжує їхнє самолубство. Буває, що такі мами на чужі руки й на чужі груди віддають свій плід.

Не така наша Небесна Ненька. Вона віддана на услуги Божих і Своїх дітей усіх разом і кожного зокрема, не страхається ніяких жертв. Вона знає про всі потреби Своїх дітей, не потребує поборювати Своїх немочий, бо їх не має, ані не знеохочується нашими немочами. Вона ніколи не змучується, не перестає нами займатись. У кожному з нас Вона бачить Свого Ісуса, що нас відкупив і як любила Ісуса і чим була для Ісуса, тим є й для нас, щоби нам показати Свою материнську любов. Щобільші будуть наші слабости, наша нужда, наша злоба, тимбільше Вона буде з нами співчувати і милосердитись над нами. Справа Божої справедливости до Бога належить, Вона знає тільки одно: — по материнськи сповняти для дітей Своїх службу доброти й милосердя. Усі люди без виїмку — це діти Марії, бо над усіми Ісус Христос є Царем, а те, що належить до Сина, належить і до Матери, бо така воля Сина, що зробив свою Матір Скарбничкою усіх небесних благодатий. Не маємо чого боятись, що небесні скарби можуть вичерпатися. Тільки земські, матеріальні скарби вичерпуються і зменшуються через уживання. Духовний скарб, як ось приміром наша наука-знання не зменшується, якщо його передаємо другим. Так і в Марії всі духовні скарби, вони не вичерпаються через те, що будемо щораз більше черпати з тієї небесної скарбниці, вони радше помножуються, бо це невичерпана Божа скарбниця. Яке то щастя мати таку багату, таку могутню, таку добру Маму, що має ключі від Божої скарбниці всіх небесних дарів. Дякуймо Богові за те щастя, за ту славу, що наша матінка Небесна, це рівночасно Цариця Вселенної. Вона Мати Неустаючої Помочі, Помічниця Християн, могутній наш Покров, «всім скорбящим радість, больных посіщення, жезл старости». Вона прибіжище грішних, Вона всім для всіх, бо Вона наша Мати найліпша «єдина чистая і благословенная», що тільки одного Собі й нам бажає, правдивого, непроминаючого щастя, а те щастя може бути тільки від Бога, з Богом і в Бозі. Тому й безустанку Вона випрошує в Бога для всіх Своїх дітей усіх благодатей, що їм потрібні до спасення і заступається за них, якщо треба відвернути від них Божий гнів за їхні провини. Така добра наша Небесна Ненька!

6. Наша вдячність для Марії

Кождий і кожда з нас, Бреття й Сестри, досвідчили ми і безустанку досвідчаємо на собі безліч доказів найніжнішої

материнської любови й опіки в цілому нашому життю. Кожний з нас, якщо тільки схотівби, напевно вмів би оповісти, скільки то разів Марія, наша Небесна Ненька вирятувала його з тяжкого положення, з небезпеки, з нещастя; а навіть від смерти. Бо Марія опікується кожною душею, кожною родиною, кожною громадою, кожним народом, цілим людством, зокрема цілою Церквою Христовою, бо Вона також Мати Христової Церкви, що є Таїнственным Христовим Тілом, в якому Христос є Головою, а ми всі Його членами. Церква Христова також свята й непорочна, бо це Христове діло, чи радше Христове Тіло, або Христова установа, що береже Божої правди, моралі і святости, об'єднує вірних в тій самій вірі, в праведности, в богопочитанні, вона має від Христа всі дари, щоби з людей робити Святих. Ті всі дари, ту життєву силу, побороти зло і спомагати добро, дістає Церква від благодатної Диви Марії. Як у тілесному життю дитини нема одної краплі крови, що не перейшлаби через серце мами, так і в Церкві нема ніякого дару, що не йшов би через Непорочне Серце Марії. Вона вправді не виконувала в Церкві учительського уряду, хоч впродовж 30 років життя зі Своім Сином Ісусом навчилася від Нього більше таїнствених наук, як всі Апостоли, але хоч не є Апостолом, ані Учителькою — Вона є Мати й Цариця Апостолів й Учителів Церкви. Святе Письмо (Діян. 1,14) тільки один раз згадує ролю Марії в початках Церкви, а саме, що вона перебувала на спільній молитві серед Апостолів і перших вірних (перед Сошествієм Святого Духа), і то згадує про Марію на останньому місці, бо так хотіла Її покора, щоби Вона, що колись сказала: «Се раба Господня» виглядала радше як слуга Церкви. Але ми догадуємося, що Вона була найліпшою таїнственною дорадницею Апостолів. Вона була немов серцем першої Церкви доки не зійшов Святий Дух. Це для нас дивне й просто незрозуміле, що ані св. Лука в «Діяннях Апостолів», ані зокрема св. Іван Апостол нічого не згадали, що робила Пречиста Діва Марія в початках Церкви, підчас першого Собору Апостолів в Єрусалимі для вирішення важної справи Закону Мойсея у відношенні до новонавернених поган. Святи Отці Церкви догадуються, що Марія зобов'язала їх «до секрету», бо воліла остати в тіні, бажаючи в той спосіб піднести в очах вірних гідність і владу Христових Апостолів у Церкві. Щойно пізніше, як уже заблистіла слава Ісуса Христа з поширенням Церкви у світі, а при цьому з появою фальшивих наук, піднесли голос Святи Отці й Учителі Церкви, оборонці св. віри, що допов-

нили святе Передання й намагались звеличити й прославити Христову Матір, що так довго була немов закрита. І сталося те, що предсказала Марія у Своїй прегарній пісні «Величит душа моя Господа» — «се бо от нині ублажат мя всі роди». І справді вже нема меж ні кінця прославі Марії, виявам вдячності й любови з боку людей для Небесної Неньки. Почитання Марії зростало впродовж історії Церкви з кожним віком, множаться Празники на звеличення таїнств з життя Марії, постають величаві святині на Її честь. Немає вже в світі правдиво християнської родини, що не мала би в себе образу Пречистої Диви Марії. Монаші Чини й Згромадження, Братства й Товариства на честь Марії гуртують вибраних дітей Марії під Її лелійним прапором як лицарів Пречистої, що за своє наймиліше завдання вважають щораз ліпше пізнати, щораз гарячіше полюбити і щораз вірніше наслідувати неперевершені чесноти Марії. А Марія у відплату за те дає все нові докази Своєї материнської любови й опіки для людей по цілому світі.

Щасливі ті душі, що від ранньої молодості перейнялись правдою про материнську любов Марії до всіх людей і посвятили під Її могутній Покров ціле своє життя. Щасливі ті родини, ті громади й ті народи, що віддалились під Її материнську опіку з усіма своїми справами і витривали у вірній службі для Небесної Цариці, бо напевно не пожалують того ні тепер ні в вічності. Чудесна опіка Пречистої для них запевнена. Сам Божий Син Ісус Христос бажає Собі того, щоби ми любили й почитали Його Пресвяту Матір і прославляє Її й найбільшими чудесами, що діються на просьбу Пречистої для добра Її земських дітей. Нещасні протестантські сектярі відмовляються від почитання Божої Матері, бо кажуть, що почитання належить тільки одному Богові й Ісусові Христові, як Синові Божому. Вони покинули почитання Марії, але ми самі бачимо, що через те вони не піднесли почитання Ісуса Христа, а радше понизили Ісуса Христа. Вони вже й зачинають сумніватись у Божество Христа, стались раціоналістами й пантеїстами, бо тільки й те признають, що людський розум може поняти.

Зате ми, Браття й Сестри, намагаймося щораз більше, щораз гарячіше любити й почитати Пресвяту Діву. Не біймося, що наша любов, наше довіря до Марії, наше почитання Марії буде за велике, бо ми ніколи не зуміємо віддати Марії достойну честь, що Їй належить від нас за Її найвищу гідність Божої Матері і за Її безмежну любов до нас. Любов до Марії, це найпростіша дорога до Ісуса.

7. Чудесна опіка Марії над Церквою в тяжких історичних хвилях.

Історія Христової Церкви нає нам дуже багато наглядних свідоцтв, що Марія не тільки що «потоптала голову пекольного змія» (Бит. 3,14) Своєю дівичою п'ятою, але знищила всі ереси, всі ложні науки і фальшиві засади, що обіцяють людям вершок щастя в «раю» на землі, а замість того кидають людство в безодню зіснуття й руїни. Святіший Отець Пій XII справедливо називається також Марійським Папою, бо за час свого Вселенського Архієрейства проголосив торжественно як Богом об'явлену правду святої віри про Пресвяту Діву Марію взяту до неба зараз по Успенню і там увінчану як Царицю вселенної. Він у своїх Апостольських Листах, в Енцикліках, у Промовах при ріжних нагодах не перестає заохочувати вірних християн до безмежного довіря до Пречистої в нинішніх лукавих часах, що їх переживає ціле людство. Згадуючи про всемогучий Покров Пречистої у тяжких битвах в обороні християнства проти турецької й татарської навали під Лепанто, під Зентою, чи під Віднем, Святіший Отець є переконаний, що Премилосерна Божка й наша Мати не опустить нас і в теперішніх тяжких часах, коли здається декому, що Царство Сатани перемагає і загрожує навіть знищенням св. Церкви й цілого людства. Це не можливо — каже Святіший Отець, щоби наша Небесна Ненька відмовила нам Своєї святої Покрови, отже треба безумовно надіятись, що й тепер Вона віднесе світлу перемогу над ворогами Бога й св. Церкви. Тож мусимо звернути очі наші, думки й серця до Матінки нашої Небесної й Цариці Вселенної, але рівночасно мусимо уладити наше життя так, як це буває в хвилі «загальної мобілізації» у звязку з виповідженням війни, тобто бути готові на всяку жертву і на геройські подвиги.

Завжди так бувало, що — як каже наша Марійська пісня — «в кожній потребі, в кожній пригоді Марія все прославлялась в українському народі». Марія прибігає на поміч не тільки в потребі кожної людини, що Її взиває, але й у потребі цілої християнської спільноти.

Була би задовга поема, якщо ми схотіли би оспівувати усі ті, добре знані нам з історії нашого українського народу чи інших народів, чудесні появи Марії в хвилях всенародної скорби, щоби запевнити вірних Своїх дітей про неминучу поміч з неба, але при цьому також, щоби повчити, як запевнити собі поміч Божу. Вистарчить згадати про наші

релігійно-народні пісні про Зарваницьку, Гошівську, Почаївську чи іншу Богоматір — такі милі для нашого вуха й нашого серця, бо створені на тлі наших історичних подій є завжди для нас джерелом обнови віри, надії й любови до нашої Небесної Неньки, що не дасть нам пропасти і вирятує нас хоч би й з як великого лиха. І тепер за нашого теперішнього лихоліття підчас нашої скитальщини ми не маючи змоги відвідати наших славних відпустових місць радо йдемо до Марійських чудотворних місць по чужих краях, але наші уми і серця радше звертаються до Зарваниці, чи Гошова і благають чудотворну Богоматір, щоби нас рятувала.

Саме цього року 1957, на завершення наших трирічних святкувань великого Ювілею 1000-річчя християнства в Україні ми, розсіяні по різних краях Європи, але об'єднані думками й серцем з Рідним Краєм, також відбули величаві богомільні паломництва до різних святих і чудотворних Марійських місцевостей, щоби у стій нашої Небесної Неньки оновити наші християнські почування і запевнити Царицю Вселенної про непохитну вірність українського народу Христові й Його святій Церкві. Ми відчували потребу наших сердець саме в такий спосіб тобто на святих чудотворних Марійських місцях завершити наші ювілейні святкування, бо в 1957 році минулася така мила для нас 920 річниця від тої хвилі, коли наш могутній Володар Великий Київський Князь Ярослав Мудрий віддав під могутній Покров Пресвятої Богородиці себе й свою родину, свій престольний город Київ і цілу Київську державу, а з нею цілий український нарід, що від тоді називає Пречисту Діву також Царицею України. При цій нагоді ми на тих святих місцях устами й серцем відмовили «Молитву посвяти людського роду Пренепорочному Серцю Пречистої Диви Марії» враз з додатком посвяти нашого українського народу. Ця «Молитва» зложена самим Святішим Вітцем, що в 1942 р. згідно з бажанням Пречистої, об'явленої в 1917 р. у Фатімі (в Португалії) посвятив цілий людський рід Непорочному Серцю Марії і висловив бажання, щоби вірні християни часто відмовляли ту «Молитву». Тією «Молитвою» і наш Великий Митрополит Андрей в місяці травні 1943 р. і всі інші наші Преосвященніші Владики посвятили людський рід, а зокрема наш український нарід Непорочному Серцю Марії, і візвали Отців Душпастирів і всіх вірних, а зокрема українську молодь, щоби кожда душа добровільним рішенням віддалася й посвятилася під Покров Непорочного Серця Марії. Зрештою у нашій Церкві прийнявся ще на довго перед першою світовою війною зви-

чай, що в Празник Непорочно Зачаття Пресвятої Диви Марії наші Преосвященніші Владики посвячували Непорочно Зачатій свої Спархії, а кождий священик так само посвячував свою парохію, свою церкву, своє місто, чи село, всі родини і всі душі.

8. Ювілейне сторіччя появ Непорочно Зачатої Диви Марії у Люрд.

Грядучий рік 1958 буде для цілого світу особливо милою нагодою повторяти ту «Молитву Посвяти», бо з волі Святішого Вітця будемо в тому році святкувати сторіччя появ Непорочно Зачатої Диви Марії у Люрд у Франції. Дня 11 лютого 1958 р. минає сто років від тої благословенної хвилі, коли Непорочна Діва Марія зволила явитись у вертепі Массабей в Люрд покірній дівчині-пастушці Бернадеті.

Лукаві часи, що їх переживала св. Церква в минулому 19-му сторіччі — це були часи по французькій революції, часи поширювання наївного безбожництва — раціоналізму, що заперечував усе надприродне, заперечував існування Бога і всі Богом обявлені правди про Божу найвищу владу над світом, про сотворення й відкуплення людей, про первородний гріх, про пекло, про небо. А що Сатана має особливу ненависть до Пречистої, бо Вона породила Спасителя світу і знищила його пляни проти людства, тож при помочі безбожників і їх фальшивих наук намагався передусім захитати довіря людства до Пресвятої Богородиці і знищити віру в Її Непорочне Зачаття. Тоді Святіший Отець Папа Пій IX в день Празника Непорочно Зачаття 8 грудня 1854 р. як Верховний Пастир і Непомильний Учитель Церкви проголосив торжественно, що правда про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії, це Богом обявлена правда нашої св. віри і непохитна догма віри, що її мусить кождий прийняти і визнати без ніякого сумніву. Цілий католицький світ прийняв з радістю вирішення Святішого Вітця, а набожність вірних до Пресвятої Богородиці дістала немов нову силу до розквіту. І сама Пречиста схотіла немов потвердити в чудесній спосіб те вирішення Верховного Пастиря Вселенської Церкви, бо 4 роки опісля зявилась дня 11 лютого 1858 р. у Люрд в молодечому й милому вигляді, одягнена в білий одяг, опоясана блакитним поясом, із вервицею в руках, а на питання дівчинки Бернадети про Її ім'я Вона, підносячи очі до неба з милим усміхом відповіла: «Я є Непорочне Зачаття». Вісімнадцять разів з'являлась Пречиста святій дівчині Бернадеті на тому самому місці, розмовляла

з нею і передала їй Своє гаряче бажання звернене до всіх людей, щоби люди молились і каюлись та й робили покуту, бо тільки в такий спосіб можуть оминати справедливу кару Божу за гріхи світу. Вістка про появи Пречистої в Люрд і про Її бажання, звернене до всіх людей, щоби молились і робили покуту рознеслась скоро по цілому світі, а вірні діти Марії з усіх сторін світу напливали в богомільних паломництвах до святої печери в Люрд, щоби оживити свою віру, запалити свою побожність і достосувати своє життя до Христових Заповідей (Енцикліка «Світлий Вінець», 8. IX. 1953).

А Пречиста приймала з особливим уподобанням ті вияви набожності Своїх дітей, вислухувала їхні благання, творила на їх просьбу такі чуда, що збуджували подив у всіх і стверджували, що єдина католицька віра правдива, Богом дана і Богу мила. Попри безліч чудесних uzдоровлень на тілі, ще численніші і цінніші були чуда uzдоровлень зболілих і терплячих душ людських, зокрема тих грішних душ, що від давна забули на Бога, а навіть тих наявних безвірків, що нераз приходили сюди тільки з цікавості, або й з нечистим наміром висміяти побожні практики віруючих людей і заперечити діло Марії. Скільки ж то таких наявних безбожників порушених Божою благодаттю в чудесний спосіб навернулось в Люрді, й скільки людей по відвідинах у Люрд вийшло потішених і заохочених до праведного християнського життя. Тільки в небі колись пізнаємо, скільки то благодатей роздала і далі роздає Пренепорочна у благословенній місцевості Люрд. Пресвята Діва вибрала Собі то скромне місце, щоби тут в розмові з покірною святою дівчинкою Бернадетою ствердити, яке миле було для неї торжественне проголошення правди віри про Непорочне Зачаття, а зявляючись із св. вервицею в руках передала через ту святу дівчинку візвання до всіх людей доброї волі, щоби молились і покутували зокрема за навернення грішників, що зневажають Господа Бога і стягають страшні кари Божі на ціле людство. Вона висловила перед тою дівчинкою також своє бажання, щоби на місці появ збудовано Божий храм, і щоби сюди приходили люди молитись, а якби на потвердження правдивості появ і візвань Пренепорочно Зачатої витриснуло зі скелі чудесне джерело, що дає щодня 122.000 літрів чудотворної — цілющої води вже впродовж останніх сто років і лікує в чудесний наглий спосіб навіть такі недуги, щодо яких лікарська штука безнадійно признається як безсильна.

9. Постава світу до появ у Люрд і до візвання Пресвятої Богородиці.

Безбожники затривожились дивними подіями, що відбуваються в Люрд і намагалися та й далі намагаються різними способами заперечити чудесну, надприродну дійсність люрдських подій. Та ніяка наука не потрапила вияснити того всего в природний спосіб, а безбожники замість осмішити чудесні події в Люрд, осмішили самих себе. Маленьке містечко Люрд сталося знаним і славним у цілому світі не тільки ізза чудес, що там безустанку діються, але й ізза тих величавих виявів християнської набожності, любови й довіря до Небесної Неньки збоку мільонів людей, що туди приходять богомільними паломництвами з усіх сторін світу.

Нажаль треба з прикрістю ствердити, що не всі християни послушали візвання Марії до молитви й покути. Це правда, що з одного боку від появ у Люрд поширилось у світі почитання Пренепорочно Зачатої, але з другого боку Сатана вспів таки знайти серед людства своїх безбожних слуг, що робили й роблять все можливе, щоби відвернути увагу християн від остаточної життєвої цілі — служити Богові й любити Його цілим серцем. Безбожницька пропаганда вспіла затруїти серця мільонів людей різними сумнівами в справах св. віри, бунтом проти св. Церкви й її Верховного Пастиря Папи Римського байдужістю у сповнюванню релігійних обов'язків. Прийшла заслужена кара на людство — перша світова війна, що принесла світові стільки втрат у людях і в маєтках, а ще більше духовних втрат. І те не опам'ятало і не склонило бодай всіх християн послухати візвання Марії до молитви й покути. Щобільше вже на склоні до кінця самої війни з російською революцією з'являється у світі організація такого воюючого безбожництва на Сході Європи, що його дотепер світ ще не бачив. Це вже не тільки безбожницька пропаганда, але відверта боротьба на життя й на смерть, це насилля проти всяких релігійних почувань з метою опанувати світ і знищити всяку віру в Бога. Постала небезпека, що багато людей дасть себе обманути фальшивими кличами безбожного московського комунізму, що обіцяв створити «рай» у світі. Оттоді наша Небесна Ненька знова з'явилась в 1917 р. у Фатімі (в Португалії), щоби остерегти людство і щераз — як колись у Люрд — візвати всіх людей до молитви й покути, бо інакше грозить справедлива Божа кара, а може й загибель людства. Як колись у Люрд так і в Фатімі з'явилась в білому одязі

і з св. вервицею в руках перед трьома малими дітьми і в розмові з ними підчас шістьох появ переказала їм Своє візвання до молитви, зокрема до побожного відмовлювання св. вервиці, а відтак до покути за навернення грішників, особливо тих, що грішать нечистим гріхом, що стільки душ веде просто до пекла. З безмежно засумованим лицем Пресвята Богородиця в Фатімі поручила тим трьом діточкам-пастушкам, щоби переказали світові Її пересторогу враз з побажанням поширення прегарного способу молитви на св. вервиці, а та молитва особливо мила Богу, бо тою досконалою молитвою зложеною переважно із слів Святого Письма (Отче Наш, Богородице Діво, Слава Отцю, Сину і Святому Духу) прославляємо Бога Всемогучого Творця й Отця нашого Небесного і величаємо Пренепорочну Діву Марію за те, що «породила Спаса й Збавителя душам нашим». Зокрема поручила Пресвята Діва Марія поширення набоженства до Її Пренепорочного Серця і забажала, щоби Святіший Отець посвятив цілий людський рід тому Непорочному Серцю, що є немов «знаком часу», у цьому 20-му віку. Якщо людство схоче зрозуміти той «знак часу» і виконає візвання Пречистої до молитви й покути, може сподіватись Божого Милосердя за заступництвом Непорочного Серця Марії, що вкінці затріюмфує над Царством Сатани у світі. інакше — горе буде світові, бо «прийдуть нові війни, ще страшніші за всі попередні і багато народів щезне з лица землі».

Появи Пресвятої Богородиці в Фатімі, візвання до молитви й покути, остороги і погрози потрясли совість великих мас вірних християн і вже від 40 років Фатіма сталась по Люрді немов другим світовим осередком величавих паломництв, що приходять туди з усіх сторін світу і благають рятунку для людства від Непорочного Серця Марії. А Марія стверджує безчисленними чудами правдивість Своїх появ, Своїх візвань, осторог і погроз, а zarazом скріплює довіря до солодкої обітниці про остаточний тріюмф Її Непорочного Серця.

10. Зарядження ювілейних паломництв до Люрд.

Святіший Отець окремою Енциклікою (окружним писмом) з 2. липня ц. р. заповів святкування сторічного ювілею людських появ Пресвятої Богородиці й висловив сподівання, що християнський світ схоче в тому 1958 році віддати особливу честь нашій Небесній Цариці за Її безмежну

материнську любов до нас, за остороги й напiмнення до молитви й покути та й возьме собі до серця слова нашої Небесної Неньки. Само мiсточко Люрд приготавлиється на прийняття численних богомiльних паломництв з усiх кiнцiв свiту на величавi ювiлейнi торжества, а серед народiв свiту постали окреми Комiтети пiд проводом Церковної Єрархiї для органiзацiї таких ювiлейних паломництв. Не бракне також паломництв i вiд українського народу, та нажаль тiльки вiд тiєї частини, що знайшлась у вiльному свiтi. Нашi Браття й Сестри у Рiдному Краю пiд тяжким безбожницьким ярмом не будуть мати змоги ані у себе вiдзначити прилюдними торжествами люрдського ювiлею, ані не пришлють богомiльного паломництва до Люрд, так як це було в 1930 р., коли перше велике українське паломництво зявилося у стiп Люрдської Богоматери. Зате українцi у вiльному свiтi хоч i розсiяні по всiх усюдах пришлють до Люрд свої паломництва, щоби вiддали честь Люрдській Богоматерi i за них i за поневолених Братiв i Сестер у Рiдному Краю. Органiзацiю наших ювiлейних люрдських паломництв передали ми знова в руки нашої багатонадiйної Органiзацiї «Український Християнський Рух», що дала наглядні докази своєї справности в органiзацiї наших паломництв на завершення наших торжественних святкувань ювiлею 1000-рiччя християнства в Україні. До цєї пори знаємо вже про заповiдженi бiльшi українськi паломництва з Європи й зпоза океану (Америку й Канади) на початок мiсяця серпня ц. р., а кромi цього органiзується ще окреме українське паломництво до Люрд на мiсяць вересень (14—17) з нагоди Марiйського Конгресу в Люрд, що присвятить свою особливу увагу виявам Марiйської набожности з боку замовклої — переслiдуваної Церкви, щоби виблагати опiку, потiху й витривалiсть для Братiв i Сестер переслiдуваних за вiру. Гаряче заохочуємо наших європейських скитальцiв до участi зокрема в тому вересневому паломництвi до Люрд, щоби там в обiднаннi з представниками всiх переслiдуваних народiв на молитвi й покутi виблагати для свiту вiд Бога через Непорочне Серце Марiї справедливий й довготривалий мир, що його принiс Син Божий i Спаситель наш Исус Христос, як про це спiвали Ангели в Вифлеемi: «Слава во вишних Богу, а на землi мир, людям добра воля».

Благодать вам, Милi Браття й Сестри, Мир i Благословення Всемогучого Бога й Отця, Любов Господа нашого Исуса

са Христа й Причастя Святого Духа нехай буде з вами всіми, Амінь.

Дано в Римі, в день Празника Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії, 8 (н. ст.) грудня 1957 р.

† ІВАН, АЄпп.
Апостольський Візитатор

Доручаємо Всеч. Отцям Душпастирям в часі Різдва Свят на св. Літургії, замість проповідей, прочитати вірним частинами і пояснити повище Пастирське Послання.

Апостольське Благословення й подяка Святішого Вітця для українських паломників на закінчення Ювілею 1000-річчя Християнської України

Трирічне святкування великого Ювілею 1000-річчя християнської України закінчили наші вірні в краях Західньої Європи торжественними паломництвами до 12-ти святих і чудотворних місцевин у четверту неділю місяця липня, тобто 28 дня цього ж місяця. Тільки паломництво наших вірних у Бельгії відбулось на одну неділю пізніше, себто 2-го серпня ц. р., а паломництво українських вірних у Шотляндії, з огляду на штрайк автобусів, треба було перенести на місяць вересень ц. р.

Около 8.000 наших побожних вірних по всіх краях Західньої Європи під проводом своїх Отців Душпастирів, числом 50 священників-учасників паломництв, станули до одного спільного хрестоносного походу молитви на подяку Господу Богу за всі ласки, одержані впродовж тисячрічної нашої історії та на виблагання Божого милосердя для нашої переслідуваної Церкви й поневоленої Батьківщини.

Організацією паломництв зайнявся дуже справно Хвальний Провід Українського Християнського Руху, що й доложив всіх зусиль, щоби молитовна сполука вірних в один день охопила не тільки самих учасників паломництв, але й всю нащу спільноту так у Рідному Краю як і по всіх країнах нашого розсіяння.

Українські вірні у Великій Британії відбули свої паломництва у трьох місцевинах: Геднесфорд, Голівел та Карфін, — разом понад 2.500 паломників. Українські священники, монахи й монахині та вірні у Вічному Місті zorganizували своє паломництво до стіп Матінки Божої «Божої Любови» в місцевині Дівіно Аморе коло Риму, разом числом 40 осіб. У місцевостях Віс і Кевеляр в Німеччині (те останнє паломництво відбулось під проводом ВПреосв. Апостольського Візитатора), взяло участь понад 1000 паломників. Більше як півторатисячки українських вірних у Франції взяли участь в паломництвах до таких місцевин: Бонн Фонтен, Ермітаж, Лізіе, Люрд, Фурвіер. Українські робітники в Бельгії (числом 800 паломників) відбули своє паломництво під проводом ВПреосв. Апостольського Візитатора до чудотворної місцевини Матінки Божої Вбогих у Банне' коло Ліеж.

Крім цього заслугує на окрему увагу українське паломництво вірних в Австрії до стіп Пресвятої Богородиці в Маріяцель при нагоді святкування 800-річчя тієї славної і чудотворної місцевини, також під проводом ВПреоєв. Апостольського Візитатора і при участі Й. Ем. ВПреоєв. Кардинала Кир Євгенія Тіссерана, Секретаря Свящ. Конгрегації Східної Церкви. В паломництві взяло участь понад 400 українських вірних.

Жертвуючи свої молитви, святі Причастя й добрі діла за святу Церкву, за Святішого Вітця, за наших увязнених Владик Ісповідників і за всю Українську Єрархію та за кращу долю нашої поневоленої Батьківщини України, українські паломники вислали з поодиноких місцевин привітальні телеграми до стіп Святішого Вітця як Христового Намісника на землі і Батька всіх християн з висловами вдячності й синівської любови.

Як приклад такої привітальної телеграми подамо текст, висланий нашими вірними при нагоді паломництва до Фурвієр:

«З нагоди 1000-річчя християнства в Україні 200 українців, згромаджених УХР-ухом у Ліон-Фурвієр на молитву за відродження св. віри в Україні, за з'єдинення всіх українців в одній святій соборній і апостольській римській Церкві, за навернення гонителів — покійно звертаються до Святішого Вітця з заявою непохитної вірності для св. Церкви і з висловами синівського привязання, вдячності й любови. Вони сердешно дякують Вашій Святості за любов для нашої замовклої Церкви й за дорогоцінний Апостольський Лист до всієї Української Єрархії з нагоди згаданого 1000-річчя. Припадаючи до стіп Вашої Святости смиренно просять Батьківського Апостольського Благословення».

При нагоді паломництв, очолюваних самим ВПреоєв. Апостольським Візитатором — сам ВПреоєв. Владика вислав окремо на адресу Його Святости відповідні привітання.

Святіший Отець зволив через свій Державний Секретаріят відповісти поодинокі на всі привітання довгими телеграмами за підписом Впр. Монсіньора Дель Аква, Субститута в Державному Секретаріяті Його Святости. Крім цього Христовий Намісник зволив висловити своє батьківське вдоволення з приводу так гарно зорганізованих українських паломництв окремими письмами до Апостольських Нунціїв в поодиноких краях Західної Європи та через Й. Ем. Кард. Е. Тіссерана, Найвищого Зверхника нашої Церкви.

На цьому місці подаємо український переклад телеграми Святішого Вітця до ВПреосв. Апостольського Візитатора та переклад листа ВПреосв. Апостольського Нунція в Брюссель:

I. Телеграма Святішого Вітця до ВПреосв. Апостольського Візитатора з нагоди торжественного закінчення трирічних святкувань 1000-річчя християнства в Україні.

Ватикан, дня 31 липня 1957.

Його Ексцеленції
Високопреосвященнішому Архієреєві
Кир ІВАНОВІ БУЧКО
Апостольському Візитаторові Українців
в Римі

Святіший Отець зворушений висловами Ваших синівських почувань, як також численними телеграмами, що їх надіслали українці, зібрані на різних святих місцях з нагоди святкування Ювілею 1000-річчя християнства в Україні. Святіший Отець дякує Вашій Ексцеленції і просить передати вірним вислови батьківської вдячності за численні вияви синівського привязання до Апостольського Престолу. Заразом уділює з цілого серця для всієї української спільноти Апостольське Благословення.

Дель Аква,
Субститут

II. Письмо Апостольського Нунція в Бельгії:

АПОСТОЛЬСЬКА НУНЦІАТУРА
в Бельгії

Брюссель, 10 серпня 1957.

Ваша Ексцеленціє,

Секретаріят Стану Його Святости доручив мені подати до відома Вашого ВПреосвященства, що Святіший Отець одержав телеграму з висловами віддання й вдячності, що її ви-

слали Ваша Ексцеленція та Український Християнський Рух в Бельгії з Брюссель та з Банне' при нагоді торжеств закінчення Ювілею 1000-річчя християнства в Україні.

Вселенський Архієрей був глибоко зворушений висловами синівського віддання для нього як Намісника Христового на землі з боку українських скитальців в цій країні. Для їхніх переслідуваних братів та для цілого українського народу Його Святість передає вислови найсердечніших спочувань. Рівночасно Святіший Отець уділює всім українським вірним скитальцям та їхнім рідним на Україні своє Батьківське благословення.

Прохаю Ваше Високопреосвященство передати ласкаво ці найдостойніші вислови Святішого Вітця вірним українцям. Користаю з нагоди, щоби запевнити Вас про вислови моєї глибокої пошани.

† Єфрем Форні, АЄпп.
Апостольський Нунцій

Його Ексцеленція
ВПреосвященніший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ, Апост. Візитатор

Ч: АВ. 1633/57.

3. Створення Апостольського Ексархату для українців в Англії й Валії

Святіший Отець ПАПА ПІЙ ХІІ в своїй батьківській доброзичливості й любові до нашого українського народу, що переживає тепер найтяжче лихоліття своєї історії, зволив для добра наших поселенців в Англії й Валії створити окремий Апостольський Ексархат. Одночасно Вселенський Архієрей зволив іменувати першим Апостольським Ексархом для Українців Й. Е. Високопреосвященнішого Кир Вільгельма Годфрея, Архієпископа Вестмінстерського.

Торжество створення Апостольського Ексархату та передача всіх повноважень новому ВПреосв. Апостольському Ексархові з боку ВПреосв. Апостольського Візитатора й Адміністратора Українців у Західній Європі відбулось при співучасті ВПреосв. Апостольського Делегата у Великій Британії Кир Геральда Патрікія Огари в нашому українському

храм в Лондоні в 22 Неділю по Зісланні Святого Духа, тобто дня 10 листопада 1957 р.

При великому здвизі вірних, при участі наших Впр. і Всеч. Отців душпастирів з Великої Британії та при участі запрошених церковних Достойників і гостей латинського обряду, ВПреосв. Апостольський Візитатор відправив Архієрейську Святу Літургію. Підчас св. Літургії ВПреосв. Апостольський Делегат та новоіменований Апостольський Ексарх благословили нарід, співаючи напереміну возгласи: «Мир всім».

По промові ВПреосв. Апостольського Візитатора були відчитані відносні цінні документи про створення Апостольського Ексархату для Українців, а саме: Апостольська Грамота (Булля), дана в Римі при храмі Святого Петра, десятого дня місяця червня 1957 року і девятнадцятого року Вселенського Архієрейства Його Святости Папи Пія XII, а відтак Декрет ВПреосв. Апостольського Делегата у Великій Британії про виконання волі Святішого Вітця.

Новий Апостольський Ексарх промовив у правдивому зворушенні і з батьківським серцем до своїх дітей — вірних українців та уділив їм Архієрейського благословення. Тоді всі священники Ексархату віддали своєму новому Владиці заяву відданости, любови й послуху через уцілування святительської руки.

Торжество створення Апостольського Ексархату для Українців в Англії й Валії закінчилось промовою Апостольського Делегата й торжественним Апостольським Благословенням від імені Святішого Вітця. Відтак відспівано многоліствіє на честь Вселенського Архієрея, ВПреосв. Апостольського Делегата, ВПреосв. Митрополита-Ісповідника Кир Йосифа, нового ВПреосв. Апостольського Ексарха та й усіх Боголюбивих Єпископів наших і цілого українського народу.

Нище подається український переклад обох відчитаних Документів про створення Апостольського Ексархату Українців в Англії й Валії:

I.

АПОСТОЛЬСЬКА ГРАМОТА (БУЛЛЯ)

ПІЙ, ЄПІСКОП, СЛУГА СЛУГ БОЖИХ

у повсякчасну пам'ять

З уваги на те, що Христос визволив усіх людей з кайданів смерті і передав нам у Своїй Божій доброті провід над

ними, немає нічого милішого й нічого поважнішого у виконванні нашої Влади, як те, щоби дбати про те стадо Христове встановленням відповідних меж кожної Церкви і призначуванням Пастирів, що дбали би про нарід і змагалися б за добро народу. Отже коли зі своєї Батьківщини Галичини й Карпатської України чимало християн візантійського обряду, чи то для праці й заробітку, чи передусім внаслідок недавньої війни, опинилось на терені Англії і знайшли там добробут для себе, а завдяки опіці своїх священників не тільки зберегли повнотою свою віру, але також і храми нові спорудили, а знищені відбудували і від іновірців перейняли, ця Свята Римська Столиця, що завжди була для своїх дітей дбайливою матір'ю, для кращого збереження того всего і для опіки над тим усім призначила була їм Апостольського Візитатора.

А коли справа щасливо розвивалась, виявилось доцільним створити для вірних українців, що живуть у Британії Апостольський Ексархат, а то заради того, щоби й цим християнам дати певне керівництво, а для інших християн це було би прикладом і неначе запрошенням під таким радісним знаком увійти до Святої Католицької Церкви, як до пристані спасіння.

Маючи це на увазі, Ми по послуханні думки Преподобного Брата Нашого Євгенія св. Римської Церкви Кардинала Тіссерана, Секретаря Священної Конгрегації для Східньої Церкви, як рівнож по послуханні цього, що про ту справу думають Преподобні Брати Єпископи Латинські, що зацікавлені нею, а також що думає Преподобний Брат Герард Патрикій О'Гара, Апостольський Делегат у Британії, а потім, по належнім розгляненні цієї справи, при цьому за згодою тих, що мають в тій справі деяке право висловитись, Нашою найвищою Апостольською Властю вирішуємо і постановляємо наступне:

В країнах Англії і Валії, виключаючи Шотландію, для живучих там Українців візантійського обряду створюємо Апостольський Ексархат, з належними Східнім Церквам правами, привілеями і почеснями.

На уряд першого Апостольського Ексарха вибрали Ми й призначаємо Преподобного Брата Вільгельма Годфрея, Архієпископа Вестмінстерського, і наділюємо його через те почеснями й правами, як також накладаючи на нього обовязки, що є питомі для цього роду Архипастирів. Новий Апостоль-

ський Ексархат і його Ексарх, якому доручається керівництво над ним, підпорядковується безпосередно Нам і цій Апостольській Столиці.

Престольний храм Ексархату і осідок його Владики буде мати місце в Лондоні, в цьому ж місці буде збудований в скорому часі відповідний Храм.

Що торкається юнаків, що бажали би започаткувати підготову до священства, то їх відправлятиметься до Риму, а відносно ексархальних радників, то вони будуть дібрані на основі прийнятих звичаїв і їхньою працею і радою буде користуватися Ексарх.

Вкінці відносно так званої Ексархальної трапези, то вона буде створена чи то з грошових пожертв, прийнятих від вірних християн чи то з доходів з ексархальних дібр.

Врешті це наше Апостольське Письмо постарається перевести в діло Преподобний Брат Геральд Патрикій О'Гара, якого Ми на те іменували і для переведення цієї справи всіма повноваженнями, що їх міг би він передати й кому іншому, але визначному церковному Достойникові. Він скаже також виписати про те документи, що їх у достовірних примірниках перешле в скорому часі до Свяц. Конгрегації для Східної Церкви.

Якщо так сталося б, що саме тоді, коли мало би довершитись діло, хто інший очолював би Апостольську Делегатуру у Британії, тоді цей інший виконає наші доручення.

Повеліваємо, щоби цей Апостольський Лист і тепер і рівнож у майбутньому був правосильний, це значить, щоби всі рішення в ньому були заховувані й виконувані збоку тих, що до них належать. Ніякі суперечні цьому Апостольському Листові приписи не можуть перешкодити його правосильності, бо цим Апостольським Листом позбавляємо їх такої сили.

Тому, якщо хтонебудь хоч і мав би аби-яку гідність, свідомо або несвідомо діяв проти того, що Ми висловили, то його дію повеліваємо вважати за неважну і позбавлену всякого глузду.

Позатим з цього документу нікому не вільно ані щонебудь обривати ані фальшувати; щобільше, якщо хто показав би відписи його в цілості або в деяких місцях видруковані або рукою написані, підтверджені печаткою Церковного Достойника і разом з підписом якого нотаря, вони не мали б тої самої достовірності, що її має цей документ.

Якщо хто зневажив би взагалі цей наш Документ, або в якийнебудь спосіб його обезцінював, нехай знає, що він підлягає канонічній карі, призначеній для тих, що не послухались повелінню Вселенського Архієрея.

Дано в Римі, при Храмі Святого Петра, десятого дня місяця червня, тисяча девятьсот п'ятьдесят сьомого Божого року, а девятнадцятого року нашого Вселенського Архієрейства.

Цельзій Кард. Константіні
Св. Р. Ц. Канцлер

Євгеній Кард. Тіссеран
Секретар Свящ. Конгрегації
для Східньої Церкви

Гамлет Тондіні, Завідуючий Апостольською Канцелярією,
Франціск Ганібаль Феретті, Апост. Пронотар,
Альберт Сарафіні, Апост. Пронотар.

II.

ДЕКРЕТ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШОГО АПОСТОЛЬСЬКОГО ДЕЛЕГАТА У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ПРО ВИКОНАННЯ ВОЛІ СВЯТІШОГО ВІТЦЯ

АПОСТОЛЬСЬКА ДЕЛЕГАТУРА
В ЛОНДОНІ

ДЕКРЕТ

ГЕРАЛЬД ПАТРИКІЙ О'ГАРА БОЖОЮ Й АПОСТОЛЬСЬКОГО ПРЕСТОЛУ МИЛОСТЮ АРХІЄПІСКОП — ЄПІСКОП САВАНЕНСЬКИЙ АПОСТОЛЬСЬКИЙ ДЕЛЕГАТ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

з поздоровленням у Господі

ВСЕЛЕНСЬКИЙ АРХІЄРЕЙ ПІЙ ПАПА XII ХРИСТОВИЙ НАМІСНИК НА ЗЕМЛІ серед таких численних і величезного значення завдань у правлінні цілою Христовою Церквою, слідкуючи пильно з найласкавішою печаливістю за

долею тих вірних християн Візантійського обряду, що з своєї Батьківщини: Галичини і Карпатської України прибули на терен Англії і Валії та з особливим подивом для них, що без огляду на стільки великих труднощів, вони завдяки старанній дбайливості своїх священників, зберегли стійкість у вірі, як рівнож подивляючи їхній, під проводом Апостольського Візитатора, похвальний духовий ріст вирішив створити для вірних Українців візантійсько-словянського обряду, замешкалих в Англії та Валії Апостольський Ексархат, щоби за Божою поміччю ще більші плоди у них збирались.

В Апостольському Листі, виданому з тою ціллю дня 10 червня 1957 р. у Палаті Ватикану Святіший Отець звістив своє рішення створити Ексархат, а саме, щоби «цим християнам дати певне керівництво, а іншим поставити їх приклад і не мов би запрошення їх, щоби під таким радісним знаком прийшли до Святої Католицької Церкви, як до пристані спасіння». Маючи це на увазі Вселенський Архієрей вибрав і призначив на виконання завдання першого Ексарха Особу Високопреосвященнішого Вільгельма Годфрея, Архієпископа Вестмінстерського, надаючи йому почесні і права, як також накладаючи на нього обовязки, що є властиві таким Архіпастирям. Далі Вселенський Архієрей додав ще декілька наймудріших постанов, а саме: про пряму залежність Ексарха і Ексархату від Апостольського Престолу, про Престольний Храм і про осідок Високопреосвященнішого Владики, про виховання юнаків на надійних священників для обслуги вірних, про екзархальних радників, як також про екзархальну трапезу.

Вправді Нам, силою Апостольського Листа, було дозволено за посередництвом якого іншого священного Достойника подбати про переведення в діло тих рішень, всеж таки Ми хочемо особисто цей священний обовязок виповнити, будучи свідомим значення й важливості справи, а zarazом бажаючи в міру можливостей причинитись, щоби подія була якнайторжественніша. І так Ми, збільшуючи вінець радості й слави, в приявності визначних Достойників обох обрядів, властю на те даною Нам Вселенським Архієреєм, Апостольського Листа про створення Ексархату для Українців Візантійського обряду, що живуть в Англії і Валії, переводимо в діло, а при тому якнайгарячіше взиваємо всіх, до кого те належить, щоби те все, що Вселенський Архієрей по-батьків-

ському і так мудрим намаганням вирішив, вірно зберігали і совісно сповняли.

Дано в Лондоні, у Палаті Апостольської Делегатури, десятого дня місяця листопада, тисяча девятьсот п'ятьдесят сьомого Божого року.

Кир Геральд Патрикій О'Гара
Апостольський Делегат

Тома Голланд
Секретар

Сгон Рігі-Лямбертіні
Канцлер

4. Подяка й Апостольське Благословення Святішого Вітця для українських вірних у краях Зах. Європи за цьогорічну збірку на т. зв. Петрів гріш

З нагоди Празника Святих Верховних Апостолів Петра й Павла наші вірні українці по всіх краях Західної Європи зложили й цього року щедрі свої пожертви на т. зв. Петрів Гріш. Цей синівський дар скитальців, людей в більшості незаможних, робітників, а зокрема таборовиків, старців і хворих, що живуть «на ласці» добровільних установ — Святіший Отець приймає завжди в найглибшому зворушенні свого батьківського серця, бо бачить передусім в цьому дарі любов і привязання українських вірних до Святого Апостольського Престолу і до Наслідників Святого Верховного Апостола Петра. Приймаючи жертви наших скитальців, Христовий Намісник завжди висловлює через Свій Державний Секретаріят та через Апостольських Нунціїв в поодиноких краях Західної Європи свою батьківську подяку, пересилаючи на руки ВПреоєв. Апостольського Візитатора вислови найсердечнішого благословення. Це Апостольське благословення передає Батько всіх християн не тільки вірним українцям на скитальщині, але особливо для поневолених українців в Рідному Краю і на далеких засланнях.

Цього року наші вірні у Великій Британії зложили в дарі Святішому Отцю суму 99 англ. фунтів, 15 шил. і 9 пенів,

українські робітники в Бельгії — суму 2.529 франків, українські скитальці в Німеччині Нім. Марок 449.32.

Подяку й Апостольське Благословення Святішого Вітця подаємо нище в українському перекладі:

СЕКРЕТАРІЯТ СТАНУ ЙОГО СВЯТОСТИ

Ч. 413250.

З Ватикану, 20 листопада 1957.

Ваше Високопреосвященство,

Побожний і віками освячений звичай вірних усіх народів і країв складати свої жертви в формі т. зв. Петрового Гроша дає змогу Вселенському Архієреєві втримувати цілий ряд Установ, що через них Він виконує Свій Верховний Пастирський Уряд, як також установ для ведення харитативної служби й допомогової діяльності, що тісно зв'язана з найвищими Апостольськими завданнями Святішого Вітця.

Ваша Ексцеленція та побожне українське Духовенство й вірні у Великій Британії передали цього року в дарі Святішому Вітцю суму 99 фунтів, 15 шил. і 9 пенів як свою щедру частку у цій традиційній пожертві. З цієї нагоди одержав я почесне доручення від Святішого Вітця бути речником сердешного признання та щирої подяки Вселенського Архієрея за Вашу синівську щедрість.

Його Святість особливо зворушений тим даром висловлює теж запевнення, що Божественний Спаситель винагородить стократно цей вияв ніжного прив'язання до Свого Намісника на землі і цей новий доказ братньої любови до вбогих і терплячих. А на завдаток найбагатших Божих ласк і благословення з Неба та на доказ Своєї сердешної вдячності Святіший Отець уділяє Вашому Високопреосвященству, українським священикам, монахам і монахиням та й вірним українцям у Великій Британії своє особливіше Апостольське Благословення.

Радо користаю з нагоди, щоби висловити Вашій Ексцеленції почування високої й щирої пошани та остаюсь

в Христі відданий
А. Дель Аква, Субститут

Його Ексцеленція
Високопреосвящений Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ, Апост. Візитатор
РИМ

II.

СЕКРЕТАРІЯТ СТАНУ
ЙОГО СВЯТОСТИ

Ч. 413480.

З Ватикану, дня 28 листопада 1957

Ваша Ексцеленціє,

З батьківським признанням прийняв Вселенський Архієрей шляхетний дар т. зв. Петрового Гроша, що його Ваше Високопреосвященство переслали через Апостольську Нунціатуру в Брюссель як жертву українців католиків в Бельгії. Я щасливий, що можу бути речником почувань вдячності Святішого Вітця за цей новий вияв християнської любови жертводавців та їхнього привязання до Святого Апостольського Престолу.

Ваша Ексцеленція зволять передати своїм вірним найкращу подяку Видимого Голови Христової Церкви за цей вияв щедрості, що дає змогу спільному Батькові всіх християн прийти з щедрою допомогою потребуючим. Щоби віддячитись, Його Святість уділює від щирого серця і Вам і Вашим вірним українцям, що живуть у Бельгії, своє Апостольське Благословення.

Прощу прийняти запевнення моєї найглибшої пошани і остаюсь

Вашій Ексцеленції
у Христі відданий
А. Дель Аква, Субститут

Його Ексцеленція
Високопреосвященніший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ, Апост. Візитатор
РИМ

АПОСТОЛЬСЬКА НУНЦІАТУРА
В БЕЛЬГІЇ

Ч. 3251.

Брюссель, дня 31 жовтня 1957.

Ваше Високопреосвященство,

маю честь ствердити одержання суми 2.529 франків, що їх Ваша Ексцеленція зволила переслати на адресу Апостольської Нунціатури як жертву Петрового Гроша від українців у Бельгії. Цей дар переслав я негайно до стіп Вселенського Архієрея, що буде, без сумніву, глибоко зворушений новим виявом любови з боку своїх українських дітей.

Прохаю Ваше Високопреосвященство передати вірним українцям у Бельгії подяку мою як представника Святої Столиці і користаю з нагоди, щоб відновити запевнення моєї глибокої пошани та остаюсь відданий

† Єфрем Форні
Архієпископ, Апост. Нунцій

Його Ексцеленція
Високопреосвященніший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ, Апост. Візитатор
РИМ

III.

СЕКРЕТАРІЯТ СТАНУ
ЙОГО СВЯТОСТИ

Ч. 415136.

З Ватикану, дня 12 грудня 1957.

Ваша Ексцеленціє
Високопреосвященніший Архієрею,

Вселенський Архієрей дякує Вам і вірним, порученим Вашій опіці, за дар Петрового Гроша (Н. М. 449.32), що його переслали Ви через ВПреосв. Апостольського Нунція в Німеччині.

Це черговий наглядний доказ синівської любови до Святого Петрового Престолу, що його Ви почитаете і по Вашим силам спомагаєте у веденні його щирої добродійности. Ваша жертвенність є наглядним виявом шляхетности Ваших сердець і прикладом, гідним наслідування.

Нехай Всемилостивий Господь винагородить Вас усіх за Вашу щедрість найбагатшими Своїми щедротами, щоби Ви всі зростали в християнських чеснотах та збагачувались заслугами. Ці Свої батьківські побажання Христовий Намісник потверджує Своїм з цілого серця Апостольським Благословенням для Вас усіх.

Залучую вислови глибокої пошани і остаюсь відданий
Вашому Високопреосвященству
А. Дель Аква, Субститут

Його Ексцеленція
Високопреосвященніший Архіерей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ, Апост. Візитатор
РИМ

Ч.: АВ. 1634/57.

5. Молитва за «Переслідувану Церкву» уложена Святішим Вітцем

Святійший Отець, Верховний Пастир Вселенської Церкви й Батько всіх християн, співболіючи безустанку з тою частиною Христового стада, що терпить тяжке переслідування за св. віру з боку безбожників, і сам безустанку молиться за переслідуваних і при кожній нагоді пригадує вірним своїм дітям обов'язок молитися і благодіяти в Бога милосердя, помочі й потіги для тих, що страдають за Христову Правду. В останньому часі Святійший Отець зложив окрему Молитву за переслідувану, чи як кажуть, „Замовклу Церкву“ і заохотив всіх вірних, щоби разом з Ним як найчастіше відмовляли ту Молитву заохочуючи їх до того ще й окремим відпустом для тих усіх, що її будуть відмовляти.

Ось слова тієї молитви в українському перекладі, шоби й наші вірні могли виконати бажання Святішого Вітця:

Господи Ісусе Христе, Царю мучеників, Ти потіха засмучених і підпора тих усіх, що страдають за те, що Тебе люблять і за те, що є вірні святій Матері Церкві Твоїй Обручниці, вислухай ласкаво наші гарячі благання за наших братів з тієї «Переслідуваної — замовклої Церкви» шоби вони не тільки ніколи не заломалися в боротьбі ані не захиталися в вірі. Нехай вони радше відчують ту солодку потіху, яку Ти даєш тільки тим душам, що їх Ти зволив покликати, шоби разом з Тобою несли тяжкий хрест.

Будь непохитною кріпостою для тих, що мусять зносити муки й насилля, голод і тяжкі труди, шоби їх скріпити в їхніх небезпеках і впевнити їх про неминучість надгород обіцяних для тих, що витривають до кінця.

Будь світлом для тих, що є змушувані ріжними моральними натисками, дуже часто настільки більше небезпечними, бо більше підступними. Будь для них світлом, що просвічує розум так, шоби вони бачили де є дійсна правда. Будь для них силою, що скріпила би їхню волю для перемоги над усіма заломаннями, над всіма ваганнями, над усіма немочами.

А для тих, що не мають змоги явно визнавати свою віру, ані жити правильним християнським життям, ані приймати часто св. Тайни, ані користати по синівськи з духовного проводу своїх духовних провідників, будь Ти Господи потайним вівтарем, невидним храмом, преобильною ласкою і батьківським голосом, що спомагав би, і uzдоровляв би їхні зболілі душі та й давав би їм радість і мир.

Нехай наша гаряча молитва буде для них поміччю. По нашій братній солідарности з ними, нехай вони відчують, що вони не самі, не опущені. Нехай їхній приклад буде повчаючий для цілої Церкви, а зокрема для нас, що з такою великою любов'ю про них згадуємо.

Господи, скороти дні їхньої проби і дай, шоби скоро вони всі — враз з їхніми наверненими гнобителями — могли свобідно Тобі служити і поклонятись Тобі, що враз з Отцем і з Святим Духом, живеш і царюєш на віки вічні. Амінь!

(Для тих всіх, що побожно відмовлятимуть цю молитву, Святіший Отець уділив 3 роки відпусту.)

Щоби наші вірні мали змогу засвоїти собі ту Молитву, поручається Генеральному Вікаріяткові Апостольського Візитатора в Німеччині подбати, щоби її текст був поміщений в приготованому вже новому виданні молитовника „Хвалім Господа“, а крім цього у відбитці в 10.000 прим. була поширена поміж нашими вірними на теренах наших Генеральних Вікаріятів по краях Західньої Європи. Впр. і Всеч. Отцям Душпастирям поручаємо, щоби заохотили своїх вірних до частого, навіть щоденного відмовлення тієї Молитви.

Дано в Римі, дня 12 грудня 1957 р.

† ІВАН, АСпп.
Апостольський Візитатор

Ч. М. А. 1602/57.

6. Зміна постулятора для справи беатифікації й канонізації Слуги Божого Митрополита Андрея

Подається до відома Впр. і Всеч. Духовеству і вірним українцям, що по звільненні з днем 24 серпня 1956 р. Впр. Отця Петра Кревзи від обов'язків канонічного Постулятора справи беатифікації й канонізації Слуги Божого Митрополита Андрея, на його місце іменовано Постулятором, за згодою Верховних Настоятелів Чину Отців Редемптористів, Впр. Отця д-ра Михайла ГРИНЧИШИНА ЧНІ, Ігумена й Ректора Семінарії Пресвятої Богородиці Марії (наших Отців Редемптористів) у Мідоввейл, Онт. Канада нашою грамотою з дня 9 грудня 1957 р. Ч: М. А. 1602/57.

Його іменування прийняла до відома Свящ. Конгрегація Обрядів і звільнила його з обов'язку мати свій осідок в Римі з тим, що в дальшому ході беатифікаційного процесу будуть збережені дотичні канонічні приписи, без уваги на які-небудь противні зарядження.

Впр. Отець Постулятор д-р Михайло Гринчишин ЧНІ буде мати в Римі свого Представника для справ постуляції

в особі Впр. Отця Михайла Де Лятр, давного Віце-Постулятора, що по звільненні з обов'язків Отця Кревзи далі провадив в Римі діло підготовки інформаційного процесу відносно письм Слуги Божого Митрополита Андрея і відносно святости його життя.

При цій нагоді подається до відома, що вже в найближчому часі відбудеться перше засідання Трибуналу Апост. Візит. для досліду письм Слуги Божого Митрополита Андрея.

В міжчасі віддано до друку рукопис у французькій мові (коло 700 сторін) Впр. Отця Кирила Королевського, Консулятора Свящ. Конгрегації для Східної Церкви п. н. «Життя й діяльність Митрополита Андрея Шептицького». Автор цієї великої книги, один з найкращих знавців відносин, в яких жив і діяв Великий Митрополит. Книга написана на основі урядових документів, дотепер по більшій частині нікому не знаних, а до того й на основі особистої кореспонденції Митрополита Андрея з Шановним Автором. Бажанням Постуляції є, щоби в міру припливів фондів на кошти дотичних канонізаційних процесів ця книга з'явилась і в перекладах на українську й на інші важніші мови світу.

Поручаємо нашим Отцям Душпастирям повідомити вірних про те все, що сказане вгорі і заохотити їх до пожертв на великі видатки Постуляції, а зокрема пригадувати вірним обов'язок постійної молитви за прославу Митрополита Андрея. Отці Душпастирі будуть старатися познайомити наших шкільних дітей з життям і діяльністю Митр. Андрея і заохотять їх окремо до молитви за його прославу. Особливій увазі Отців Душпастирів поручаємо нагоду зустрічі з нашими хворими й терплячими, що їх треба заохочувати, щоби в своїх терпіннях звертались до Бога з просьбою за прославу Митрополита Андрея.

Дано в Римі, дня 12 грудня 1957 р.

† ІВАН, АЄпп.
Апостольський Візитатор

Ч.: АВ. 1632/57.

7. Про поширення українського перекладу Святої Євангелії серед наших вірних

В своєму Посланню «Про почитання Святого Хреста» з 1940 р. Слуга Божий Митрополит Андрей подав між іншим також поучення про почитання книги Святої Євангелії та про її поширення серед вірних так, щоби не було ні одної української хати без цього найбільшого скарбу Божого слова — листу самого Бога до людей.

Ось слова Великого Митрополита про вагу цієї неоціненої книги:

«Святе Євангеліє є предметом, що хату освячує, що стягає на неї Божу благодать, бо є предметом віри і любови мешканців хати. Воно стереже їх перед злом, показує їм дорогу, підносить їх серця до неба, очищує плями їх душ. Я не вагався би сказати, що воно лікує рани їх тіл. Діткніться св. Євангелієм прокаженого, а вилічіться, як не фізично то духово, бо просвітить його душу, саму проказу оберне на лік і з терпіння виведе задаток для вічного блаженства. Це справа тим важніша, що нез'єдинені високо цінять цю св. книгу. Правда й те, що прості люди, часом цінять вище якусь церковну книгу Тріодь, Требник, чи Мінею, ніж Богом натхнені книги св. Письма. Таку їх помилку треба поправити, не відкидаючи їх добрих традицій, але поправляючи незначно ті передання та пояснюючи, чому Псалтир ліпший ніж Требник, а Апостол і Євангеліє ліпші ніж усі богослужбні книги. І нашому народові треба образом дати ясне поняття, чим є Боже Об'явлення, яким воно є листом з неба від Батька. Чи може бути щось природнішого як те, що діти, замкнені в якійсь тюрмі, або засуджені на вигнання, коли дістануть лист від батька, тішаться ним наді все! З якою жаждою вони його читають, як знають напам'ять його слово, як ховають перед знищенням, або втратою! З такими почуваннями повинні й ми заховувати, читати і любити лист з дому від Батька, ще зайшов і до нас, на цьому вигнанні сліз і терпінь, яким теперішнє наше життя. Звичай читати св. Письмо кожної днини, хоч би хвилинку, повинен стати звичаєм кожної християнської родини. Те читання повинно бути щоденним кормом людей воно ж кормом здоровим, цілючим, скріплючим; воно й повинно в великій мірі засту-

пити те, що бідні, засліплені люди уважають за конечний корм кожної днини: читання газет».

Нажаль друга світова війна і поневолення цілої нашої Батьківщини під ярмом безбожної Москви не дали нам змоги поширити в Рідному Краю український переклад Святої Євангелії так, щоби ця Книга могла дійсно знайтися в кожній українській хаті. Знаємо добре, що під цю пору у Рідному Краю дійсно панує голод на всяку побожну книжку і мало є таких щасливих родин, що мають в хаті книгу св. Євангелії, Псалтирю, Молитовник, Катихизм чи Життя Святих. Нераз наші Рідні в Україні, з нараженням на тяжкі прикросці збоку безбожної Влади, звертаються до нас на чужині з проханням прислати їм бодай одну з тих книжок.

Ми на скитальщині легко можемо мати під рукою набожні книжки і маємо змогу користати чи з українських чи з чужомовних побожних видань. Нажаль не всі наші вірні вміють доцінити те щастя і не дбають про те, щоби в їх хаті була бодай маленька релігійна бібліотека, а передусім, щоби на почесному місці зберігалась книга Святої Євангелії.

Поручається Отцям Душпастирям заохотити вірних навіть в окремій проповіді, щоби придбали собі цю святу, спасенну Книгу. Євангеліє в українському перекладі Покійного Отця Архімандрита Т. Галущинського ЧСВВ можна набути в кожному нашому Генеральному Вікаріяті. А Впр. Отці Генеральні Вікарії А. В. подбають про постійний запас тієї святої книги спроваджуючи потрібну кількість з Канцелярії А. В. в Римі.

Ціна одного примірника виносить 1 доляр. Убогі люди можуть просити Отців Душпастирів про дарові примірники.

Ч: АВ. 1657/57.

8. Вияснення відносно «Урядового Вісника» А. В.

Зачинаючи від першого числа нашого «Урядового Вісника», призначеного для Духовенства, зайнятого в душпастирській праці між вірними українцями по краях Західної Європи, вважали ми за вказане висилати кожне число того ж «Урядового Вісника» А. В. не тільки Духовенству, підчиненому судовласті Апостольського Візитатора й Адміністратора в Західній Європі, але також усім нашим свяще-

никам, що зайняті в душпастирській праці серед української еміграції по заокеанських краях, де немає ще нашої Церковної Єрархії, а наше Духовенство й вірні є підчинені місцевій Церковній Єрархії лат. обряду. Наше бажання було підтримувати з українським Духовенством поза Європою не звязок якоїсь канонічної судовласти, але просто підтримувати братній звязок любови й готовости до послуги порадами чи поученнями і вказівками для успішного ведення душпастирської праці серед нашого розкинення по світі. Зрештою таке саме бажання було й багатьох наших священиків з-поза океанських країн, що нераз висловлювали свою вдячність за деякі пригадки й поучення зокрема в обрядових справах. Кожному з нас було samozрозуміле, що всі зарядження Апостольського Візитатора мають обовязуючу силу тільки в відношенні до Духовенства в європейських країнах, підчиненого його судовласті. З хвилиною створення Апостольського Ексархату для вірних східних обрядів у Франції (в тому й для українців у Франції) наші зарядження не могли мати обовязуючої сили у відношенні до нашого Духовенства у Франції, а те саме сталося і тепер у відношенні до нашого Духовенства в Англії й Валії зі створенням окремого Апостольського Ексархату для вірних Українців, що живуть на терені Англії й Валії. Тому й наш «Урядовий Вісник» А. В. останеться для нашого Духовенства у Франції, Англії й Валії тільки тим скромним засобом братнього звязку любови й готовости послужити добрими радами, поученнями й вказівками, а при цьому й інформативним засобом про церковно-релігійне життя українців в країнах, що осталися під судовластю Апостольського Візитатора.

Дано в Римі, дня 12 грудня 1957.

† ІВАН, АЄсп.
Апостольський Візитатор

Ч: АВ. 1608/57.

9. Про потребу літургічного виховання молоді

Папська Конституція «Ексуль Фамілія» жадає рішуче, щоби скитальці, що живуть у чужих країнах, бодай до другого покоління включно зберігали свої питомі народні традиції, тобто щоби молодь мала знання своєї рідної мови й

свого обряду та щоби виростала в любові до всього, що своє рідне. Отці Душпастирі мають обов'язок працювати над релігійним вихованням дітей своєї національної групи, подавати їм знання релігійних правд і проповідувати в рідній мові. Західні демократичні держави дають здебільша повну свободу і змогу виконати ті постанови вище згаданої Папської Конституції.

Наші Отці Душпастирі та окремі установи подбали вже про зорганізування численних т. зв. четвергових і суботніх шкіл для української дітвори в місцях більших скупчень наших вірних. У Німеччині, здається, ця справа найкраще налагоджена, а все ж і там наші приватні школи охоплюють ледви третю частину нашої дітвори. По інших деяких краях ледви десята частина, а може ще й менше наших дітей мають свою додаткову школу. І так величезне число наших дітей пропадає для своєї Церкви і для рідного народу.

А всеж ми Душпастирі маємо тяжкий обов'язок виконати вищезгадані постанови Конституції «Ексуль Фамілія». Це ж обов'язки супроти нашої Церкви і супроти рідного Народу. Тому вважаємо за вказане пригадати Отцям Душпастирям той обов'язок і видати ось таке зарядження:

1. Отці Душпастирі мають подбати, щоби на терені їхнього Душпастирства в усіх скупченнях, де начислюється бодай десятеро наших дітей, створено українську суботню школу. Треба це робити у порозумінні з українськими громадськими установами, якщо такі існують, а якщо таких немає, то можна це доконати при допомозі людей доброї волі. Невеличкі фонди на ту ціль завжди найдуться. Якщо немає кваліфікованих сил для ведення такої школи, треба зачати справу хочби і з некваліфікованими добрими людьми, що знали би бодай добре українську мову в слові і в письмі.

2. Само собою розуміється, що над такими шкілками Отці Душпастирі забезпечать собі верховний нагляд і не допустять, щоби до них дісталися невідповідні вчителі, що ображали б католицькі релігійні почування дітей. Якщо тільки можливе, самі Отці Душпастирі будуть учити катихизму бодай час до часу відвідуючи шкілку.

3. Важним обов'язком Отців Душпастирів є познайомити шкільних дітей з Богослужбами в нашому обряді та вказати дітям на обрядові різниці і підкреслити виразну волю Святішого Вітця, що кождий чоловік є обов'язаний зберігати через ціле життя обряд своїх батьків і нікому не вільно без дозволу Святішого Вітця змінити свій обряд на інший.

4. Зокрема звернуть Отці Душпастирі увагу на літургічне виховання хлопців. Між ними знайдуться часто кандидати до Малої Семінарії. Ми не могли б очистити себе перед Богом і власною совістю, якщо через наше занедбання мав би бодай один такий кандидат пропасти для духовного стану. Усіх хлопців треба приучувати, як треба usługувати в церкві при Службі Божій.

5. Отці Душпастирі у своїх кінцевих цьогорічних і на майбутнє у щорічних душпастирських звідомленнях мають обов'язок звітувати про те, які четвергові чи суботні школи були зорганізовані на терені їхніх Душпастирств, в яких місцевостях і з яким числом дітей. Якщо в якій громаді з більшим числом дітей школа не була зорганізована, треба навести слухну причину.

6. Повищі зарядження обов'язують Отців Душпастирів в совісти, бо вони відносяться до наших душпастирських завдань, що за їх сповнювання мусимо колись відповісти перед Богом.

Дано в Римі, дня 12. грудня 1957.

† ІВАН, АСпп.
Апостольський Візитатор

Ч. 1160/К./57.

10. Відвідини хворих

Відвідини хворих в лічницях чи в приватних мешканнях, це один з важніших душпастирських обов'язків. Цей обов'язок зокрема тяжить на Отцях Душпастирях у зв'язку з Празником Христового Різдва, а опісля в часі Великого Посту у зв'язку з Пасхальною Сповіддю.

Поручаємо Всечесним Отцям Душпастирям памятати про те і відвідувати в тому часі своїх хворих вірних, принести їм духовну потіху, Святі Тайни, а по можності і якийсь святочний подарунок. Отці Душпастирі звичайно в подорожах не мають змоги відвідувати хворих так часто, як того треба. Було би побажаним зорганізувати з вірних, особливо з членів Братств, службу відвідин хворих. Досвід учить, що на-

ші вірні радо сповняють той обов'язок і відвідують навіть цілком незнаних їм хворих, примічених в шпиталях. Для хворих потіха і розрада, для вірних сповнене добре діло, й справа до постійного виконання діл милосердя.

Для забезпечення Святих Тайн важко хворим, що перебувають у шпиталях, Отці Душпастирі повинні бути у зв'язку з шпитальними душпастирями й просити їх, щоби повідомляли їх письмом, або телефонічно, про потреби хворих, особливо в випадках, що їх не можна відкладати.

МС. 1560/57.

11. Про створення відділу Української Малої Семінарії в Інституті св. Норберта в Ксантен (Німеччина)

Для забезпечення доросту нових священничих покликань створено було нашу Українську Малу Семінарію під назвою Інституту ім. святого Івана Боско, колись у Люрі у Франції, а відтак перенесено до Кастель Гандольфо завжди під проводом наших Отців Салезіян. У Кастель Гандольфо місці літньої резиденції Святишого Вітця вона сталась справді Папською Українською Малою Семінарією, бо завдячує своє існування щедрій опіці Святишого Вітця. Двері цієї нашої школи є відчинені для всіх українських юнаків не тільки з європейських країв, але навіть зпоза океану, особливо з тих країв, де немає ще нашої Церковної Єпархії. Та вже цього року шк. 1957/58 показалось, що будинок Малої Семінарії в Кастель Гандольфо, будинок такий цінний для нас, бо куплений слугою Божим Митрополитом Андреем показався замалий, бо не міг би помістити більше, як 45 хлопців, прийнятих на цей рік до Малої Семінарії. Маємо надію, що Священна Конгрегація для Східної Церкви по стільки вже даних нам наглядних доказах доброзичливості для нашої Церкви, схоче в скорому часі збудувати для нашої Малої Семінарії нове, модерне приміщення відповідне для Салезіянських засад виховання молоді.

Сталось так, що не всі наші хлопці, навіть дуже здібні, могли приїхати на науку до Італії. Зокрема 10 наших учнів з північно-західних околиць Німеччини, що просили прий-

няття до Малої Семінарії в Кастель Гандольфо, не могли туди дістатись.

Щоби дати змогу цим 10-ом учням, а на майбутнє і другим молодим хлопцям в Німеччині здобути середню освіту і випробувати себе, наскільки відповідають покликанню до духовного стану, створено в Інституті св. Норберта в Ксантен (Німеччина) українську вітку під наглядом Впр. Отця Івана Петерса, Настоятеля Студитського монастиря в Крефельд. Опіку над нашими малими семінаристами в Ксантен доручено Отцю Діяконові Миколі Іванцеві. Шкільне навчання вони будуть побирати в державній місцевій гімназії. Своє утримання й оплату за навчання наші малі семінаристи в Ксантен завдячують також Святішому Вітцеві. Якщо наша Мала Семінарія в Кастель Гандольфо в скорому часі дістане нове обширне приміщення, наші хлопці з Німеччини перейдуть сюди.

Але можна сподіватись, що в найблищому шкільному році наша українська група в Німеччині зросте настільки, що можна буде відкрити власну українську бурсу при студитській Святопокровській Обителі в Крефельд-Траар. В цій бурсі наші малі семінаристи одержать крім релігійного і літургійного виховання, також науку українознавчих предметів попри шкільне навчання в місцевій державній школі.

Впр. Отців Генеральних Вікаріїв і Отців Душпастирів просимо, щоби доложили старань, щоби й по других країнах в міру потреби були створені українські відділи при місцевих Малих Семінаріях так, щоби ні одна українська дитина не пропала в чужому морю, але збереглась для нашої св. Церкви, рідного обряду і українського народу.

Ч. 1161/К./57.

12. В кожному українському душпастирстві своя церква

За останніх 12 років по нашому «ісході» з Рідного Краю пливкий стан нашої скитальщини по краях Західньої Європи, надія на еміграцію поза океани, або таки надія на скору можливість повороту до вільної Батьківщини — не дозволювали нам допускати думку про якунебудь стабілізацію нашого побуту в краях Західньої Європи і про тво-

рення душпастирського осередку зі своєю рідною церквою і то тим менше, що назагал наша еміграція в європейських країнах, за винятком еміграції у Великій Британії не має достаточних матеріяльних засобів на те, щоби будувати чи здобувати свої рідні храми. Ми й тепер не тратимо надії на скорий поворот до звільненої Батьківщини, а наші матеріяльні відносини не сталися ліпші. А всеж мусимо з тим рахуватися, що з часом велика кількість наших поселенців по краях Західньої Європи так улаштується, що навіть з хвилею звільнення нашої Батьківщини, не буде думати про поворот, а останеться на терені прибраної Батьківщини. З батьками остануться діти, що може вже й не будуть уживати своєї матірньої української мови, а всеж таки будуть привязані до обряду своїх батьків. Тому й пора, щоби Всеч. Отці Душпастирі з думкою про деяку стабілізацію нашої еміграції в Європі переставилися з провізоричного уживання латинських церков на наші Богослужби на теперішню дійсність і поставили собі й своїм вірним за рішуче завдання здобути в кожному душпастирському осередку свою рідну церкву, вивінувану згідно з вимогами нашого св. обряду. Такий Божий храм — своя церква буде відразу і видимим знаком нашої духовної єдності в Душпастирстві на чужині і важним чинником для збереження нашої молоді у вірності для свого обряду так, як того бажає собі Святий Апостольський Престол. Зрештою Отці Душпастирі здають собі справу з того, що наші вірні в Англії й Валії діждалися такого високого відзначення, як створення окремого Апостольського Ексархату для Українців головно через те, що вчасно намагались здобути собі рідні церкви в поодиноких Душпастирствах.

Ч: АВ. 1635/57.

13. Будова нашої церкви в Мюнхені

На прохання Ділового Комітету будови нашої церкви у Мюнхені поміщується тут відозва в тій справі:

ДО БРАТІВ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Покликаний до життя в м. Мюнхені в Баварії Комітет будови української католицької церкви рішив сьогодні на своєму першому засіданні звернутися до всіх Українців у вільному світі з гарячим проханням: допоможіть нам збудувати в Мюнхені свій рідний Божий Храм.

Потребу рідної церкви в Мюнхені відчували наші земляки вже тому десять років назад. Вже тоді переведені були на ту ціль збірки по таборах і призбирано деяку грошеву суму, що після впровадження в Німеччині нової грошевої валюти зберіглася тільки в малому відсотку і вона є тим незначним, а всетаки важливим основним фондом будови церкви в Мюнхені. Тому десять літ не можна було з тою малою грошевою квотою думати про будову церкви тимбільше, що не було можливо набути відповідну площу.

Нині, дякуючи Милосердному Божому Провидінню, що діє через добрих людей, ми маємо вже потрібну площу в гарній ділянці міста при Шенбергіштрассе (ділянка Богенгавзен) і при цьому власний дім на приміщення бюр Генерального Вікаріату і мешкання Генерального Вікарія Апостольського Візитатора і для канцелярії нашого Душпастирства Мюнхену і округи. В цьому домі знайшли приміщення деякі наші установи, а заки збудується своя церква, уживається одну простору салю на приміщення тимчасової молитовниці для відправи щоденних Богослужб.

І дім і площа під будову церкви це наша безспірна властність, набута завдяки щедрій помочі Апостольського Престолу і видатній допомозі чужинних добродійних організацій, що мають велике зрозуміння для духовних і матеріальних потреб української скитальщини. Не маємо сумніву, що з тих самих джерел будемо мати деяку допомогу і на будову нашого Божого Храму, а все ж таки треба сказати, що головний тягар коштів будови і прикраси церкви лежить на нас самих і ми радо понесемо той тягар, щоби засвідчити перед Богом і перед світом нашу кріпку і гарячу любов до Бога і непохитне прив'язання до нашого обряду і здвигнемо на чужій землі Божий Храм, що буде свідоцтвом нашої тисячолітньої християнської культури.

Нашу новозбудовану церкву піддамо під могутній Покров нашої Небесної Неньки Пресвятої Богородиці і Приснодіві Марії в почуванні найглибшої вдячності за те, що під своїм Покровом зберегла нас впродовж нашого скитан-

ня на чужині. В нашому Храмі будемо з особливою ревністю почитати нашого великого Святителя і мученика за церковно-релігійну єдність, св. Священномученика Йосафата.

В останніх роках безбожницька Москва жорстоким переслідуванням загнала Українську Католицьку Церкву на Рідних Землях у катакомби. Супроти наших Владик Мучеників і Ісповідників маємо великі зобов'язання за їх героїську поставу в обороні правдивої Христової Церкви. Ці зобов'язання ми сповнимо до деякої міри нашою незломною вірністю для святого Апостольського Престолу, а зокрема нашими щедрими пожертвами на будову достойного Божого Храму у місті Мюнхені, бо той Храм має бути також тривалим пам'ятником нашого об'єднання з нашими героїськими Ісповідниками і Мучениками за Христову Церкву.

Потребу нашого Божого Храму у Мюнхені відчуває не тільки наша еміграція, що осталась в Німеччині, зокрема в Баварії, але можна напевно сказати, що та ціла еміграція, яка по останній війні перейшла через Німеччину і поселилася по різних краях Європи і поза океанами, є свідомо потреби нашої церкви у Мюнхені, що була би наглядним виявом нашої вдячності за Божу опіку в найтяжчих хвиликах скитання на чужині. Тут у Баварії є зосереджене найбільше число українців, тут в науковому, культурному, мистецькому і торговельному осередку завжди бували і в майбутньому перебуватимуть постійно або в переїздах наші брати українці. Своя церква а під її крилами і наші культурні установи будуть для них найкращим засобом для збереження зв'язку з усім, що рідне.

Прохаємо Вас, Брати Українці, зокрема Вас Всечесні Отці Душпастирі допомогти нам у нашому змаганні Вашими пожертвами. Ваші пожертви прохаємо слати на адресу Візитатури:

Apostolische Visitatur der Ukr. Kath. Kirche in Deutschland,
München 27, Schönbergstr. 9,
Dresdner Bank, München, Promenadeplatz 1, Konto № 1185/1.
з допискою «на будову церкви». За ктиторів (основників) і добродіїв будемо відправляти кожної неділі окремі Богослужби.

Ласкаві Ваші пожертви проголосимо своєчасно у часописі «Християнський Голос».

Мюнхен, 20 вересня 1957.

Почесний Комітет:

† Іван, Архієпископ, Ап. Візитатор,
о. д-р І. Фухс, Ген. Вікарій Архідієцезії,
Мюнхен-Фрайзінг,
о. Петро Голінський, Ген. Вікарій Ап. Візитатора.

Діловий Комітет:

Голова: д-р Юрій Панейко, Професор Університету,
М-голова: Степан Шах, б. Директор гімназії,
Секретар: о. Іван Леськович, Канцлер Ап. В.,
Скарбник: Микола Шипайло, Фінансовий Дорадник
Ап. В.

Члени:

о. д-р А. Ціглер, Проф. Мюнхенського Університету,
о. д-р М. Марусин, Канцлер Ап. В.,
проф. Г. Мартинець, голова УХР в Німеччині,
проф. М. Проць,
інж. Г. Комаринський.

Поручається нашим Впр. і Всеч. Отцям Душпастирям бодай один раз в місяць при нагоді пригадувати своїм вірним про зміст вищенаведеної відозви і заохотити вірних, щоби складали щедрі жертви на будову рідного Храму Божого в Мюнхен. Отці Душпастирі підчинені нашій судовласті зарядять по своїх Душпастирствах правильну збірку пожертв на ту святу ціль, бодай один раз на місяць, зокрема при нагоді Світлих Празників Христового Рождества, Нового Року, Богоявлення, св. Пасхи, Сошествія св. Духа, Успення Пресвятої Богородиці як також при нагоді всенародніх торжеств.

Дано в Римі, дня 12 грудня 1957.

† ІВАН, АСпп.
Апостольський Візитатор

Ч: АВ. 1685/57.

14. Пригадка в справі чергового випуску Східнього Канонічного Права

Святіший Отець виданим „*Motu proprio*“ Апостольським Листом, що зачинається словами „*Cleri sanctitati*“ з дня 2 липня 1957 зволив проголосити чергову частину Кодексу Канонічного Права Східньої Церкви, зложеної з 558 Канонів, що відносяться до справи східних обрядів взагалі і до осіб фізичних і моральних у Східній Церкві. Дотепер проголошено вже три частини Кодексу східнього канонічного права, а саме:

1. Подружнє право Східньої Церкви. Ту частину одержали всі наші священники в нашому українському перекладі.
2. Про монахів, про дочасні добра Церкви і про значіння слів у канонічному праві.
3. Про церковні суди.

Частини наведені під 2. і 3. як також четверта частина нововидана чекають ще на свій переклад українською мовою.

Тому, що канони проголошені в четвертій нововиданій частині є особливо важні для священників як церковних осіб і будуть зобов'язувати вже від дня 25 березня наступного року, Канцелярія Апостольського Візитатора в Римі розіслала зглядно розсилає поодиноким нашим священникам в Європі і Австрії випуск останньої (четвертої) частини в лат. мові, як видано її в Римі. Цю книгу висилається як дар для наших українських священників від Священної Конгрегації для Східньої Церкви.

Проситься Впр. й Всеч. Отців по одержанні цієї книги відправити дві св. Літургії «на намірення даючого» по думці Апостольського Візитатора і жертвувати літургічну стипендію на зворот коштів пересилки і на потреби добродійності в Європі. Про відправу проситься повідомити безпосередньо Канцелярію Апост. Візитатора в Римі. Туди також можна звернутись, якщо хто бажав би одержати попередні випуски частин східнього канонічного права.

З Канцелярії Апост. Візитатора в Римі

о. д-р Мирослав Марусин
Канцлер

15. Свячення

I. Дня 30 липня р. Б. 1957 Високопреосвященніший Апостольський Візитатор Українців у Західній Європі в каплиці Святопокровської Студитської обителі в Крефельд-Траар уділив нижчі свячення (четця, півця, свічконосця) та піддіяконат двом кандидатам, а саме:

1. Брат Христофор (в мирі Харитон) К У Ц Ь, Схимонах Студ. Уставу.
2. Микола І В А Н Ц І В, б. питомець Української Папської Семінарії св. Йосафата в Римі.

II. Дня 28 серпня р. Б. 1957, на Празник Успення Пресвятої Богородиці (за старим стилем) в каплиці Святопокровської Студитської обителі в Крефельд-Траар Високопреосвященніший Апостольський Візитатор в часі торжественної св. Літургії уділив чин Діяконату — піддіяконові схимонахові ХРИСТОФОРОВІ (Харитонові К У Ц Ь) Студитського Уставу.

III. Дня 21 вересня р. Б. 1957, на Празник Рождества Пресвятої Богородиці (за старим стилем) в домашній каплиці нашого Церковного Дому в Мюнхен, при Шинбергштрассе 9, Високопреосвященніший Апостольський Візитатор в часі торжественної Архієрейської св. Літургії уділив чин Діяконату — піддіяконові Миколі І В А Н Ц І В.

IV. Дня 6 жовтня р. Б. 1957, в XVII Неділю по Зісланні Святого Духа, в каплиці Папської Семінарії Святого Йосафата в Римі ВПреосв. Апостольський Візитатор уділив нижчі свячення (четця, півця, свічконосця) й піддіяконат іноківі Чина Святого Отця Василя Великого — Володимирові Б У Р К О.

V. Дня 13 жовтня р. Б. 1957, в XVIII Неділю по Зісланні Святого Духа, в каплиці Папської Семінарії Святого Йосафата в Римі, ВПреосв. Кир Максим GERMANЮК, Митрополит Українців Канади, в часі торжественної Архієрейської св. Літургії рукоположив на священників трьох діяконів, питомців Української Папської Семінарії ім. св. Йосафата в Римі, а саме:

1. о. Романа ДАНИЛЯКА, з Торонтської Єпархії в Канаді.
2. о. Григорія МИКОЛІВА, з Апостольського Екзархату Українців в Англії й Валії.
3. о. Теодора ТИСАКА, з Апостольського Екзархату Українців в Англії й Валії.

ХРОНІКА

Ч.: 1163/К./57.

1. Англія:

Впр. Отець Михайло РАТУШИНСЬКИЙ, Канцлер і Радник А. В., по смерті Всесв. і Впр. Отця Мітрата Александра Малиновського, Домового Прелата Його Святости Папи й Генерального Вікарія Апостольського Ексарха Українців в Англії й Валії — іменованій тимчасовим Генеральним Вікарієм Апостольського Ексарха.

2. Бельгія:

а) Преп. Отець Данило ДЗВОНИК, Директор Студ. Дому в Лювен (Бельгія) грамотою ч. ГА. 1469/57 з дня 23 листопада 1957 іменованій Секретарем Генерального Вікаріату А. В. в Бельгії, Голяндії та Скандинавії.

б) Впр. Отець Григорій МУЗИЧКА, Радник А. В., Декретом Священої Конгрегації для Східної Церкви з дня 28 жовтня 1957 року ч. 30/51 одержав дозвіл від Святішого Вітця ПАПИ ПІВ XII на урядження приватної каплиці, що в ній з огляду на недугу ревматизму може відправляти св. Літургію кожного дня за виїмком торжественніших Свят.

3. Німеччина:

а) Генеральний Вікаріят Апостольського Візитатора в Німеччині закупив дім з більшою площею при Шинбергштрассе 9 в Мюнхені — завдяки щедрій допомозі Апостольського Престолу і видатній допомозі чужинних добродійних організацій, зокрема з боку Впр. Отця Веренфріда Ваг Стратен, творця «Помочі для священників зі Сходу» як також з боку Голяндської Організації «Апостольство З'єдинення» і вкінці при допомозі вдовиних лепт наших українських скитальців. Попри дім закуплено відразу простору площу, що на ній в скорому часі має стати хоч і невеликий, але справді достойний рідний український храм. Справою будови храму займається покликаний до життя в місті Мюнхені окремий Комітет будови української католицької церкви.

Нова адреса Генерального Вікарія А. В. у Німеччині така:
München 27, Schönbergstr. 9,

б) Всч. Отець Михайло МОСКАЛИК, Душпастир округи Зеєдорф, після розв'язання скитального табору в Зеєдорф змінив місце свого осідку і замешкав в Госляр. Адреса:
Goslar—Harz, Sommerwohlanstr. 1. А.

в) Всч. Отець Ярослав ПОЛЯНСЬКИЙ вернувся після цілорічного перебування в санаторії до правильної душпастирської праці. Адреса:
Pinneberg b./Hamburg, Eggerstädterstr. 10/II.

г) Всч. Отець Діонізій КОПЧАНСЬКИЙ, Душпастир в Августдорфі й окрузі одержав такі нові станиці до душпастирської обслуги: Райне, Гаген, Дортмунд, Мінстер, Боттроп, Бохольт, Дуйсбург.

4. Франція:

Всч. о. Микола БУЧКО іменованій дня 11 січня 1957 Душпастирем осередку Орлеан.

1. Monsieur l'Abbé Nicolas Bučko
Route de Pannes
Montalibert-Chalette (Loiret)-France.

Змінили адресу:

2. Monsieur l'Abbé Joseph Baczynsky
62, rue Labrouste
Paris XV-e.
3. Monsieur l'Abbé Jan Jackiw
62, rue Labrouste
Paris XV-e.

ПОМЕРЛИ

Й. ЕМ. Кард. Адеодато Джованні ПІЯЦЦА, Секретар Свящ. Консисторіяльної Конгрегації, помер дня 30. листопада 1957 р. в Римі.

Його несподівана смерть викликала глибокий біль і смуток в Католицькій Церкві, зокрема серед емігрантів і скитальців, що для них був Він правдивим Архіпастирем і люблячим Батьком.

Покійний народився 1884 р. Маючи 13 років вступив до Чину Босих Кармелітів, а 6 років пізніше зложив монашій обіти. В 1903 р. став священиком.

Ріжні були зайняття молодого священика по кармелітанських монастирях: був учителем літератури й філософії, був настоятелем по черзі кількох монастирів, а під час першої світової війни був військовим капеляном в італійським війську. По війні став він секретарем Верховного Настоятеля Кармелітів, а незадовго потім був іменований Консультором Свящ. Конгрегації для Монахів і членом Комісії, що займалася затвердженням нових монашій уставів.

В 1925 р. став Генеральним Прокуратором Чина Кармелітів, а в міжчасі був Апостольським Візитатором для ріжних монашій Згромаджень. Апостольський Престол поручав йому до полагодження ріжні довірочні справи.

По п'ятьох роках такої діяльності Папа Пій XI в 1930 р. іменував його Архієпископом дієцезії Беневенто, в 1935 р. став Патріярхом Венеції, а в 1937 р. Кардиналом. В 1948 р. Папа Пій XII іменує його Секретарем Свящ. Консисторіяльної Конгрегації, що в ній сам Святіший Отець є Префектом. З питомою собі ревністю сповняв він свої обов'язки, часто робив візитації по ріжних краях Європи й Америки. Наші українські скитальці з Бельгії й Німеччини мали щастя вітати його у себе в минулому 1956 р. і своєю побожністю й справністю особливо зеднали собі його добре серце. Це він виведнав у Святішого Вітця проголошення Апостольської Конституції «Ексуль Фамілія» з дуже важними постановами про духовну опіку з боку рідних священиків над емігран-

тами по всіх краях світу і за те йому особливо вдячні сотні тисячів збігців різних національностей, що покинули рідні краї в наслідку останньої війни.

Душу Великого Покійника поручається святим молитвам Всеч. Духовенства й вірних.

Ч: АВ. 1582/57.

Зарядження заупокійних Богослужб за душу Кардинала Адеодата Івана Піяцци

Передчасна смерть цього визначного Кардинала Римської Курії, Секретаря Свящ. Конгрегації Консистоριαльної, це також болюча втрата для української католицької Церкви й для українського народу, бо в ньому мали ми правдивого й щирого приятеля, що цілим серцем співчував з нами в нашій неволі. Своєю ніжною доброзичливістю для забезпечення духовної опіки з боку рідних священиків серед українських поселенців і скитальців по різних краях світу Покійний заслужив собі, щоби наше Всеч. Духовенство й вірні помянули Його у своїх молитвах.

Поручаємо Отцям Душпастирям відправити по можливості одну св. Літургію за спокій душі Покійного, а при найближчій нагоді при здвизі вірних відправити Панахиду.

Рим, 4 грудня 1957 р.

† ІВАН, АСпп.
Апостольський Візитатор

Всесв. і Впр. Отець Мітрат АЛЕКСАНДЕР МАЛИНОВСЬКИЙ, Домовий Прелат Його Святости Папи, б. Генеральний Вікарій Апостольського Візитатора Українців в Західній Європі і Генеральний Вікарій Апостольського Екзарха для Українців в Англії та Валії.

Бл. п. Отець Мітрат Александер Малиновський народився дня 12 січня 1888 в селі Жуків, Золочівського повіту, Львівської Архієпархії. Походив з визначної священичої родини Отця Івана й Валерії з роду Перфецьких. Народню школу зачав в селі Жукові, а закінчив в Золочеві. По скінченні гімназії іспит зрілості зложив в Перемишлі у 1907 році.

Правничий факультет на Львівському університеті закінчив в 1911 році. Безпосередньо по тім відбув однорічну військову службу, а з вибухом війни в 1914 р. як старшина австрійської армії бував на різних фронтах. В часі українських визвольних змагань був сотником Української Галицької Армії та брав активну участь в усіх бойових походах. По закінченні 1-ої світової війни вступив на філософічно-богословські студії в Духовній Семінарії у Львові, де по закінченні студій прийняв святу тайну Священства з рук Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея в 1925 році. Короткий час був сотрудником при церкві Воскресіння ГНІХ в Золочеві, відтак сотрудником при архікатедральному храмі Святого Великомученика Юрія у Львові, а від 15 січня 1926 р. до 1937 року — настоятелем дисципліни, а потім Віцеректором в Духовній Семінарії у Львові. Від 1937—1939 року був директором Академічного Дому, тобто українського студентського гуртожитка у Львові. В часі окупації Західної України більшовиками на доручення Церковної Влади перейшов на Лемківщину і там від дня 10 червня 1940 року сповняв обов'язки Генерального Вікарія Апостольського Адміністратора, Отця Якова Медвецького, а по його смерті, дня 17 січня 1941 р. Святіший Отець заіменував його Апостольським Адміністратором Лемківщини. На цьому становищі покійний Отець Мітрат Малиновський остався до місяця жовтня 1945 року, а змушений повоєнними обставинами в границях нової Польщі, в грудні цього ж року перейшов до Німеччини.

Тут став Ректором Української Духовної Семінарії в Гіршбергу (Горішня Баварія), а від квітня 1948 року перейшов як Ректор тієї ж Семінарії до Кулемборх (Голяндія). В 1950 році ВПреосв. Апостольський Візитатор Українців у Західній Європі іменує його своїм Генеральним Вікарієм на терені Великої Британії та Ірляндії. В нагороду за ревну й повну посвяту працю у Христовому винограднику Святіший Отець Папа Пій XII, на предложення ВПреосв. Апостольського Візитатора, іменував його в 1954 році Своім Домовим Прелатом і наділив його правами й почестями питомими для таких високих церковних достойників. З хвилиною створення Апостольського Екзархату в Англії та Валії Отець Мітрат Малиновський став Генеральним Вікарієм нового Апостольського Екзарха — ВПреосвященнішого Кир Вільгельма Годфрея, Архієпископа Вестмінстерського.

Дня 17 листопада 1957 року Покійний з доручення ВПреосв. Апостольського Екзарха відвідав наших вірних в місті Брандфорд, щоби поблагословити новонабутий храм. Після цього останнього священодійства нагло занедужав і дня 18 листопада ц. р. по прийнятті Святих Тайн в год. 12-й дня помер, на удар серця.

Торжественні похорони відправлено в п'ятницю, 29 листопада ц. р., в год. 20-й в українській католицькій церкві при вул. Сафрон Гілл, 143 в Лондоні. В суботу 30 листопада відбулось перевезення тлінних останків до церкви.. St. Dunstan, Gunnersbury Ave., W. 3.

У тій церкві того ж дня в год. 8.30 рано відправлено торжественну св. Літургію при участі 25-ти українських священників, що прибули з Великої Британії та й з інших європейських країн та при великому здвизі вірних. Після Святої Літургії закінчено відправу похоронного обряду і з походом на близький цвинтар зложено тлінні останки в гробі на цвинтарі.

Вістку про несподівану смерть бл. п. Отця Мітрата Малиновського прийняла вся українська спільнота на чужині — священники й вірні — з правдивим болем. Вислови спочувань з приводу цієї важкої втрати для української Церкви надіслали й Найвищі Церковні Достойники, а зокрема Священна Конгрегація для Східньої Церкви надіслала на руки ВПреосв. Апостольського Візитатора зворушливе письмо з висловами глибоких спочувань.

Смерть Покійного Отця Мітрата Александра Малиновського, вірного співпрацівника ВПреосв. Апостольського Візитатора Українців в Західній Європі, ревного душпастиря й воїна Христового — це чергова тяжка втрата для страдальної української Церкви. Його безсмертну душу поручається молитвам Впр. і Всеч. Отців і вірних Братів Українців.

Вічна Йому пам'ять.

Рим, дня 8. грудня 1957.

о. д-р **Мирослав Марусин**

Канцлер

† **ІВАН, АЄпп**

Апостольський Візитатор

ЗМІСТ

УРЯДОВОГО ВІСНИКА АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА

за липень—грудень 1957.

1. Різдвяне Слово — побажання й благословення ВПреосв. Апостольського Візитатора українців у Зах. Європі	81— 97
2. Апостольське Благословення й подяка Святішого Вітця для українських паломників на закінчення Ювілею 1000-річчя християнської України	98—101
3. Створення Апостольського Ексархату для українців Англії й Валії	101—107
4. Подяка й Апостольське Благословення Святішого Вітця для українських вірних у краях Зах. Європи за цьогорічну збірку на т. зв. Петрів гріш	107—111
5. Молитва за «Переслідувану Церкву», уложена Святішим Вітцем	111—113
6. Зміна постулятора для справи беатифікації й канонізації Слуги Божого Митрополита Андрея	113—114
7. Про поширення українського перекладу Святої Євангелії серед наших вірних	115—116
8. Вияснення відносно «Урядового Вісника» А. В.	116—117
9. Про потребу літургійного виховання молоді	117—119
10. Відвідини хворих	119—120
11. Про створення відділу Української Малої Семинарії в Інституті св. Норберта в Ксантен (Німеччина)	120—121
12. В кожному українському душпастирстві своя церква	121—122
13. Будова нашої церкви в Мюнхені	122—125
14. Пригадка в справі чергового Східнього Канонічного Права	126
15. Свячення	127—128
16. Хроніка	129—136